

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

การพัฒนาที่ยั่งยืน : การให้โอกาสและ เสริมพลังสตรี บนคอรอตุง

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. Shweta Sinha

เรื่อง เพศ เป็นประเด็นสำคัญที่โลกกำหนดเป็นหนึ่งในวาระเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ต้องบรรลุภายในปี 2573 เนื่องจาก ผู้หญิงยังได้รับการปฏิบัติอย่างไม่สมเหตุสมผล ต้องดิ้นรนต่อการสูญเสียงานและการดำรงชีวิต ถูกกีดกันทางการศึกษา มีภาระงานดูแลที่ไม่ได้รับค่าจ้างเพิ่มขึ้นและความรุนแรงในครอบครัว ตั้งแต่ 2531 โครงการพัฒนาโดยดุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เข้ามาดำเนินงานและยึดคนเป็นศูนย์กลางและพัฒนาพื้นที่ให้เจริญขึ้นตามปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน บทความเรื่อง “การพัฒนาที่ยั่งยืน : การให้โอกาสและเสริมพลังสตรีบนดอยดุง” นี้ จึงเป็นอีกหนึ่งบทความที่สะท้อนเรื่องราวผู้หญิงทั้ง 6 กลุ่มชาติพันธุ์ ต่อประเด็นความยั่งยืนในพื้นที่ดอยดุง

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

ความเป็นมา

โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการพัฒนาหลักของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในประเทศไทย ที่ริเริ่มและดำเนินกิจกรรมการพัฒนาอย่างยั่งยืนมากกว่า 30 ปี มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้แบ่งการพัฒนาในช่วงหลายปีที่ผ่านมาออกเป็น 3 ระยะ และมีเป้าหมายโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย โดยตลอดระยะเวลาการดำเนินงานโครงการได้สร้างความมั่นคง บัณฑิตพื้นฐานในการดำรงชีวิต ความยั่งยืนทางการเงินและความยั่งยืนในภาพรวม

ภาพที่ 1 : โครงการพัฒนาโดยตุงฯ 3 ระยะ

ความมั่นคงและปัจจัยพื้นฐาน	ความยั่งยืนทางการเงิน	ความยั่งยืน
<ul style="list-style-type: none"> • โครงสร้างพื้นฐาน • สาธารณูปโภค • อาชีพและรายได้ • การเข้าถึงบริการทางการแพทย์ • การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด • สำนะโนประชากรทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัวประชาชน • การฝึกทักษะและการศึกษา • ป่าเศรษฐกิจและป่าใช้สอย • การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนา 5 หน่วยธุรกิจ <ul style="list-style-type: none"> - อาหารแปรรูป (กาแฟและแมคคาเดเมีย) - คาเฟ่โดยตุง - เกษตร - ท่องเที่ยว - หัตถกรรม • การบ่มเพาะนักธุรกิจในพื้นที่ด้วย <ul style="list-style-type: none"> - การอบรมการทำเกษตรปลูกพืชเศรษฐกิจ การแปรรูปกาแฟและแมคคาเดเมีย • การปรับเปลี่ยนหลักสูตรในโรงเรียน • การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค 	<ul style="list-style-type: none"> • พื้นที่ป่าสมบูรณ์ • เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) • การจัดการขยะ • การพัฒนาทักษะของคนในพื้นที่ • การสร้างรายได้ที่ยั่งยืน • การเพิ่มมูลค่าสินค้า • การใช้งานวิจัยเพื่อพัฒนา • การนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และเพิ่มมูลค่าให้กับวัสดุที่ไม่ได้ใช้หรือใช้แล้ว (Upcycle) • การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่หลากหลาย • มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต • คุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น

เมื่อปี 2550 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (UN General Assembly) ได้รับรองปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง ส่งผลให้คนพื้นเมืองมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วยแนวทางการทำเกษตรอย่างยั่งยืนที่ได้รับการยอมรับมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่มีรายได้น้อยจนถึงรายได้ปานกลางในประเทศพบว่า ยังไม่กล้าเสี่ยงและลังเลที่จะนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ

มาใช้ทำการเกษตร เพราะมองว่าหากนำมาใช้แล้วเกิดข้อผิดพลาดหรือไม่เป็นไปตามที่ตั้งใจ การลงทุนไม่คุ้มกับที่เสีย และทำให้ลำบากเสียเปล่า อย่างไรก็ตามในช่วง 20 - 30 ปีที่ผ่านมา ชุมชนได้ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น เพื่อให้มีสวัสดิภาพ ความเป็นอยู่ ทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

เรื่องความเท่าเทียมทางเพศ เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญในตลาดแรงงานของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เช่น การเลือกปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม งานดูแลที่ไม่ได้รับค่าจ้าง ค่าจ้างที่ไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ความรุนแรงและการคุกคามทางเพศในที่ทำงาน (องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO), 2018)¹. การลดความเหลื่อมล้ำทางเพศยังคงเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายความเท่าเทียมทางเพศและการเสริมสร้างพลังให้กับสตรีและเด็กผู้หญิง ภายในปี 2573 องค์การแรงงานระหว่างประเทศระบุว่า ร้อยละ 64 ของผู้หญิงที่ทำงานในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเป็นแรงงานนอกระบบ และมีแรงงานหญิงน้อยกว่าร้อยละ 15 ที่ได้รับสวัสดิการการคลอดบุตร

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (United Nations Sustainable Development Goal : SDG) ข้อ 5 มุ่งเน้นการบรรลุความเท่าเทียมทางเพศ เสริมสร้างพลังสตรีและเด็กผู้หญิง หนึ่งในเป้าหมายสำคัญได้แก่ การสร้างความตระหนักรู้และให้คุณค่าต่องานดูแลและงานบ้านที่ไม่ได้รับค่าจ้างจากการจัดหาบริการสาธารณะ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การนำนโยบายให้ความคุ้มครองทางสังคมมาใช้ และการส่งเสริมความรับผิดชอบร่วมกันภายในครัวเรือน นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการให้สิทธิที่เท่าเทียมกันแก่ผู้หญิงในการเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงความเป็นเจ้าของและการควบคุมดูแลที่ดิน และบริการทางการเงิน การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังถือเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน และโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ก็ได้ยกระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชาติพันธุ์และการเสริมพลังสตรีในประเทศไทย

โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เป็นตัวอย่างการเรียนรู้และแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนหลายประเด็น เช่น หน่วยธุรกิจส่วนใหญ่ทำกำไรได้ตั้งแต่ปี 2543 ในขณะที่รายได้เฉลี่ยต่อคนของชาวบ้านเพิ่มขึ้นมากกว่า 6 เท่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา จาก 17,671 บาท ในปี 2549 เป็น 105,192 บาท ในปี 2559 ชาวบ้านหลายคนเริ่มมีธุรกิจเป็นของตนเอง โดยสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตรของตนเองขายนอกพื้นที่ดอยตุงเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน หลายครอบครัวปลูกพืชเศรษฐกิจหลากหลาย เช่น ชาอัสสัม ถั่วดาวอินคา และไผ่ เป็นรายได้เสริม

รายงานการศึกษาเชิงลึกฉบับนี้วิเคราะห์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจของผู้หญิงในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากรายได้และความยากจนทางเวลา (Time poverty) ที่เพิ่มขึ้นของผู้หญิงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจแนวทางและกระบวนการเสริมศักยภาพให้กับผู้หญิง คำถามบางข้อในรายงานฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจว่า ผู้หญิงมีช่องทางการเข้าถึงการพัฒนาในมิติต่าง ๆ และทรัพยากรทางการเงินในครัวเรือนอย่างไรบ้าง ผู้หญิงและสมาชิกในครอบครัวมีบทบาทหรือความคาดหวังอะไรบางอย่างต่อการทำงานบ้านและการทำงานนอกบ้านที่ได้รับค่าจ้าง ผู้หญิงมีส่วนร่วม

¹ International Labour Organization. (2018). GAME CHANGERS : WOMEN AND THE FUTURE OF WORK IN ASIA AND THE PACIFIC.

ในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องการเงินภายในครัวเรือนอย่างไร มีความท้าทายหรือประเด็นอะไรบ้างที่จะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงสถานะทางเศรษฐกิจในครัวเรือนของผู้หญิง นอกจากนี้ในรายงานฉบับนี้ยังกล่าวถึงแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการฝึกอบรมทักษะ การเข้าถึงองค์ความรู้ที่สำคัญต่อการสร้างสมดุลระหว่างการสร้างความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ-สังคม

งานวิจัยฉบับนี้ได้ข้อมูลจากการสอบถามโดยตรงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และจะนำเสนอข้อเสนอแนะและแนวทางดำเนินการในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

รายงานฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจของผู้หญิงในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุฯ ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา

ระเบียบวิธีวิจัย

รายงานฉบับนี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิจากการทบทวนวรรณกรรม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และกรณีศึกษาเฉพาะบุคคล โดยการเก็บข้อมูลมุ่งเน้นในประเด็นดังต่อไปนี้

- ข้อมูลที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับเพศในโครงการพัฒนาออยตุฯ
- การระบุกลุ่มและชุมชนเป้าหมายในการสำรวจ
- การเก็บข้อมูลครัวเรือนและความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นผู้หญิง
- ความท้าทายและบทเรียนที่ได้จากโครงการพัฒนาออยตุฯ

กิจกรรม	รายละเอียด
สนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก	จัดการประชุม 16 ครั้ง กับ 6 กลุ่มชาติพันธุ์ (อาข่า ลาหู่ ไทใหญ่ จีนยูนนาน ลื้อ และลัวะ)
สัมภาษณ์เชิงลึกคนในชุมชนและผู้เชี่ยวชาญ	สัมภาษณ์ผู้ได้รับผลประโยชน์ในชุมชน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาออยตุฯ ผู้หญิงที่ทำงานในโรงงานต่าง ๆ และเกษตรกรที่มีพื้นที่แปลงเกษตรได้ป่า ตลอดจนผู้หญิงในหมู่บ้านจากหลายชาติพันธุ์
สำรวจข้อมูล	สำรวจข้อมูลผู้หญิง 322 คน ในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุฯ
กรณีศึกษา	เรื่องราวความสำเร็จของผู้หญิง 3 คน

รายงานฉบับนี้ได้วิเคราะห์ข้อมูล ให้ข้อเสนอแนะและแง่มุมที่อาจนำไปสู่การศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคต

กรอบการวิเคราะห์ ผลกระทบ

ผลการพัฒนาของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ต่อผู้หญิงในมิติเศรษฐกิจ สังคมและสวัสดิภาพ

การเสริมพลังด้านเศรษฐกิจ

การเสริมพลังด้านเศรษฐกิจให้กับผู้หญิง ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญในการ บรรลุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนในปี 2573 ผ่านการขับเคลื่อนเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

- เป้าหมายที่ 1 : ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่
- เป้าหมายที่ 2 : ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน
- เป้าหมายที่ 3 : สร้างหลักประกันการมีสุขภาพะที่ดี และ ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย
- เป้าหมายที่ 5 : บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่ม บทบาทของสตรีและเด็กหญิงทุกคน
- เป้าหมายที่ 8 : ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานที่มีผลผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน
- เป้าหมายที่ 10 : ลดความไม่เสมอภาคภายใน และระหว่าง ประเทศ

ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน เช่น จำนวนผู้หญิงที่มีบัญชีธนาคาร การมี เงินออมและการเข้าถึงเงินกู้ สัดส่วนธุรกิจที่ผู้หญิงเป็นเจ้าของ จำนวน งานในระบบสำหรับผู้หญิง โดยงานในระบบ หมายถึง งานที่ผู้ทำงานได้ รับความคุ้มครอง หรือมีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน

การเสริมพลังด้านสังคมและสวัสดิภาพ

การเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอต่อการขจัด ความเหลื่อมล้ำทางเพศ แต่ต้องคำนึงถึงการเสริมพลังด้านสังคมและ สวัสดิภาพโดยรวมด้วย บ่อยครั้งที่ผู้หญิงต้องติดอยู่กับการจ้างงานที่ ไม่มั่นคง ตำแหน่งงานที่มีคุณภาพต่ำ ไม่ได้รับความคุ้มครองทางสังคม และแม้มีงานทำ รายได้ก็ยังไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ (Working poor) การเสริมพลังด้านสังคมจึงเกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดที่หลากหลาย เช่น การ เข้าถึงพลังงานที่ปลอดภัยจากแหล่งที่เชื่อถือได้และราคาพอเหมาะ ผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ความสามารถในการรับมือกับสถานการณ์ และสาเหตุของการย้ายถิ่นฐาน เป็นต้น

ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจเรื่องสวัสดิภาพครอบคลุมเรื่อง การเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและนโยบายการคุ้มครองทางสังคม การ แบ่งบทบาทและความรับผิดชอบภายในบ้าน สิทธิที่เท่าเทียมกัน ความ เป็นเจ้าของ การตัดสินใจที่เกี่ยวกับทรัพยากรทางเศรษฐกิจและบริการ ทางการเงิน การเข้าถึงองค์ความรู้ การอบรม และการพัฒนาทักษะ

ตัวชี้วัดที่ใช้ในการศึกษา

รายงานฉบับนี้ประเมินสถานการณ์ของผู้หญิงในพื้นที่โครงการพัฒนา- ดอยตุงฯ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดสำคัญด้านเศรษฐกิจ สังคมและ สวัสดิภาพ ดังที่ระบุไว้ในตารางที่ 1 (แต่ไม่ได้จำกัดเพียงเท่านั้น) :

ตารางที่ 1 : ตัวชี้วัดด้านสังคม เศรษฐกิจ และสวัสดิภาพที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เศรษฐกิจ	สังคม	สวัสดิภาพ
<ol style="list-style-type: none"> 1. การศึกษาของผู้หญิงและเด็กผู้ หญิง 2. ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง สารสนเทศที่ไม่เท่าเทียมกัน 3. ค่าจ้างของผู้หญิงน้อยกว่า ผู้ชาย 4. การมีส่วนร่วมของผู้หญิง ใน ตลาดแรงงาน/การจ้างงาน นอกกระบบ และการจ้างงานที่ ไม่มั่นคง 5. การทำงานดูแลที่ไม่ได้รับค่า จ้างและงานบ้านของผู้หญิง 6. การมีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือตนเอง (SHGs) 7. การมีบัญชีธนาคาร 8. การมีเงินออมต่อเดือน 9. การกู้ยืมเงิน (ถ้ามี) วัตถุประสงค์ในการกู้คืออะไร 10. รายได้ต่อเดือน 11. รายได้ของครอบครัวจากแหล่ง อื่น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การขาดแคลนพลังงานที่ ปลอดภัยจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ราคาเหมาะสม และเป็น พลังงานสะอาด 2. ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของ สภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อ ที่ไม่เท่าเทียมกันต่อผู้หญิง 3. สาเหตุการอพยพเข้าเมืองของ ผู้หญิง <ul style="list-style-type: none"> • การศึกษา • ทำงานบริการและ ค้าปลีก • ทำงานรับจ้างทั่วไป • ทำงานฝีมือและค้าขาย ที่เกี่ยวข้อง • ทำงานด้านวิชาชีพ • ทำงานเสมียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงสร้างพื้นฐานและนโยบาย ความคุ้มครองทางสังคม 2. โอกาสในการเป็นผู้ประกอบการ ของผู้หญิง 3. การแบ่งความรับผิดชอบ ภายในครัวเรือน (บทบาทและ ความคาดหวัง) 4. สิทธิที่เท่าเทียมกันของผู้หญิง ต่อทรัพยากรด้านเศรษฐกิจ การเข้าถึง การเป็นเจ้าของ 5. การเข้าถึงความเป็นเจ้าของ และการมีอำนาจควบคุมดูแล ที่ดิน และบริการทางการเงิน 6. บทบาทและความคาดหวังที่ผู้ หญิงและสมาชิกในครอบครัว มีต่อการเป็นแรงงานภายใน บ้าน และการทำงานได้รับค่า จ้างนอกบ้าน 7. การมีส่วนร่วมของผู้หญิงใน การตัดสินใจด้านการเงินใน ครัวเรือน 8. ตำแหน่งผู้นำ/หัวหน้าครัว เรือน 9. แนวปฏิบัติที่ดี การอบรมเพิ่ม ทักษะ และการเข้าถึงองค์ ความรู้

นอกจากนี้ทีมของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้สำรวจข้อมูล (ตารางที่ 2) กลุ่มชาติพันธุ์หลักในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุงฯ ซึ่งนอกจากตัวชี้วัดเชิงปริมาณแล้ว ยังได้วิจัยเชิงคุณภาพในระดับชุมชน โดยพิจารณาอย่างใกล้ชิดในประเด็นการจัดการทางการเงินระดับครัวเรือน และผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคมจากรายได้ภาคการเกษตรของชุมชน จัดสนทนากลุ่มเพื่อทำความเข้าใจผลกระทบของโครงการในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา รวมไปถึงว่าเกษตรกรหญิง สามารถดูแลสถานะทางการเงินของตนเองได้มากขึ้นเพียงใด นอกจากนี้ รายงานนี้ยังให้ความสำคัญกับเรื่องราวความสำเร็จของผู้หญิง และให้คำแนะนำสำหรับการดำเนินการต่อไปในอนาคต

ตารางที่ 2 : คุณลักษณะผู้ตอบแบบสำรวจและการกระจายแบบสำรวจ

กลุ่มชาติพันธุ์	จำนวนผู้หญิงที่ตอบแบบสำรวจ (คน)	ช่วงอายุ (ปี)	ขนาดครัวเรือน (คน)	จำนวนผู้หญิงที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน (คน)
อาข่า	65	19 - 69	2 - 10	1
ลาหู่	53	23 - 71	2 - 11	3
ไทใหญ่	62	16 - 59	1 - 9	6
จีนยูนนาน	51	13 - 68	2 - 15	8
ลื้อ	59	15 - 67	1 - 11	12
ลัวะ	42	14 - 65	1 - 9	4
ทั้งหมด	332	13 - 71	1 - 15	34

จากจำนวนครัวเรือนที่สำรวจทั้งหมด 1,684 คน (ร้อยละ 53.7 เป็นผู้หญิง) ประกอบด้วยเด็กผู้หญิงอายุระหว่าง 0 - 12 ปี จำนวน 149 คน วัยรุ่นผู้หญิง อายุ 13 - 21 ปี จำนวน 122 คน ผู้ใหญ่เพศหญิง อายุ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 633 คน และจากจำนวนผู้หญิง 332 คนที่ตอบแบบสำรวจ มีอายุระหว่าง 13 - 71 ปี และอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 1 - 15 คน พบว่ามีผู้หญิง จำนวน 34 คนเป็นหัวหน้าครัวเรือน

การเสริม พลังสตรีใน ประเทศไทย

การเสริมพลังสตรีใน ประเทศไทย

การศึกษาของผู้หญิง

ในอดีต ไม่มีโรงเรียนสำหรับเด็กผู้หญิงในประเทศไทย ผู้หญิงไทยมักได้รับการศึกษาในบ้าน พ่อแม่บางคนที่มีเส้นสายคนรู้จักหรือมาจากตระกูลที่มีฐานะดีจะพยายามส่งลูกสาวเข้าไปเรียนในวัง เพื่อให้ได้รับการอบรมที่เหมาะสมเพื่อที่จะเป็นภรรยาและแม่ที่ดี² นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา การศึกษาสำหรับผู้หญิงในประเทศไทยก็พัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก เด็กผู้หญิงได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและค่อย ๆ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 96.25 ในปี 2553 เป็นร้อยละ 101.01 ในปี 2562 หมายความว่าเด็กเข้าเรียนชั้นประถมศึกษามากกว่าที่ผ่านมา และความเหลื่อมล้ำทางเพศก็ลดลง (ตารางที่ 3)³ เช่นเดียวกันกับในระดับมัธยมศึกษาที่มีอัตราส่วนการลงทะเบียนเรียนของเด็กผู้หญิงมากถึงร้อยละ 113.36 เทียบกับอัตราส่วนการลงทะเบียนเรียนของเด็กผู้ชายที่ร้อยละ 116.86 ในปี 2562 อัตราส่วนผู้หญิงที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษาในปี 2553 เท่ากับร้อยละ 56.6 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 57.8 เทียบกับอัตราส่วนผู้ชายที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษาร้อยละ 41 ในปี 2559 แม้จะไม่พบข้อมูลสถิติจำนวนผู้หญิงที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษาในช่วงหลายปีที่ผ่านมา แต่หากเราพิจารณาอัตราการอ่านออกเขียนได้ของผู้ที่มีอายุ 15 - 24 ปี จะพบว่าผู้หญิงมีอัตราการอ่านออกเขียนได้ร้อยละ 98.6 เทียบกับร้อยละ 97.7 ในผู้ชายของปี 2561 ที่ผ่านมา

ตารางที่ 3 : ระดับประถมศึกษา - อัตราส่วนการลงทะเบียนเรียนรวมในประเทศไทย

ระดับประถมศึกษา	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562
อัตราส่วนการลงทะเบียนเรียนรวม (ร้อยละ)										
รวมทั้งหมด	96.86	96.76	97.03	96.92	102.11	100.65	100.76	99.63	99.77	101.05
ผู้หญิง	96.25	96.11	96.34	96.3	102.92	97.62	100.98	99.62	99.78	101.01
ผู้ชาย	97.43	97.36	97.68	97.5	101.35	103.52	99.63	99.63	99.77	101.1

ในปี 2563 อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงในประเทศไทยอยู่ที่ ผู้ชาย 94.8 คน ต่อผู้หญิง 100 คน โดยผู้ชายมีอายุขัยเฉลี่ยน้อยกว่าผู้หญิง กล่าวคือผู้ชายมีอายุขัยเฉลี่ย 73.1 ปี ในขณะที่ผู้หญิงมีอายุขัยเฉลี่ย 80.6 ปี⁴

² Thailand Foreign Office, The Government Public Relations Department, Hays, J., 2021. *EDUCATION IN THAILAND: HISTORY, LITERACY, WOMEN, UNIVERSITIES PROBLEMS, IMPROVEMENTS I Facts and Details*. (online) Factsanddetails.com. Available at: <http://factsanddetails.com/southeast-asia/Thailand/sub5_8g/entry-3297.html> [Accessed 1 February 2021].

³ <http://uis.unesco.org/country/TH>

⁴ United Nations. (2020). Thailand. UNData App. <http://data.un.org/en/iso/th.html>

ความเท่าเทียมทางเพศในการทำงาน ในประเทศไทย

จากการสำรวจแรงงานในประเทศไทย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563)⁵ มีแรงงานที่ได้รับการจ้างงาน 37.33 ล้านคน และมีผู้ว่างงานน้อยกว่าร้อยละ 1 จากจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด มีแรงงาน 17.5 ล้านคน ทำงานอยู่ในภาคบริการและค้าขาย 11.28 ล้านคน อยู่ในภาคการเกษตร และ 8.55 ล้านคน อยู่ในภาคอุตสาหกรรม ตามข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2563 ประมาณ 205,000 คน ระบุว่าไม่เคยทำงานมาก่อน และอีก 187,000 คน ที่เคยทำงานมาก่อน เมื่อพิจารณาจำนวนผู้ว่างงานพบว่า มีเพศชาย 140,000 คน และเพศหญิง 108,000 คน (ผู้ว่างงาน คือ ผู้มีงานทำน้อยกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และยังสามารถทำงานเสริมอื่นเพิ่มเติมได้)

การจ้างงานผู้หญิงตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ในปี 2563 มีผู้หญิงที่ทำงานในภาคบริการ ภาคการเกษตร และภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 52.2, 28.2 และ 19.6 ตามลำดับ เทียบกับผู้ชายที่ทำงานเดียวกันคิดเป็นร้อยละ 41.4, 33.6 และ 25 ตามลำดับ เห็นได้ชัดว่า ผู้หญิงได้รับการจ้างงานในภาคบริการสูงกว่าผู้ชาย⁶ จากรายงานธุรกิจปี 2563 ระบุว่า มีผู้หญิงในประเทศไทยที่ทำงานในตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และกรรมการผู้จัดการในบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 33 ในขณะที่ในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 19 ไต้หวัน คิดเป็นร้อยละ 18 และในเวียดนาม คิดเป็นร้อยละ 16⁷ จากข้อมูลแพทยสภาพบว่า จากจำนวนแพทย์ 66,301 คน ในปี 2563 มีแพทย์หญิงร้อยละ 45⁸ ในปี 2561 ธนาคารโลกระบุว่า ประเทศไทยมีสัดส่วนจำนวนที่นั่งของผู้แทนหญิงในรัฐสภาน้อยที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยจำนวนที่นั่งในปี 2552 คิดเป็นร้อยละ 13.3 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.8 ในช่วงปี 2554 - 2556 แต่กลับลดลงอย่างมากถึงร้อยละ 6.1 และเหลือเพียงร้อยละ 4.8 ในปี 2560 ทั้งนี้ ในปี 2562 เป็นปีที่จำนวนสัดส่วนที่นั่งกลับเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 16.2 ซึ่งนับว่าสูงที่สุดในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา⁹

⁵ National Statistics Office, T. (2020). Labor Force Survey in Thailand, 392. Retrieved from http://www.nso.go.th/sites/2014en/Survey/social/labour/LaborForce/2020/march_2020.pdf

⁶ United Nations. (2020a). Employment by economic activity. https://data.un.org/_Docs/SYB/PDFs/SYB63_200_202009_Employment.pdf

⁷ Women in Business 2020 Report: Thailand's Private Sector Leads the Way, While Government Still Lags Behind Despite Minor Improvements. Retrieved February 02, 2021, from <https://www.grantthornton.co.th/press-releases/press-release-2020/women-in-business-2020-report2/>

⁸ <https://www.statista.com/statistics/995649/thailand-total-number-doctors/>. Retrieved February 02, 2021

⁹ <https://www.statista.com/statistics/730330/thailand-proportion-of-seats-held-by-women-in-national-parliament/>

การคุกคามทางเพศและการทำร้ายร่างกาย

การคุกคามทางเพศเกิดขึ้นได้กับผู้หญิงทุกวัยในประเทศไทย ผลการศึกษาล่าสุดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เฟชบุ๊กของกลุ่มวัยรุ่นในกรุงเทพฯ ที่ส่งผลต่อการคุกคามทางเพศ พบว่า ผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 5 - 20 ปี หรือวัยรุ่นส่วนใหญ่มักตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศ ผลการศึกษายังระบุว่า ร้อยละ 60.6 ของผู้หญิงทั้งหมดเคยถูกคุกคามทางเพศ โดยร้อยละ 30.9 ของผู้หญิงที่ถูกคุกคามทางเพศมีอายุระหว่าง 41 - 60 ปี ยิ่งไปกว่านั้น จากข้อมูลสำรวจขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ยังระบุว่า ใน 1 วัน มีผู้หญิง 7 คน ที่ถูกคุกคามทางเพศและถูกทำร้ายร่างกาย และใน 1 ปี มีผู้หญิงประมาณ 3,000 คน ที่ร้องเรียนและขอความเป็นธรรมในเรื่องดังกล่าว หนึ่งในสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงไม่แจ้งความหรือร้องเรียนต่อกรณีการคุกคามทางเพศเป็นเพราะความรู้สึกอับอาย (YouGov June, 2019) ประมาณร้อยละ 53 ของกรณีที่ถูกคุกคามทางเพศ เป็นการถูกกระทำโดยคนคุ้นเคย หรือคนในครอบครัว และร้อยละ 38.2 ถูกกระทำโดยคนแปลกหน้า มีเพียงร้อยละ 8.8 เท่านั้นที่ถูกกระทำโดยคนที่รู้จักกันผ่านทางอินเทอร์เน็ต และพบว่า ผู้หญิงที่มีอายุน้อยที่สุดที่ถูกคุกคามทางเพศอายุเพียง 12 ปี¹⁰

ผลการศึกษาล่าสุดที่สัมภาษณ์ผู้หญิง 2,462 คน อายุระหว่าง 20 - 59 ปี ทั้ง 4 ภาคของประเทศไทย พบว่า ร้อยละ 15 ของผู้ให้สัมภาษณ์เคยมีประสบการณ์ถูกทารุณกรรมทางจิตใจ ทางร่างกาย และทางเพศ ในช่วงชีวิตที่ผ่านมา และจากร้อยละ 15 ของผู้หญิงที่เคยร้องเรียนว่า ถูกคู่รักใช้ความรุนแรงในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาพบว่า การทารุณกรรมทางจิตใจพบมากที่สุด (ร้อยละ 60 - 68) รองลงมาคือ การทารุณกรรมทางเพศ (ร้อยละ 62 - 63) และการทารุณกรรมทางร่างกาย (ร้อยละ 52 - 65) (Chuemchit, Chernkwanma, Rugkua, & Daengthern, 2018)¹¹

¹⁰ Facebook Usage Behavior by Teenagers in Bangkok that Affect on the Sexual Harassment Occurrence, <http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/4524/7/nicha.pumm.pdf>

¹¹ Chuemchit, M., Chernkwanma, S., Rugkua, R., & Daengthern, L. (2018). Prevalence of Intimate Partner Violence in Thailand, 315—323. Retrieved from <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s10896-018-9960-9.pdf>

นโยบายความเท่าเทียมกันทางเพศของไทย

ในปี 2528 ประเทศไทยได้ลงนามสัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women : CEDAW) และเข้าเป็นภาคีของพิธีสารเลือกรับ (Optional Protocol) ในปี 2543 รวมถึงได้รับรองแผนปฏิบัติการกรุงปักกิ่ง (Beijing Platform for Action : BPFA) ในปี 2538 และรับรองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ในปี 2558 ประเทศไทยได้พยายามอย่างยิ่งที่จะบูรณาการหลักการและวิธีการสากลให้เข้ากับกรอบนโยบายและแผนงานของประเทศ เห็นได้จากการที่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 มีเป้าหมายที่จะลดความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศและให้ความเป็นธรรมกับทุกคน โดยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อกำหนดนโยบายหรือกลไกทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์การพัฒนสตรี (พ.ศ. 2560 - 2564) ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ยังได้กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายในการสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการจัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

ดัชนีความเหลื่อมล้ำทางเพศตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับประเทศไทย

ดัชนีความเหลื่อมล้ำทางเพศตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนถูกใช้ใน 129 ประเทศ สำหรับวัดความเท่าเทียมทางเพศในระดับสากล มีความเชื่อมโยงกันระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อที่ 14 และ 17 และตัวชี้วัด 51 ตัวชี้วัด ตั้งแต่เรื่องสุขภาพ การใช้ความรุนแรงทางเพศ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ งานที่มีคุณค่า ฯลฯ ในปี 2562 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 52 จาก 129 ประเทศ ด้วยคะแนน 70.3 โดยมีประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งที่ประเทศไทยทำได้ดีขึ้นตามตัวชี้วัด (3C) คือ ประเทศไทยมีความต้องการวางแผนครอบครัวด้วยวิธีการทันสมัย เทียบได้กับวิธีการในประเทศที่มีรายได้สูงอย่างแคนาดา นอร์เวย์ และสวีเดน¹²

จากข้อมูลองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) พบว่า สัดส่วนการประกอบอาชีพทางเศรษฐกิจของผู้หญิงส่วนใหญ่เป็นอาชีพที่ใช้ทักษะต่ำ เช่น งานเสมียน พนักงานขาย และรับจ้างทั่วไป ในประเทศไทย ผู้หญิงร้อยละ 68 ประกอบอาชีพเสมียน ร้อยละ 60 ทำงานบริการและงานขาย ร้อยละ 48 ทำงานในภาคเกษตรกรรมและประมง และร้อยละ 48 ทำงานเป็นพนักงานทั่วไป¹³ โดยร้อยละ 48.4 ของผู้หญิงที่ทำงานเหล่านี้ เป็นผู้พหุซึ่งส่วนใหญ่มาจากประเทศจีน เมียนมา และลาว¹⁴

¹² https://www.equalmeasures2030.org/wp-content/uploads/2019/07/EM2030_2019_Global_Report_English_WEB.pdf

¹³ Projected Gender Impact of the ASEAN Economic Community, <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/singapur/12676.pdf>

¹⁴ ILO estimates, 2014.

ความก้าวหน้าในระยะยาวของการพัฒนามนุษย์ วัดด้วยดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index¹⁵ : HDI) ใน 3 มิติพื้นฐานของการพัฒนามนุษย์ ได้แก่ สุขภาพ การศึกษา และมาตรฐานการใช้จ่าย ค่าดัชนีการพัฒนามนุษย์ของประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 0.577 ในปี 2533 เป็น 0.777 ในปี 2562 ในช่วงเวลาเดียวกันนั้น อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรในประเทศไทยเพิ่มขึ้น 6.9 ปี จำนวนปีเฉลี่ยที่ประชากรได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น 3.4 ปี และรายได้มวลรวมประชาชาติต่อหัวเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 153.4¹⁶ อย่างไรก็ตาม ดัชนีการพัฒนามนุษย์ที่คำนึงถึงความเหลื่อมล้ำ (Inequality Adjusted HDI : IHDI) ของประเทศไทยลดลงร้อยละ 16.9 ทำให้ค่า IHDI อยู่ที่ 0.646 “ค่าความสูญเสีย” ต่อการพัฒนามนุษย์ เนื่องจากความเหลื่อมล้ำมีที่มาจากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างดัชนีการพัฒนามนุษย์และดัชนีการพัฒนามนุษย์ที่คำนึงถึงความเหลื่อมล้ำโดยคิดออกมาเป็นอัตราส่วนร้อยละ

ในปี 2557 รายงานการพัฒนามนุษย์ได้กำหนดวิธีประเมินใหม่ ได้แก่ ดัชนีการพัฒนาที่คำนึงถึงเพศ (Gender Development Index : GDI) ซึ่งมีพื้นฐานจากดัชนีการพัฒนามนุษย์โดยไม่แบ่งเพศและกำหนดเป็นอัตราส่วนดัชนีการพัฒนามนุษย์หญิงต่อชาย

ในปี 2562 ค่าดัชนีการพัฒนาที่คำนึงถึงเพศ (อัตราส่วนหญิง-ชาย) ในประเทศไทยอยู่ที่ 1.008 ด้วยค่าดัชนีการพัฒนามนุษย์ของผู้หญิงและผู้ชายที่ 0.782 และ 0.776 ตามลำดับ (ตารางที่ 4) ทำให้ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่ม 1 ซึ่งหมายถึงประเทศที่มีความเท่าเทียมกันสูงในด้านการบรรลุการพัฒนามนุษย์ทั้งเพศหญิงและเพศชาย

ตารางที่ 4 : ดัชนีการพัฒนาที่คำนึงถึงเพศในกลุ่มประเทศอาเซียน

	อัตราส่วนหญิง-ชาย	ค่าดัชนีการพัฒนามนุษย์ (HDI)		อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (ปี)		ค่าเฉลี่ยปีที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา (ปี)		จำนวนปีเฉลี่ยที่ประชากรได้รับการศึกษา (ปี)		รายได้มวลรวมประชาชาติต่อหัว (บาท)	
	ค่าดัชนีการพัฒนาที่คำนึงถึงเพศ (GDI)	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย
ไทย	1.008	0.782	0.776	80.9	73.5	15.8	14.7	7.7	8.2	15,924	19,737

ที่มา : ปรับจาก UNDP, Human Development Report, 2020.

อีกตัวชี้วัดที่เพิ่มขึ้นมาในปี 2553 คือ ดัชนีความเหลื่อมล้ำทางเพศ (Gender inequality Index : GII) สะท้อนความเหลื่อมล้ำทางเพศใน 3 มิติ ได้แก่ อนามัยการเจริญพันธุ์ การเสริมอำนาจ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยอนามัยการเจริญพันธุ์วัดจากอัตราการตายของมารดาและ

¹⁵ HDI is measured in terms of life expectancy, years and level of education, and gross national income (GNI) per capita. The figure is based on the latest UNDP Human Development Report 2020

¹⁶ UNDP, Human Development Report 2020, The Next Frontier: Human development and the Anthropocene.

อัตราการคลอดในวัยรุ่น การเสริมอำนาจวิจจากสัดส่วนของผู้หญิงในรัฐสภา การได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาของคนแต่ละเพศ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจวิจจากอัตราการมีส่วนร่วมในตลาดแรงงานของผู้ชายและผู้หญิง โดยดัชนีความเหลื่อมล้ำทางเพศใช้แสดงถึงความเสี่ยงในพัฒนาการมนุษย์เนื่องจากความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงใน 3 มิติที่ได้กล่าวมาข้างต้น โดยประเทศไทยมีค่าดัชนีความเหลื่อมล้ำทางเพศอยู่ที่ 0.359 (ตารางที่ 5) หรืออันดับที่ 80 จาก 162 ประเทศ ในปี 2562¹⁷

ตารางที่ 5 : ดัชนีความเหลื่อมล้ำทางเพศในกลุ่มประเทศอาเซียน

	ค่าดัชนีความเหลื่อมล้ำทางเพศ (GII)	ลำดับความเหลื่อมล้ำทางเพศ	สัดส่วนการตายของมารดา (ร้อยละ)	อัตราการคลอดในวัยรุ่น (ร้อยละ)	จำนวนที่นั่งของผู้หญิงในรัฐสภา (ร้อยละ)	ประชากรที่ได้รับการศึกษาขั้นต่ำในระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ)		อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน (ร้อยละ)	
						หญิง	ชาย	หญิง	ชาย
ไทย	0.359	80	37.0	44.9	14.1	43.5	48.6	59.2	76.1

ที่มา : ปรับจาก UNDP, Human Development Report ,2020.

เมื่อพิจารณาถึงการเสริมพลังด้านสังคมและเศรษฐกิจของผู้หญิงในประเทศไทย พบว่า

- ผู้หญิงร้อยละ 30.1 จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์
- ผู้หญิงร้อยละ 79.8 มีบัญชีกับสถาบันทางการเงินหรือมีบัญชีโอนเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ ผ่านผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่
- ผู้หญิงร้อยละ 31 ทำงานในตำแหน่งผู้บริหารระดับกลางและระดับสูง (SDG 5.5) และได้รับสิทธิลาคลอดโดยได้รับค่าจ้างเป็นเวลา 90 วัน (SDG 1.3)¹⁸
- ผู้หญิงร้อยละ 58.7 ใช้โทรศัพท์มือถือ (5.b.1) เปรียบเทียบกับร้อยละ 60.1 ในผู้ชายในปี 2561¹⁹ และในปีเดียวกัน การใช้โทรศัพท์มือถือของผู้หญิงในประเทศอื่น ๆ ก็สูงขึ้น เช่น ร้อยละ 94 ในเกาหลี ร้อยละ 65.9 ในญี่ปุ่น และร้อยละ 88.8 ในฮ่องกงและจีน

อย่างไรก็ตาม ยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงต่อเด็กผู้หญิงและสตรี และอีกหลายประเด็น เช่น เพศและความยากจน การเข้าถึงสินทรัพย์ของผู้หญิง เช่น ที่ดิน กายภาพและเพศสภาวะ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันที่ไม่ครอบคลุม และยังขาดวิธีการเปรียบเทียบและการตรวจสอบ

แม้ว่าประเทศไทยจะได้พยายามบูรณาการนโยบายสากลเข้ากับนโยบายแห่งชาติ เช่น พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีบทลงโทษการเลือกปฏิบัติทางเพศบังคับใช้ทั่วประเทศ แต่ก็ยังมีความท้าทายที่ต้องเผชิญ เช่น ช่องว่างค่าจ้าง และข้อจำกัดต่อการทำงานในตำแหน่งระดับสูง ทั้งในภาคธุรกิจและการเมือง รวมถึงความท้าทายเรื่องการขาดข้อมูลที่เก็บแบบแบ่งจำแนกแยกประเภท (Disaggregated Data) คำนิยมดั้งเดิม ทศนคติ รูปแบบการใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิง ความเปราะบางของผู้หญิงในกลุ่มชาติพันธุ์ พื้นที่ชนบทและในภาคแรงงานนอกระบบ การระบาดของเชื้อเอชไอวี การค้ามนุษย์ และการเอาเปรียบที่ยังคงมีอยู่ ความจำเป็นในการสร้างความเท่าเทียมทางเพศยังเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับปัญหาในประเทศไทยที่แม้ว่าอัตราความยากจนจะลดลงแล้ว แต่ผู้หญิงและเด็กผู้หญิงก็ยังเสี่ยงต่อความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงในครอบครัว

¹⁷ UNDP, Human Development Report 2020, The Next Frontier: Human development and the Anthropocene.

¹⁸ UNDP Women Empowerment Statistics, <http://hdr.undp.org/en/composite/Dashboard3>

¹⁹ SDG Gateway Asia Pacific, 2018, <https://dataexplorer.unescap.org>

องค์การพัฒนาเอกชนทั้งในระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศมีโครงการหลากหลายเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ โดยการสนับสนุนและเสริมพลังด้านเศรษฐกิจของผู้หญิงในประเทศ เช่น

- มูลนิธิกลุ่มปรารณาดิ เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อการกุศลของไทยและสหรัฐอเมริกา จัดการอบรมโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพื่อเสริมพลังด้านเศรษฐกิจให้กับผู้หญิงและเด็กผู้หญิงด้อยโอกาสในประเทศไทย²⁰
- องค์กรพัฒนาสตรีเพื่อส่งเสริมการศึกษาและสาธารณสุข (Women's Education for Advancement and Empowerment : WEAVE) เน้นการเสริมพลังให้กับผู้หญิงพื้นเมืองด้านการศึกษา สุขภาพ เศรษฐกิจ และการพึ่งพาตนเอง โดยมีเป้าหมายเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของแม่และลูกที่ลี้ภัยจากประเทศเมียนมามายังประเทศไทย²¹
- โครงการเสริมสร้างพลังสตรีและงานอาสาสมัครของมูลนิธิ เฟรนด์ ฟอ์ เอเชีย (Friends for Asia Foundation) มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้หญิงและเด็กผู้หญิงในชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ ที่มีสภาพความเป็นอยู่ไม่ดีและมีความท้าทายทางสังคมและเศรษฐกิจ เด็กสาวหลายคนในชุมชนเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวที่ขาดความพร้อมและต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดขั้นพื้นฐาน²²
- มูลนิธิเพื่อผู้หญิง (Foundation for Women : FFW) เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่เน้นให้การสนับสนุนและสร้างความตระหนักทางสังคมต่อการใช้ความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ กับผู้หญิงในประเทศไทย หนึ่งในโครงการที่ประสบความสำเร็จของมูลนิธิ คือ “โครงการศูนย์ข่าวผู้หญิง” (Women's News Center) ซึ่งได้ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องการทำงาน การเดินทางไปต่างประเทศ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้หญิงเข้าสู่วงจรการค้าประเวณี และยังให้ความรู้กับเด็กสาวในเรื่องทางเลือกอาชีพที่หลากหลายต่าง ๆ²³
- สถาบัน International Republican Institute (IRI) โดยความร่วมมือของสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย และ Young Southeast Asian Leaders Initiative (YSEALI) ได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการต่อเนื่องที่เรียกว่า โครงการผู้นำเยาวชนสตรี (Young Women Lead : YWL) เพื่อส่งเสริมให้มีการแบ่งปันเรื่องราวความสำเร็จและสร้างศักยภาพ กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของพลเมืองและเสริมพลังด้านเศรษฐกิจของผู้หญิงในประเทศไทย²⁴
- นโยบายกองทุนพัฒนามหาชนบทสตรี ประกาศใช้เมื่อปี 2555 เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพื่อให้ผู้หญิงมีช่องทางเข้าถึงการศึกษา การจ้างงาน และบริการสาธารณสุขที่ดีขึ้น²⁵
- มูลนิธิปวีณา หงสกุล เพื่อเด็กและสตรี ให้การฟื้นฟูด้านสุขภาพ การศึกษา และการฝึกอาชีพกับผู้หญิง²⁶

²⁰ Pratthanadee Foundation, <https://pratthanadee.org/aboutus/>

²¹ WEAVE, <http://www.weave-women.org>

²² The Friends for Asia Foundation, <https://www.volunteerthailand.org/women-empowerment-bangkok/>

²³ Foundation for Women (FFW), <http://womenthai.org/>

²⁴ U.S.Embassy & Consulate in Thailand, <https://th.usembassy.gov/young-women-lead/>

²⁵ <https://www.wikigender.org/wiki/the-thai-women-empowerment-fund/>

²⁶ Pavena Foundation for Children and Women, <https://pavenafoundation.or.th/en/about-us/>

แนะนำโครงการ พัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ

แนะนำโครงการ พัฒนาคอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ

เมื่อปี 2531 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้เริ่มดำเนินโครงการพัฒนาคอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (สมเด็จย่า) เป็นผู้ทรงก่อตั้ง หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล หรือคุณชาย ซึ่งเป็นเลขาธิการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับผิดชอบหน้าที่ในการดำเนินโครงการบนพื้นที่เทือกเขาสูงใน จ. เชียงราย ครอบคลุมพื้นที่โครงการประมาณ 93,750 ไร่ ซึ่งเคยเป็นพื้นที่ห้างไกลตั้งอยู่ใจกลางสามเหลี่ยมทองคำ - แหล่งผลิตฝิ่นผิดกฎหมายชั้นนำของภูมิภาค ปัญหาในพื้นที่คอยตุงมีความซับซ้อน พื้นที่ป่าต้นน้ำเสื่อมโทรมเนื่องจากการทำไร่หมุนเวียนและยิ่งเพิ่มมากขึ้นเพื่อใช้ในการปลูกฝิ่น ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ประกอบด้วย 6 กลุ่มชาติพันธุ์หลัก ที่ไม่มีสัญชาติไทยและมีฐานะยากจน ในพื้นที่ไม่มีโครงสร้างพื้นฐานหรือได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มติดอาวุธที่เข้ายึดครองพื้นที่บางส่วน ยิ่งทำให้เจ้าหน้าที่รัฐยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือชาวบ้านในพื้นที่ได้ยากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น ยาเสพติด อาวุธสงคราม และการค้ามนุษย์ก็สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในพื้นที่

หลังจากที่สมเด็จย่าได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนคอยตุง เห็นเขาหัวโล้นแล้ง ในเดือนมกราคม ปี 2530 พระองค์ทรงตรัสว่า “ฉันจะปลูกป่าบนคอยตุง” ด้วยทรงตระหนักว่า รากเหง้าของปัญหาคือ ความยากจนและการขาดโอกาส สมเด็จย่าทรงตัดสินพระทัยที่จะพัฒนาพื้นที่คอยตุงทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างโอกาสให้กับคนทุกคนโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา หรือสัญชาติ สมเด็จย่าทรงอุทิศตนและแสดงพระราชปณิธานด้วยการสร้างพระตำหนักที่คอยตุงนำมาซึ่งความหวังและความเชื่อมั่นให้กับคนในพื้นที่ พระวิสัยทัศน์ของพระองค์ คือ การให้คนและธรรมชาติอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน ด้วยการประสานประโยชน์ของคนไปพร้อมกับการรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

“ไม่มีใครอยากเป็นคนไม่ดี แต่ที่เขา ไม่ดี เพราะขาดโอกาสและทางเลือก”

– สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่

โครงการพัฒนาออยตุงฯ แบ่งการพัฒนาออกเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 “อยู่รอด” ระยะนี้มุ่งแก้ไขปัญหาสุขภาพซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วน ด้วยการให้ความรู้ด้านสุขภาพและการป้องกันโรค รวมถึงการจัดหาหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ก่อตั้งโครงการฟื้นฟูและบำบัดผู้ติดยาเสพติด 1,000 วัน โดยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ตั้งแต่ถอนพิษยาฝิ่นอบรมด้านอาชีพ และเตรียมความพร้อมชุมชน เพื่อต้อนรับผู้ผ่านการบำบัดแล้วกลับบ้านโดยไม่ถูกตีตราจากสังคม ในเวลาเดียวกันก็ได้พัฒนาปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น น้ำเพื่อการบริโภค ระบบชลประทาน การพัฒนาคุณภาพดิน และให้โอกาสในการประกอบอาชีพไปพร้อมกับการอบรมทักษะให้กับคนในชุมชน

ระยะที่ 2 “พอเพียง” ระยะนี้จะมุ่งเน้นการสร้างรายได้ระยะยาว โดยโครงการพัฒนาออยตุงฯ ได้นำแนวคิดเรื่องห่วงโซ่มูลค่ามาใช้ในการพัฒนา ซึ่งรวมถึงการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่กระบวนการแปรรูป การสร้างแบรนด์ และการตลาดเพื่อสร้างรายได้ที่สูงขึ้นและมั่นคงให้กับชุมชน แนวคิดนี้ยังนำไปสู่การสร้างธุรกิจเพื่อสังคมที่หลากหลายภายใต้แบรนด์ออยตุง นอกจากนี้ยังดำเนินการเรื่องการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานและการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมกัน

ระยะที่ 3 “ยั่งยืน” ระยะนี้เน้นการยกระดับธุรกิจเพื่อสังคมของดอยตุงให้มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและใช้แนวคิดเรื่องเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อสร้างผลกระทบในเชิงบวกต่อกำไรสุทธิ (Triple Bottom Line) ไปพร้อมกับการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้การสร้างศักยภาพ การเสริมพลัง และให้ความสำคัญกับการพัฒนาเยาวชน เพื่อให้ชาวบ้านมีความพร้อม สำหรับการพัฒนาคูณภาพชีวิตของตนเองและชุมชนต่อไป

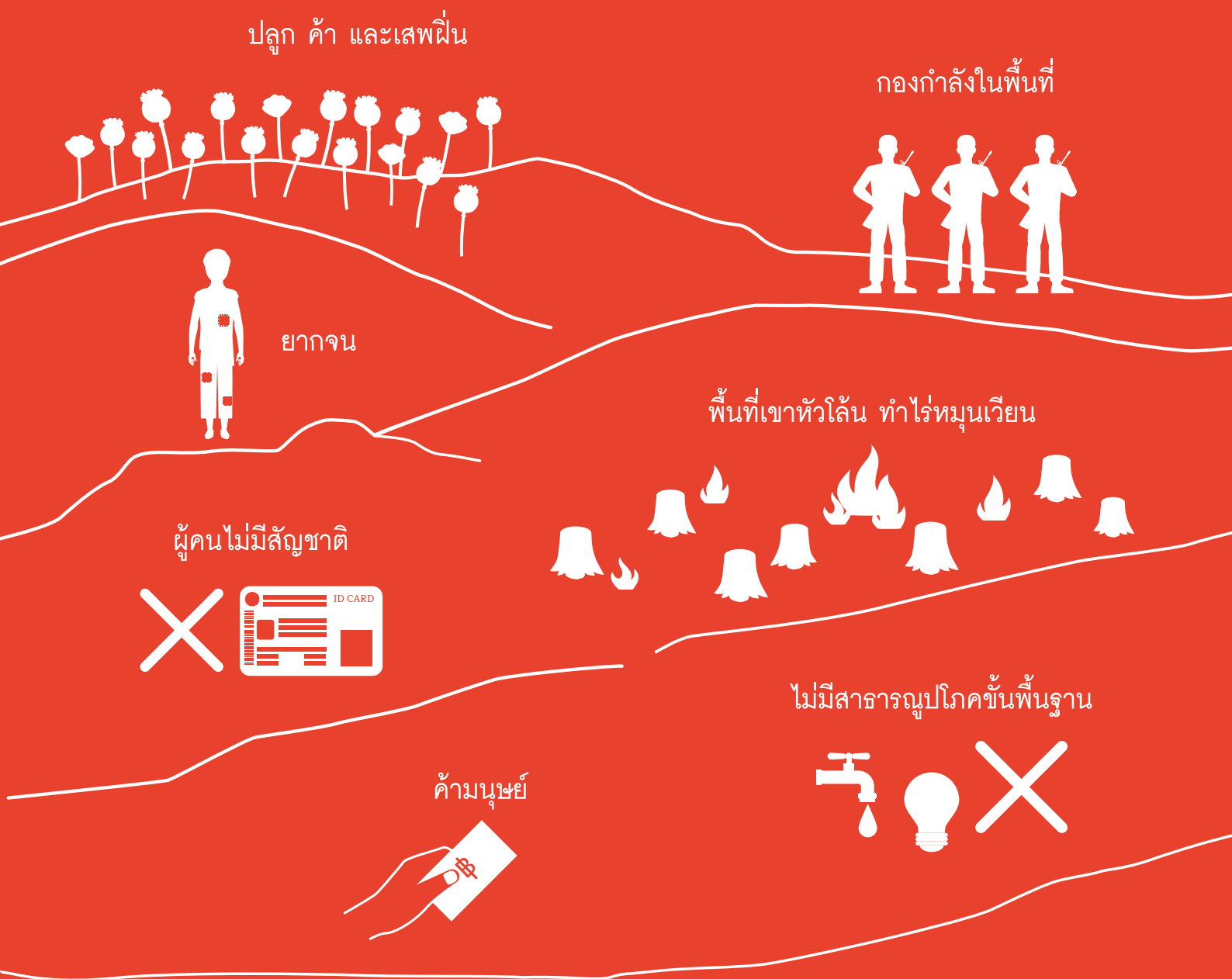
“ช่วยเขา ให้เขาช่วยตัวเอง”

- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ความยั่งยืนทาง การเงิน

ตั้งแต่เริ่มโครงการ สมเด็จพระย่าทรงมีพระปณิธานว่า โครงการพัฒนาดอยตุงฯ จะต้องสามารถเลี้ยงตัวเองได้ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้เมื่อความมั่นคงทางการเงินเดินคู่ไปกับความเจริญด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงสร้างแบรนด์ดอยตุงให้เป็นช่องทางหลักในการสร้างรายได้ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ แบรนด์ดอยตุงประกอบด้วย 5 หน่วยธุรกิจ ได้แก่ อาหารแปรรูป คาเฟ่ดอยตุง หัตถกรรม เกษตร และท่องเที่ยว โดยโครงการพัฒนาดอยตุงฯ สามารถเลี้ยงตัวเองได้ตั้งแต่ปี 2543

โครงการได้สร้างผลกระทบโดยเปลี่ยนแปลง (ภาพ 1 (ก) และ ภาพ 1 (ข)) เกษตรกรผู้ปลูกฝิ่นมาเป็นคนปลูกป่า และภายหลังจากชาวบ้านที่ได้รับโอกาสให้ฝึกอบรมไปพร้อมการทำงานจริง ก็สามารถทำงานในสายงานต่าง ๆ ตั้งแต่ งานเกษตร (ป่าเศรษฐกิจ) พืชสวน หัตถกรรม ตลอดจนการท่องเที่ยว

ภาพ 1 (ก) : สภาพพื้นที่ก่อนมีโครงการพัฒนาดอยตุงฯ

การเข้าถึงการศึกษา

	ปี 2536	ปี 2545	ปี 2560
มัธยมศึกษา	1%	9.4%	23.2%
อนุปริญญา/ปวส.	0.2%	1.4%	3.5%
มหาวิทยาลัย	0.2%	2.2%	12.6%

รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี

ปี 2531

3,772

บาท

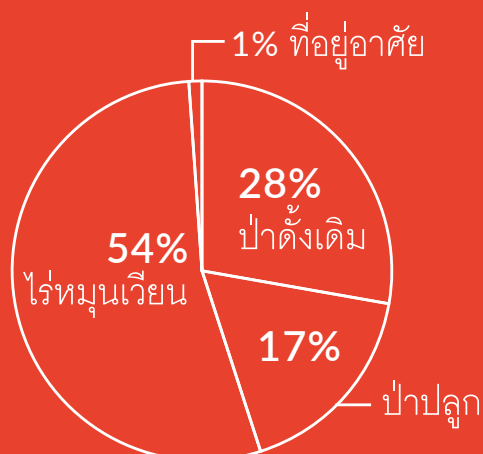
ปัจจุบัน

106,137

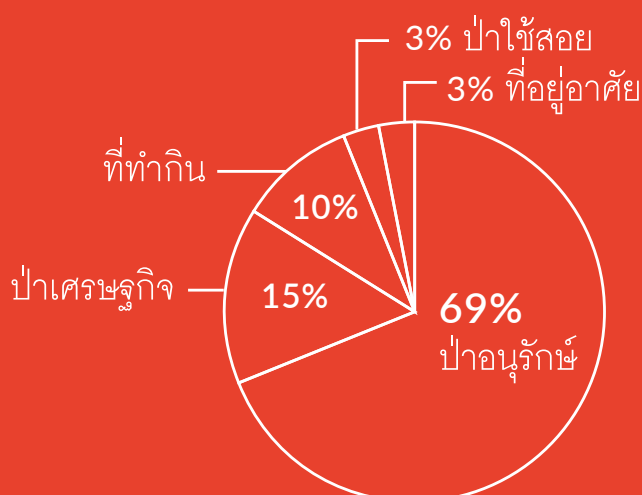
บาท

สิ่งแวดล้อม

ปี 2531

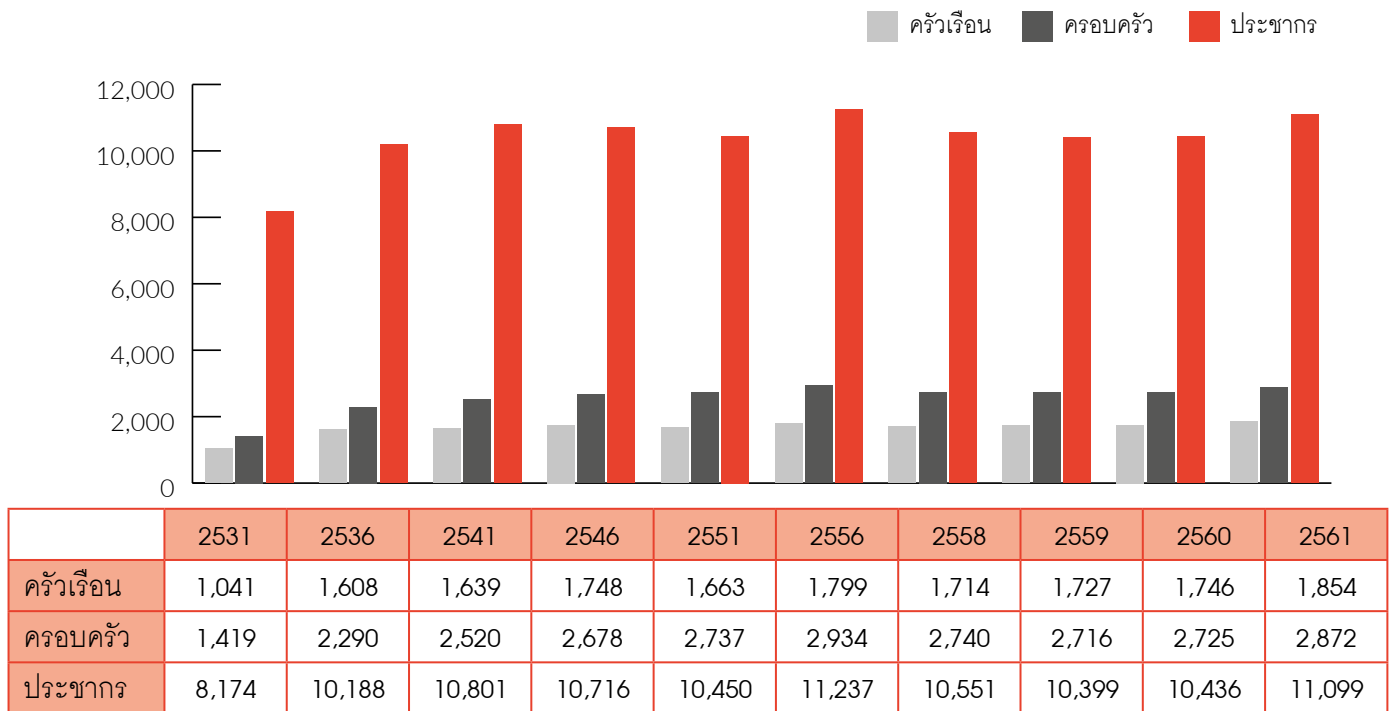

ปี 2560

โครงการพัฒนาอยตุงฯ ครอบคลุม 29 หมู่บ้าน 6 กลุ่มชาติพันธุ์หลัก
นับตั้งแต่เริ่มโครงการ ในปี 2531 จำนวนครอบครัวในหมู่บ้านเหล่านี้
เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า

ภาพ 2 : การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในโครงการพัฒนาอยตุงฯ (2531 - 2561)

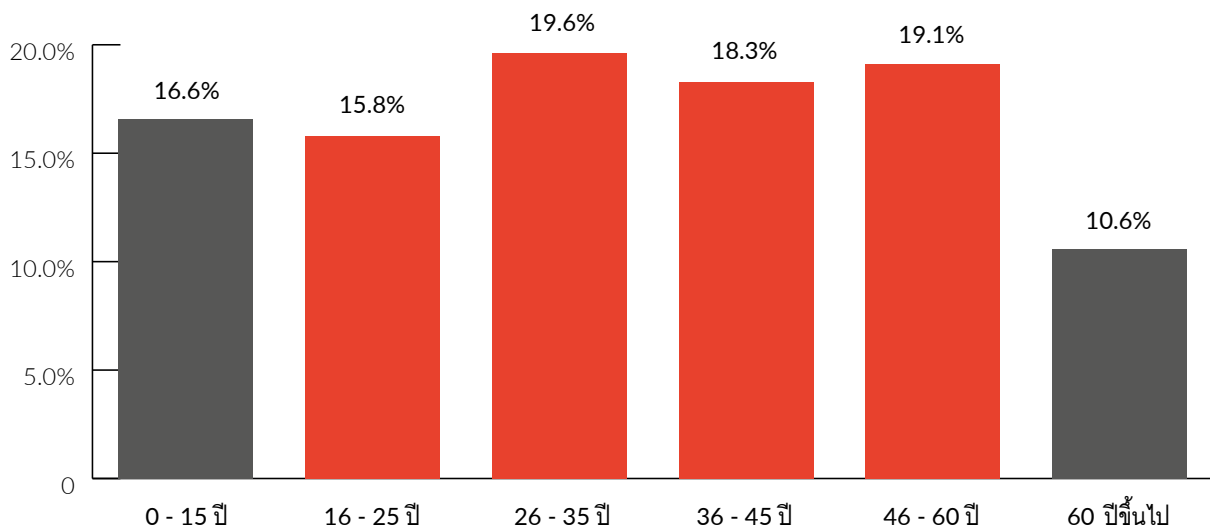
5,247
47%

5,852
53%

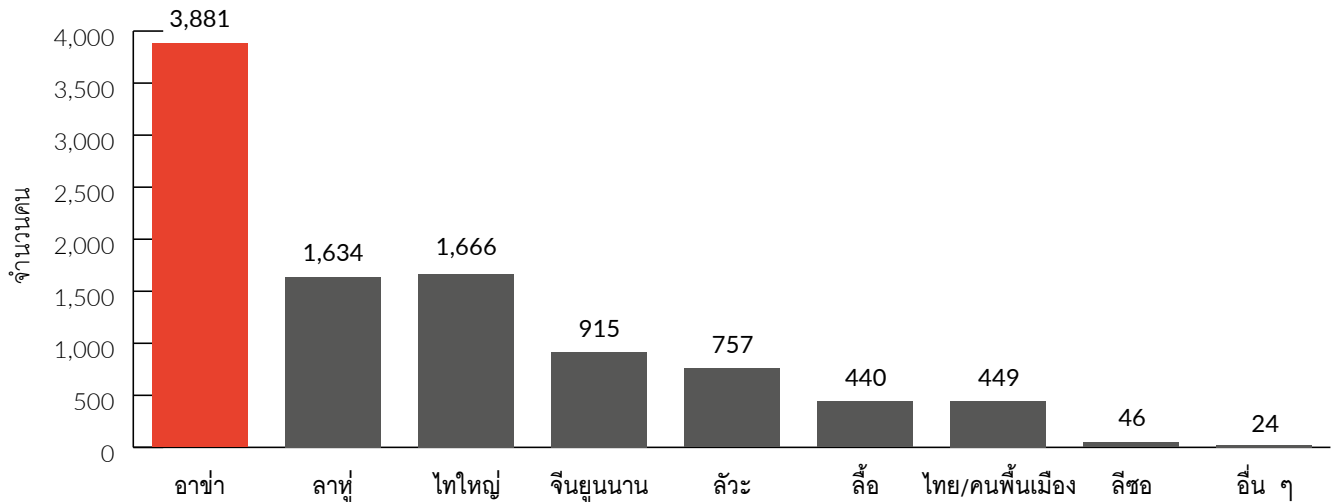
ข้อมูลประชากรประกอบด้วยเด็กและเยาวชนร้อยละ 16.1 วัยทำงานร้อยละ 72.8 และผู้สูงอายุร้อยละ 10.6

ภาพ 2 : จำนวนประชากรแบ่งตามช่วงอายุ

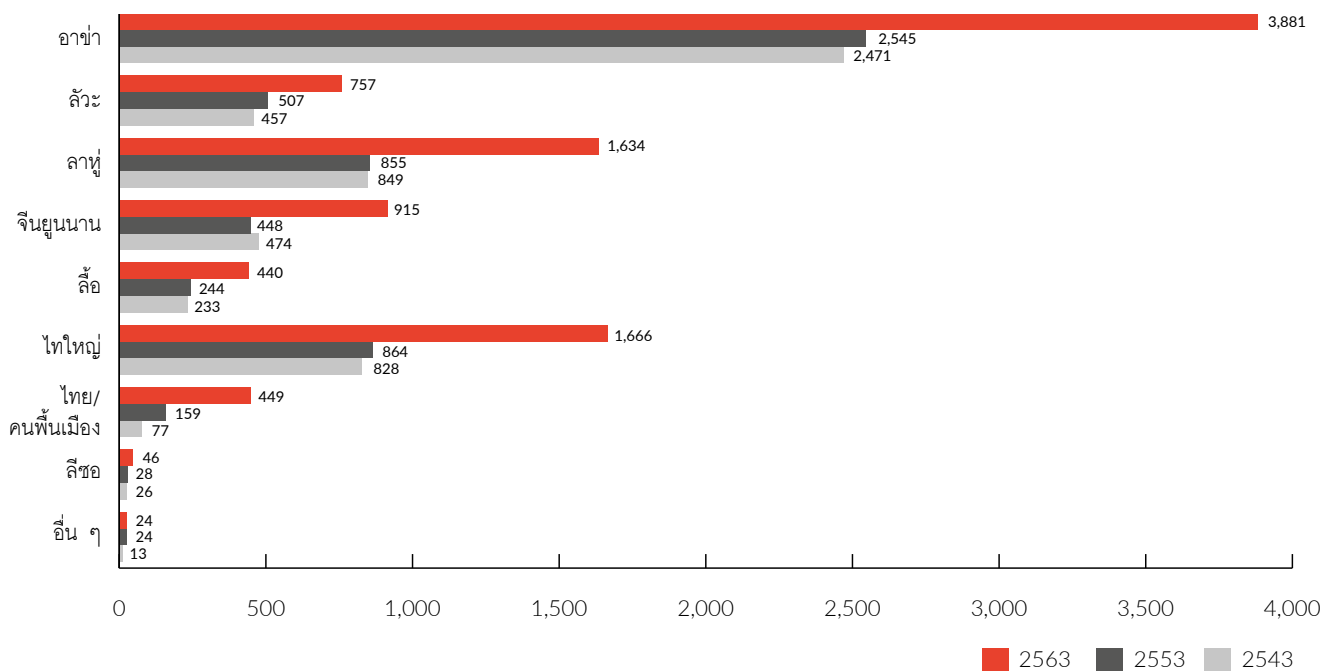
ในปี 2563 พบว่าในกลุ่มชาติพันธุ์ อาข่ามีประชากรมากที่สุด ประมาณ 3,881 คน รองลงมาคือไทใหญ่ ลาหู่ จินยูนนาน และลัวะ

ภาพ 2 : กลุ่มชาติพันธุ์ในโครงการพัฒนาออยตุงฯ (ปี 2563)

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีจำนวนประชากรเปลี่ยนแปลงมากที่สุดในกลุ่มคนไทย/พื้นเมือง คิดเป็นร้อยละ 182 จินยูนนาน ร้อยละ 104 อาข่า ไทใหญ่ และลาหู่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในปี 2563 โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 52, 92 และ 91 ตามลำดับ

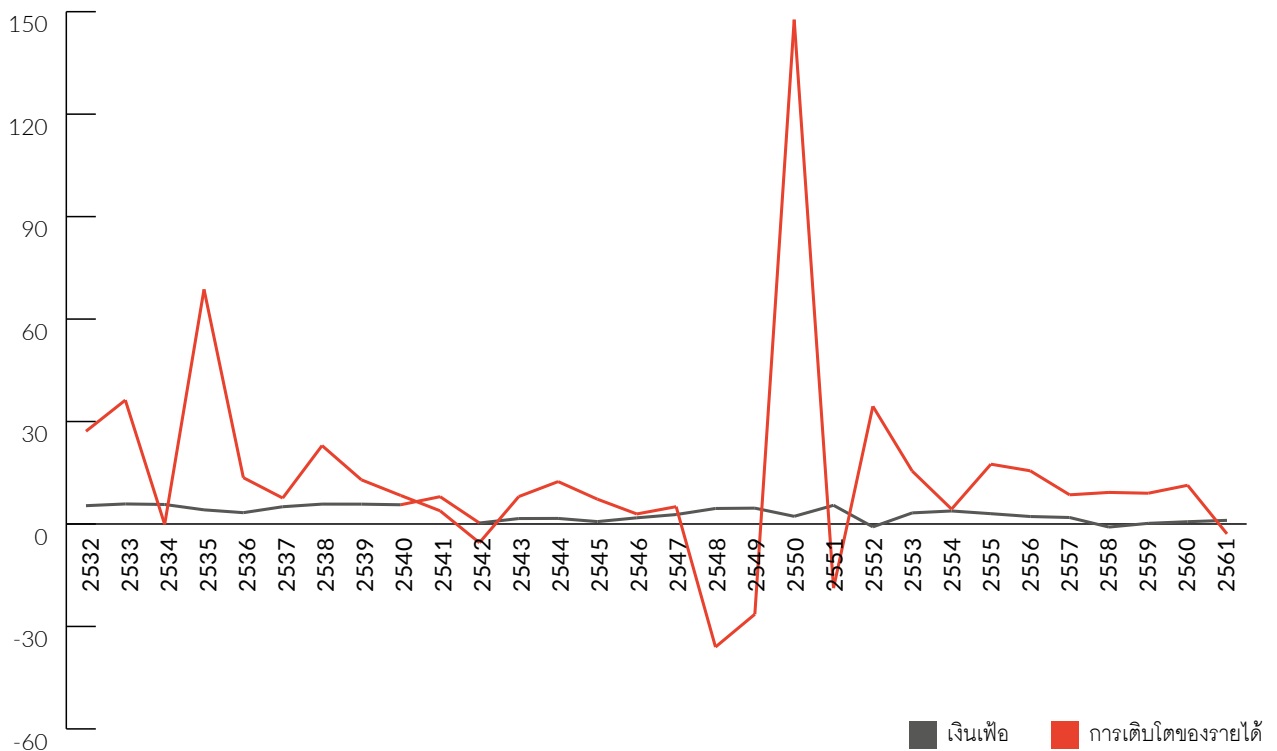
ภาพ 2 : ความเปลี่ยนแปลงของประชากรในกลุ่มชาติพันธุ์ช่วง 30 ปีที่ผ่านมา (ปี 2543, 2553 และ 2563)

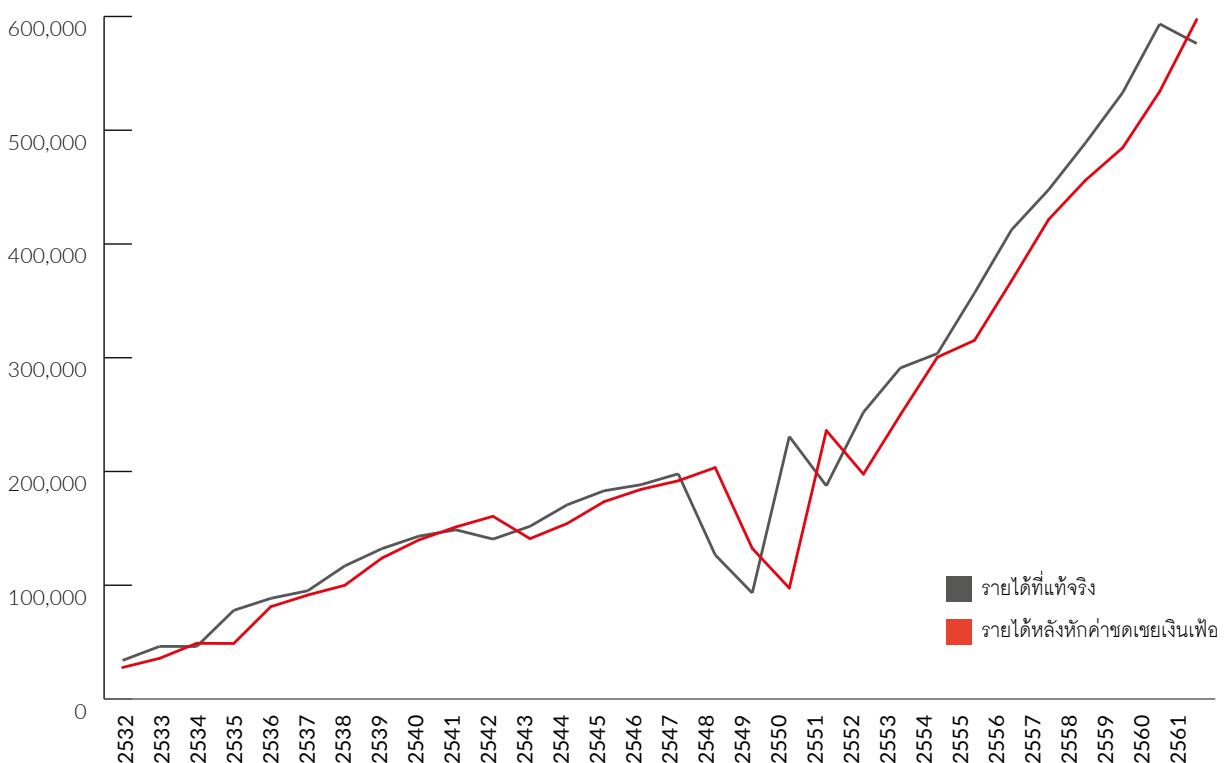
ร้อยละของการเติบโตของรายได้ครัวเรือนในโครงการพัฒนาออยตุงฯ (ปี 2531 - 2561)

เพื่อให้เข้าใจการเติบโตของรายได้ที่แท้จริงของหมู่บ้านในโครงการพัฒนาออยตุงฯ จึงเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อปีที่เพิ่มขึ้นกับอัตราเงินเฟ้อ ในประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2551 รายได้ที่แท้จริงของหมู่บ้านเหล่านี้สูงกว่ารายได้หลังหักค่าชดเชยเงินเฟ้อในประเทศไทย (ภาพ 3)

ภาพ 3 : เงินเฟ้อและการเติบโตของรายได้ปีต่อปี (ปี 2531 - 2561)

ภาพ 3 : รายได้ที่แท้จริงและรายได้หลังหักค่าชดเชยเงินเฟ้อในประเทศไทยปีต่อปี (ปี 2531 - 2561)

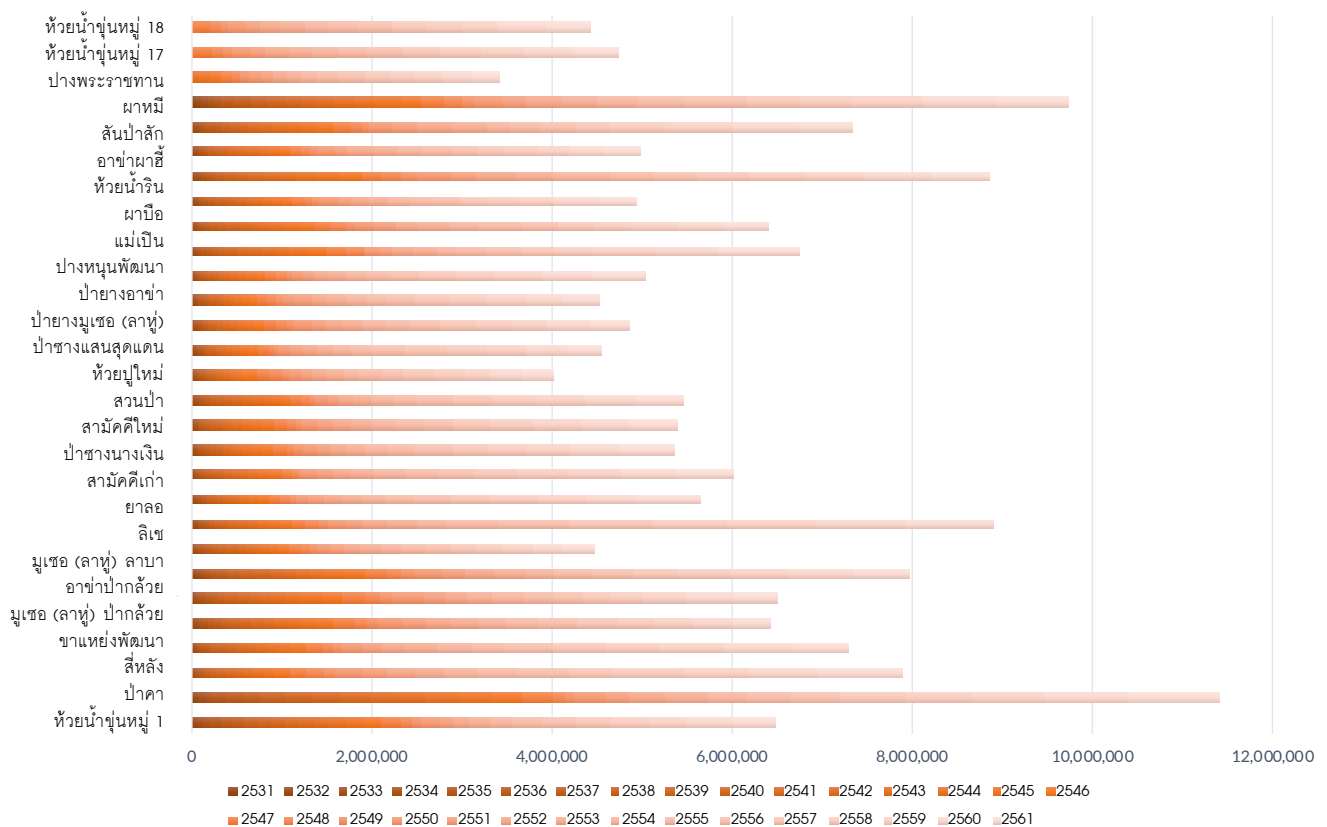

²⁷ World Bank Data

รายได้ครัวเรือนต่อปีของแต่ละหมู่บ้าน (ปี 2531 - 2561)

ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา (ปี 2531 - 2561) หมู่บ้านที่มีรายได้ครัวเรือนสูงที่สุด คือ หมู่บ้านห้วยไร่สามัคคี หมู่บ้านผาหมื่น หมู่บ้านอาข่าผาฮี้ และหมู่บ้านอาข่าปากกล้วย ในขณะที่หมู่บ้านปางพระราชทาน หมู่บ้านห้วยญใหม่ หมู่บ้านมูเซอ (ลาหู่) ลาบา หมู่บ้านห้วยน้ำขุนหมู 18 และหมู่บ้านปายางอาข่า มีรายได้ครัวเรือนต่ำที่สุด เป็นที่น่าสังเกตว่า หมู่บ้านปางพระราชทานและหมู่บ้านห้วยน้ำขุนหมู 18 มีรายได้ครัวเรือนต่ำที่สุดในปี 2544 และ ปี 2547 ตามลำดับ

รายได้ครัวเรือนต่อปีของแต่ละหมู่บ้าน (ปี 2531 - 2561)

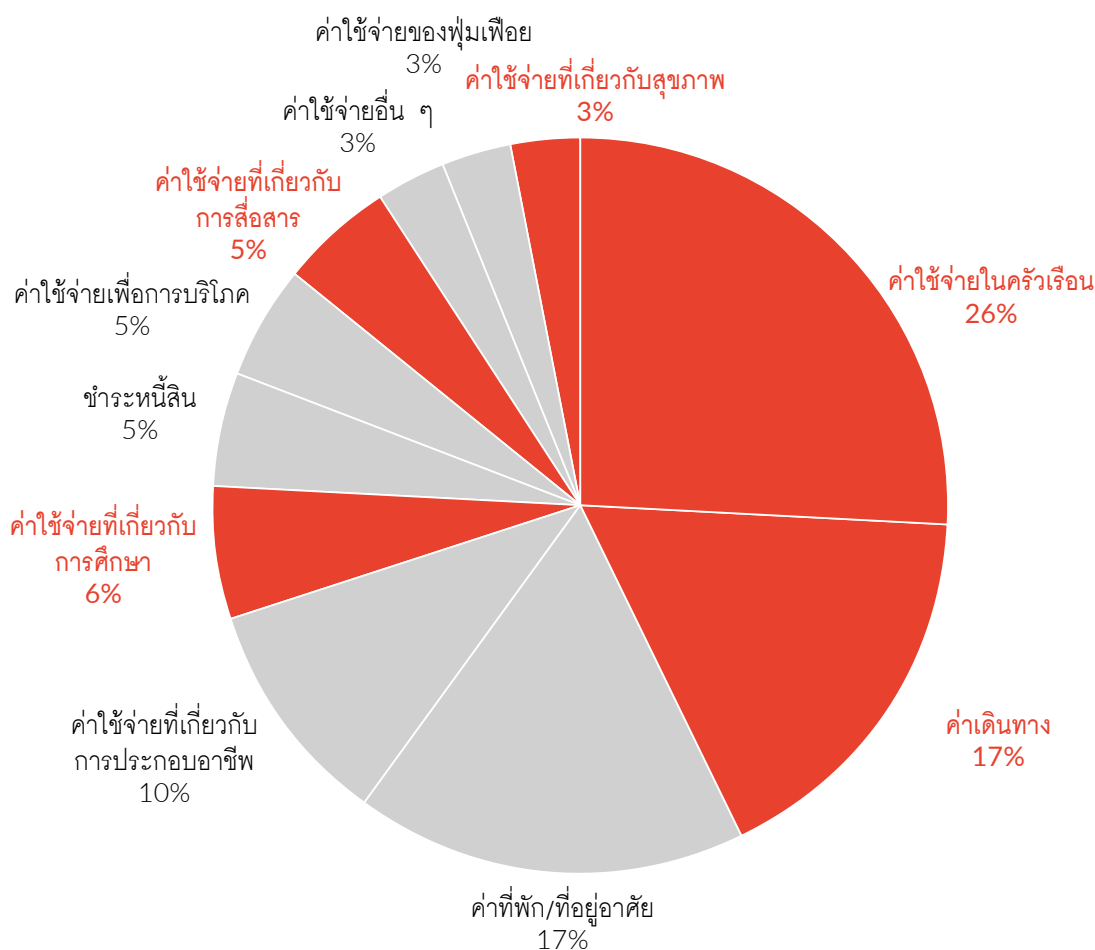

การเติบโตของรายได้ครัวเรือนใน 5 ลำดับหมู่บ้านแรก ส่วนใหญ่มีที่มา
จากสมาชิกชุมชนที่ทำงานเป็นแรงงานมีฝีมือในต่างประเทศ กิจกรรม
แปรรูปเพิ่มมูลค่าและการเป็นเจ้าของกิจการ ในขณะที่หมู่บ้านที่มีรายได้
น้อยส่วนใหญ่เป็นผลมาจากจำนวนวัยทำงานที่น้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับหมู่บ้านอื่นที่อยู่ใกล้เคียงกัน

รายจ่ายครัวเรือนของหมู่บ้านในโครงการพัฒนาอยดุงฯ

รายจ่ายครัวเรือนโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 26 ของรายได้ชาวบ้านในโครงการพัฒนาอยดุงฯ โดยร้อยละ 17 เป็นค่าเดินทาง ร้อยละ 6.4 เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการศึกษา ร้อยละ 4.5 เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสื่อสาร และ ร้อยละ 2.9 เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับสุขภาพ ชาวบ้านได้รับสวัสดิการด้านการศึกษาและสาธารณสุข เช่น โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากปัจจุบันนี้ชาวบ้านได้รับสัญชาติไทยแล้ว จึงสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและการศึกษาขั้นพื้นฐานของภาครัฐและหน่วยงานท้องถิ่นได้ ทั้งนี้ สมาชิกชุมชนบางคน แม้จะยังไม่ได้รับสัญชาติไทยก็สามารถใช้บริการสาธารณสุขและโรงเรียนได้เช่นกัน และ ยังได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลอีกด้วย

รายจ่ายครัวเรือนของหมู่บ้านในโครงการพัฒนาอยดุงฯ ทั้งหมด

การพัฒนาที่ยั่งยืนจาก การริเริ่มที่ไม่หยุดนิ่ง

ป่าเศรษฐกิจ

ป่าเศรษฐกิจ เป็นหนึ่งในความสำเร็จอย่างยิ่งของโครงการ และเป็นที่มาของกาแฟและแมคคาเดเมียดอยตุง ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ มาจากความพยายามอย่างต่อเนื่องในระยะยาว ตั้งแต่แนวคิดเรื่องกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise : SE) และความรับผิดชอบต่อสังคม Corporate Social Responsibility : CSR) ยังไม่แพร่หลาย แนวคิดเรื่องป่าเศรษฐกิจเกิดขึ้นเพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคงในระยะยาวให้กับชาวบ้านบนดอยตุง พืชเศรษฐกิจที่เลือกมาปลูกจะต้องเป็นไม้ยืนต้นมูลค่าสูง ให้ผลผลิตที่สามารถนำไปแปรรูปเพิ่มมูลค่าได้หลากหลายตลอดห่วงโซ่มูลค่า เป็นที่ต้องการของตลาดและที่สำคัญมาก คือ ต้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ทั้งในเรื่องความสูงและภูมิอากาศ

สำหรับโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ป่าเศรษฐกิจประกอบด้วยกาแฟอาราบิก้าและแมคคาเดเมีย เนื่องจากการปลูกป่าเศรษฐกิจต้องใช้ต้นทุนสูงและใช้ระยะเวลานาน โครงการพัฒนาดอยตุงฯ จึงได้มองหาความร่วมมือจากองค์กรในภาคเอกชนที่สนใจมีส่วนร่วมกับการเพื่อสังคมและการพัฒนา โดยมี 6 บริษัทเอกชนที่ตอบรับและร่วมลงทุนก่อตั้งบริษัทโดยใช้ชื่อว่า บริษัท นวฤดี จำกัด มีเป้าหมายเพื่อปลูกและดูแลป่าเศรษฐกิจบนพื้นที่ดอยตุง เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนดอยตุง และบริษัท นวฤดียังมีข้อระบุอย่างชัดเจนว่า หากบริษัทมีกำไรจะไม่มีผู้ถือหุ้นรายใดได้รับเงินปันผล แต่เงินจำนวนนี้จะถูกนำไปใช้ในโครงการพัฒนาอื่น ๆ ต่อไป ดังนั้นบริษัทนวฤดีจึงถือได้ว่าเป็นหนึ่งในกิจการเพื่อสังคมยุคแรกของประเทศไทย

เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน พื้นที่ในโครงการพัฒนาดอยตุงฯ 6 พื้นที่ จึงได้รับเลือกให้เป็นแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ เนื่องจากถนนหนทางยังไม่ได้มีการพัฒนาในขณะนั้น แปลงป่าเศรษฐกิจจึงถูกเลือกจากพื้นที่ที่ใกล้หมู่บ้าน เพื่อให้แน่ใจว่าชาวบ้านสามารถเดินทางมาทำงานได้สะดวก บริษัทนวฤดีดำเนินการปลูกป่าเศรษฐกิจและส่งมอบผลผลิตให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินการแปรรูป โครงการป่าเศรษฐกิจนี้ถือเป็นนวัตกรรมที่เกิดขึ้นโดยมีคุณชาย (ม.ร.ว.ดิศนัดดา ดิศกุล) เป็นผู้ออกแบบ

โครงการที่สำคัญอื่น ๆ ภายใต้โครงการพัฒนาออยตุงฯ ได้แก่

ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ

ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือก่อตั้งขึ้นเพื่อสร้างงานให้กับทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิง โดยศูนย์ฯ แห่งนี้ ประกอบด้วยโรงงานทอผ้า โรงงานทอพรหม โรงงานเซรามิก โรงงานกระดาษสา และโรงงานคั่วกาแฟ การสร้างธุรกิจใหม่นี้ขึ้นมามีความสำคัญการปรับเปลี่ยนทัศนคติรวมไปถึงการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดการนำทักษะที่จำเป็นมาใช้ให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

โรงงานทอผ้า – พนักงานหญิงทั้งโรงงาน

โรงงานนี้เกิดขึ้นจากการที่ผู้หญิงในชุมชนได้รับการยอมรับว่ามีทักษะและภูมิปัญญาในการทอผ้า ปักผ้า และเย็บผ้า เริ่มต้นจากผู้หญิง 6 คน ในปี 2533 และเพิ่มเป็น 160 คน ในปี 2563 ภายในโรงงานแห่งนี้มีผู้หญิงจาก 3 รุ่นทำงานอยู่ด้วยกัน

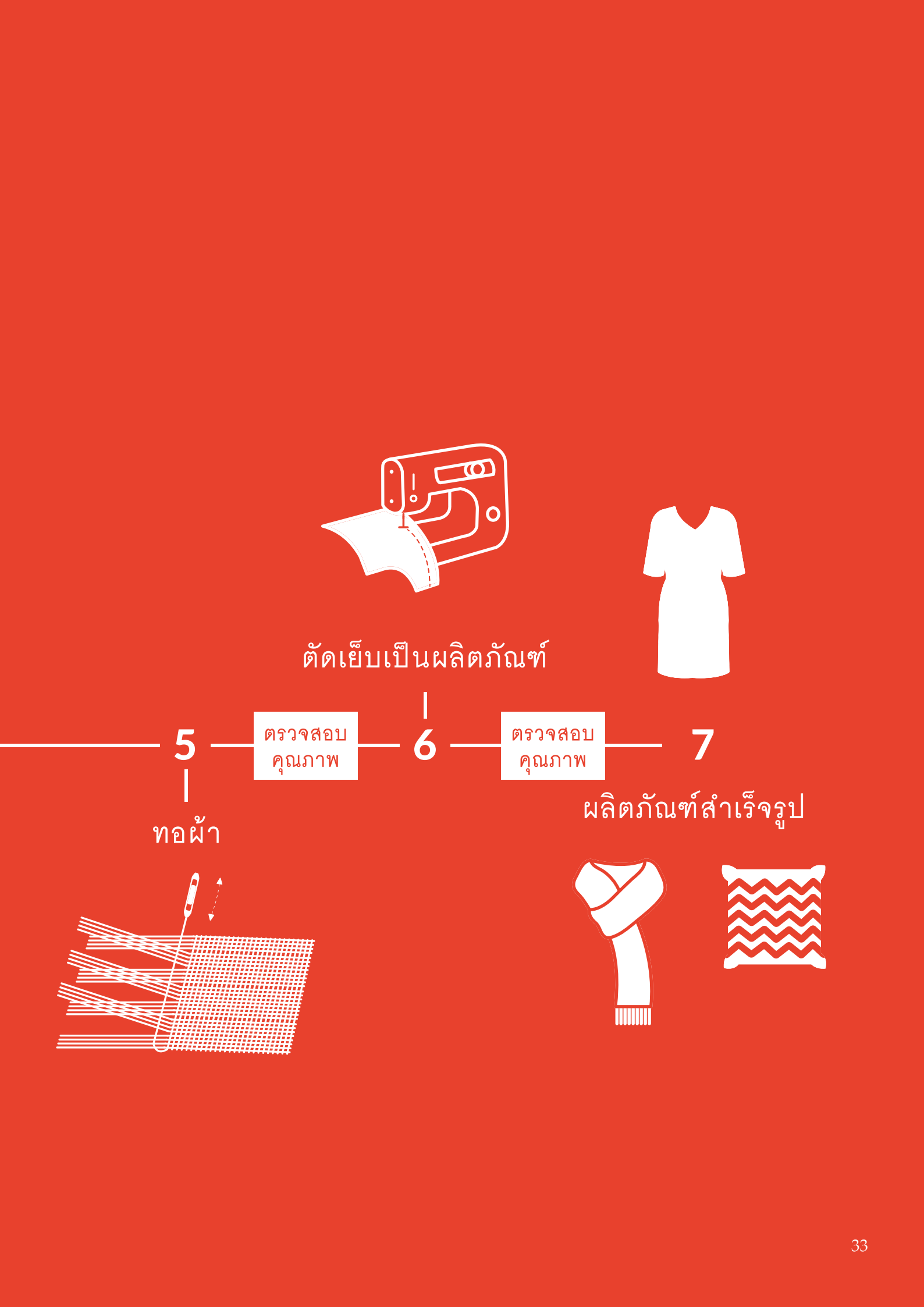

หนึ่งในเรื่องราวแรงบันดาลใจอันยิ่งใหญ่คือ การที่ลูกสาวรุ่นที่ 4 ของคนในชุมชน ซึ่งเรียนจบด้านการออกแบบจากกรุงเทพฯ มีความหวังอย่างยิ่งว่าจะกลับมาทำงานที่โรงงานทอผ้าในฐานะดีไซเนอร์ และเนื่องจากพนักงานทั้งหมดเป็นผู้หญิง จึงมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สร้างขึ้นเป็นพิเศษอยู่หลังโรงงานเพื่อเพิ่มสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สะดวกสบายให้กับพนักงานหญิง

เมื่อรวมภูมิปัญญาชาวบ้านกับการตลาด
ผ้าทอพื้นบ้านจึงกลายเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นระดับโลก

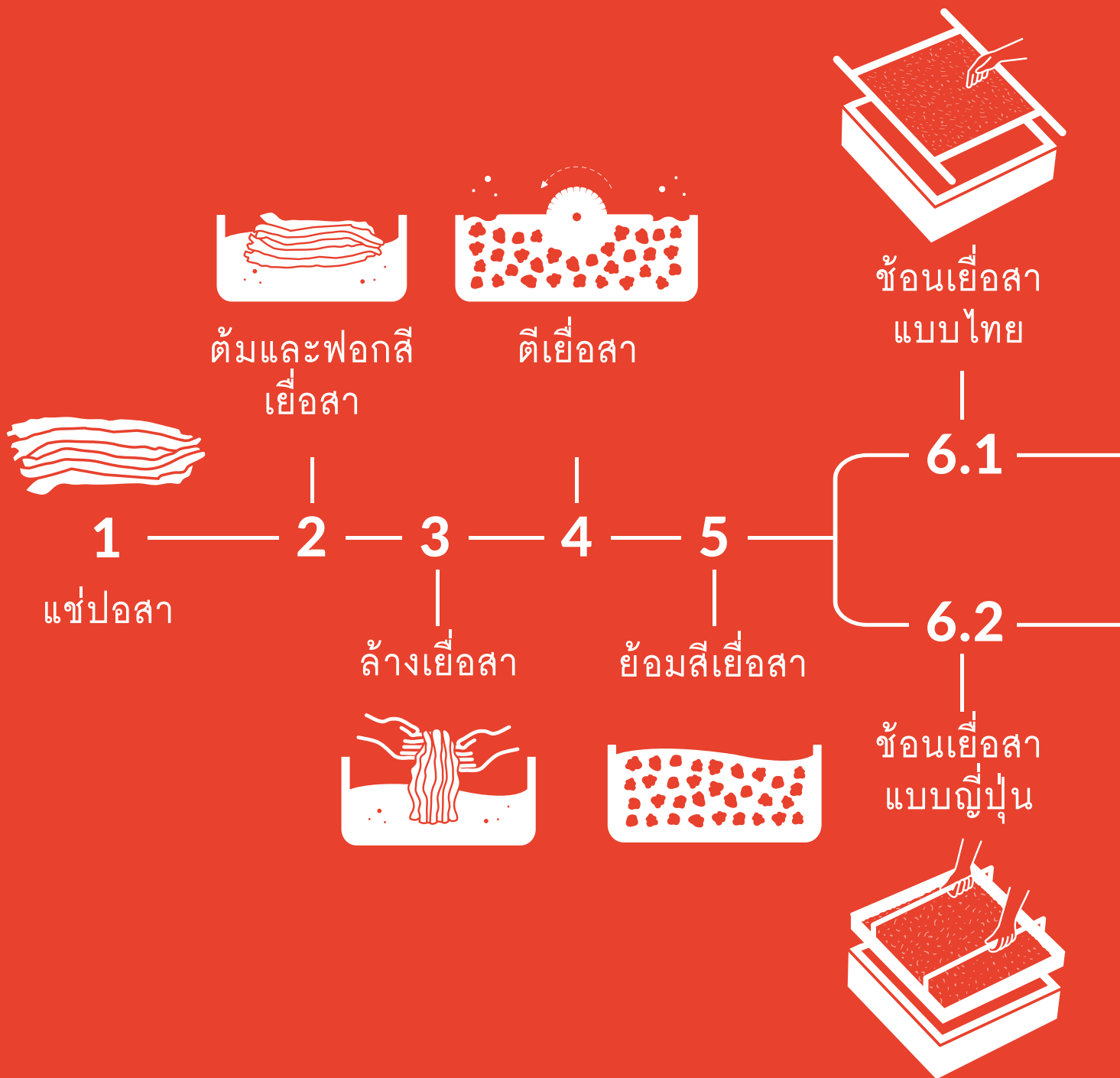

โรงงานกระดาษสา — พนักงานหญิง ร้อยละ 68

โรงงานกระดาษสาตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์กระดาษที่หลากหลายจากต้นไม้พื้นถิ่นที่พบได้ในพื้นที่ คือ ต้นปอสา กระบวนการผลิตกระดาษใช้เทคนิคแบบญี่ปุ่นในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพอย่างไรก็ดี อุปกรณ์ที่ใช้ทำกระดาษตามแบบญี่ปุ่นมีราคาแพงและไม่ทนทานเนื่องจากถูกแช่อยู่ในน้ำทุกวัน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เชื่อในศักยภาพของมนุษย์และคนทำงานนํ้างาน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ในงานของตนดีที่สุด จึงได้ให้โอกาสพนักงานคิดหาวิธีที่จะช่วยให้งานของพวกเขาง่ายขึ้น พนักงานที่โรงงานจึงคิดนวัตกรรมเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงาน โดยลองเปลี่ยนวัสดุตะแกรงข้อนกระดาษจากไผ่ญี่ปุ่นเป็นไผ่ไทย ทำให้สามารถลดต้นทุนจาก 3,000 บาทลงเหลือ 1,000 บาท/ชิ้น และต่อมาได้ทดลองใช้ดาข่ายพลาสติกสีดำที่ใช้ในห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อของโครงการ แทนส่วนที่เป็นไม้ไผ่ ที่ทำให้ต้นทุนลดลงเหลือเพียง 45 บาท/ชิ้น อีกทั้งยังทนทานกว่าสามารถใช้งานได้นานถึง 5 - 6 ปี และใช้ผลิตกระดาษได้ถึง 200 - 250 แผ่น/ชิ้น/วัน

เมื่อยิ่งตัดกึ่ง ต้นปอสายิ่งแตก
 ป่าจึงงอกงาม คนได้ประโยชน์

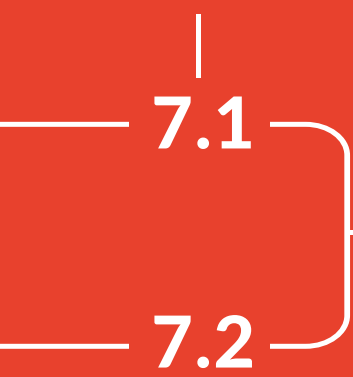
ตากแห้ง

สกรีนลาย

ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป

ตรวจสอบ
คุณภาพ

8

9

10

ตากแห้งโดยใช้
เตาความร้อน

แปรรูปเป็น
ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

โรงงานคั่วกาแฟ – พนักงานหญิง ร้อยละ 45

การแปรรูปกาแฟเริ่มจากการรวบรวมผลผลิตจากจุดรับซื้อกาแฟ 44 แห่ง ที่กระจายอยู่ทั่วพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ ที่มีต้นกาแฟมากกว่า 3 ล้านต้น

ชาวบ้านได้รับการฝึกอบรมไปพร้อมการทำงานจริงเกี่ยวกับขั้นตอนพื้นฐานในการปลูก ดูแลต้นกาแฟ และวิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากผู้เชี่ยวชาญทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ทักษะพื้นฐานเหล่านี้เป็นสิ่งที่ชาวบ้านสามารถนำไปใช้ต่อไปในแปลงกาแฟของตนเองในหลายปีต่อมา ในสมัยที่ชาวบ้านยังเป็นพนักงานแปลงกาแฟ บางคนมักจะขาดวินัยและละเลยการให้ความสำคัญต่อการทำตามขั้นตอนที่เหมาะสม เช่น การไม่ใส่ปุ๋ยต้นกาแฟเมื่อถึงเวลา การไม่ตัดแต่งกิ่งในเวลาที่ถูกต้อง ทำให้ได้ผลผลิตกาแฟในปริมาณน้อยและคุณภาพเมล็ดกาแฟไม่ดี ในช่วงปีแรก ๆ จึงได้ผลผลิตเชอร์รี่กาแฟเพียง 0.5 กก. ต่อต้น ยิ่งไปกว่านั้น พนักงานก็ไม่ได้เก็บผลเชอร์รี่กาแฟที่สุกแดงหรือสุกเหลืองตามที่ได้แนะนำไว้ แต่กลับเก็บผลทั้งสุกและดิบ (สีเขียว) มารวมกันทั้งหมด

คุณนายระบุสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นว่า เป็นเพราะการขาดความเป็นเจ้าของและแรงจูงใจของทั้งพนักงานและหัวหน้างาน ซึ่งนำไปสู่ความไม่ใส่ใจและขาดความรับผิดชอบ เพราะไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น คนเหล่านี้ก็ยังได้รับค่าจ้าง ดังนั้น สิ่งที่เป็นแรงจูงใจ คือ การหาผู้เชี่ยวชาญภาคปฏิบัติเรื่องกาแฟและแมคคาเดเมียที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาด้านผลผลิต และควบคุมคุณภาพ รวมถึงการอบรมพนักงานให้เข้าใจถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามขั้นตอนที่เหมาะสม และการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ ได้เริ่มถ่ายโอนความเป็นเจ้าของต้นกาแฟให้กับพนักงาน เพื่อให้พวกเขาใช้เวลากับการปลูกกาแฟและปรับปรุงผลผลิตภาพในภาพรวม โดยโครงการให้เช่าต้นกาแฟต้นละ 1 บาท เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่า ที่ดินยังคงเป็นพื้นที่ป่าสงวนที่ชาวบ้านสามารถใช้ประโยชน์ได้ แต่ไม่สามารถครอบครองเป็นเจ้าของได้ ต่อมาโครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ

ช่วยดูแลค่าเช่าต้นกาแฟให้ชาวบ้านร้อยละ 50 เกษตรกรจึงเหลือจ่ายค่าเช่าเพียงต้นละ 50 สตางค์ต่อปี ภายใน 1 ปี ผลผลิตกาแฟเชอร์รี่เพิ่มขึ้นจาก 0.5 กก. เป็น 1.5 กก. /ต้น

1 ครัวเรือนมีพื้นที่ทำกินโดยเฉลี่ย 4 - 5 ไร่ พื้นที่ 1 ไร่ ปลูกกาแฟได้ประมาณ 400 ต้น และได้ผลผลิตกาแฟเชอร์รี่ 1.5 กก. ต่อต้น (2,400 - 3,000 กก. /ปี/ครัวเรือน) ในกรณีที่ดูแลดีมากอาจจะได้ผลผลิตถึง 5-10 กก. /ต้น (16,000 - 20,000 กก. /ปี/ครัวเรือน) นอกจากนี้ เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟยังได้รับการฝึกอบรมเทคนิคการจัดการแปลงด้วย เช่น วิธีการทำสาวต้นกาแฟเพื่อเพิ่มคุณภาพและผลผลิตกาแฟในแปลงกาแฟ อย่างไรก็ตาม วิธีการนี้ทำให้ต้นกาแฟไม่สามารถให้ผลผลิตในปีนั้น ๆ ได้ เกษตรกรจึงต้องเลือกทำสาวเพียงบางต้นในแต่ละปี เพื่อให้ยังมีรายได้ต่อเนื่อง

ในช่วงแรกเกษตรกรเก็บผลเชอร์รี่กาแฟสุกและดิบรวมกัน ส่งผลต่อคุณภาพและรสชาติของกาแฟ และทำให้เสียราคา เมื่อเกษตรกรได้รับถ่ายโอนความเป็นเจ้าของต้นกาแฟก็เริ่มเลือกเก็บเฉพาะผลสุก นำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพและราคากาแฟในเวลาต่อมา

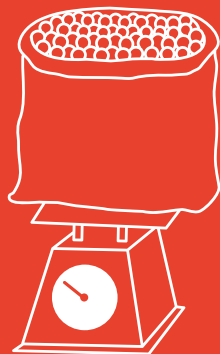
จุดรับซื้อกาแฟซึ่งกระจายอยู่ทั่วพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุงฯ มีกระบวนการควบคุมคุณภาพกาแฟด้วยการคัดแยกด้วยสายตาและการลอยน้ำ โดย 1 กระสอบบรรจุผลเชอร์รี่กาแฟ 25 กิโลกรัม แต่ละกระสอบจะติดป้ายระบุชื่อเกษตรกร ชื่อหมู่บ้าน จุดรับซื้อ และน้ำหนัก (กก.)

โรงงานแปรรูปกาแฟจะดำเนินการคัดคุณภาพอีกครั้ง โดยสุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 ของผลเชอร์รี่กาแฟจากแต่ละกระสอบมาตรวจสอบ หากคุณภาพกาแฟไม่ได้ตามมาตรฐานที่โรงงานกำหนด โรงงานจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมกาแฟที่ทำงานกับชาวบ้านและดูแลจุดรับซื้อทราบ เพื่อปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงกระบวนการปลูกลงดูแล และเก็บเกี่ยวผลผลิตร่วมกับชาวบ้านต่อไป

พิธีพิถันทุกขั้นตอน

เก็บผลกาแฟสุก

ชั่งน้ำหนักและ
ลำเลียงเข้าโรงงาน

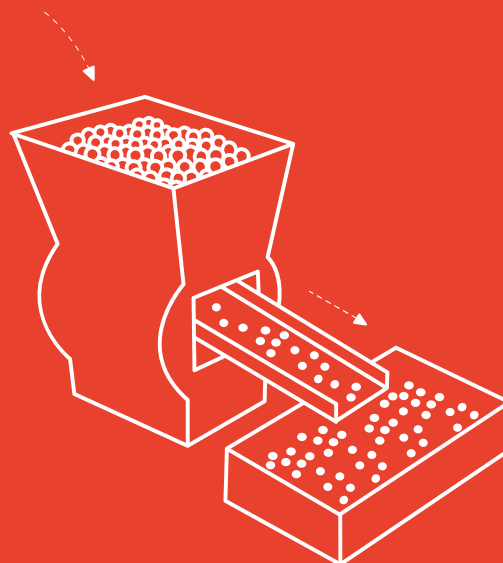
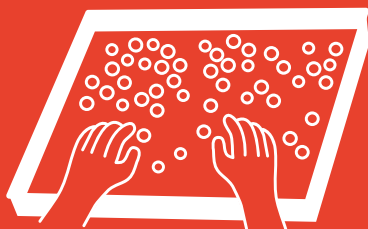

ตากแดด

คัดเมล็ด

ล้างเมล็ดและปอกเปลือก

ทดลองคั่ว

คั่วกาแฟ

6

7

8

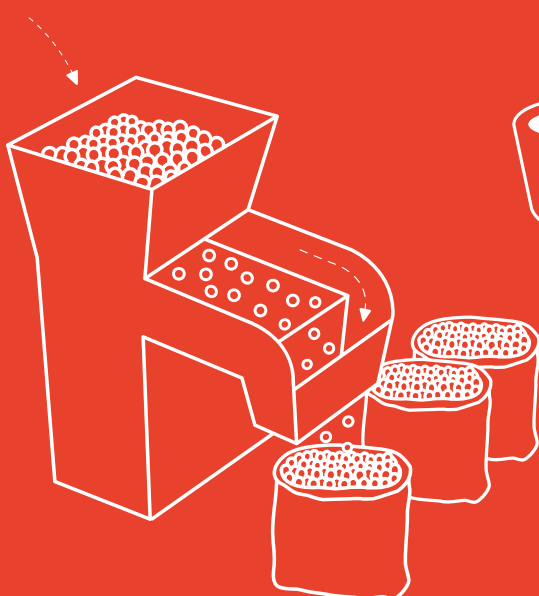
9

10

สีกะลา แยกเกรด
และคัดแยกน้ำหนัก

ทดลองชิมกาแฟ

บรรจุผลิตภัณฑ์

จากแปลง...สู่แก้ว พันธกิจเพื่อชีวิตที่ยั่งยืน

กาแฟสุก

สารกาแฟ

กาแฟคั่ว

กาแฟบรรจุถุง
แบรนด์คอยตุง

กาแฟถ้วย
ในร้านกาแฟคอยตุง

โรงงานเซรามิก/โรงงานเครื่องปั้น – พนักงานหญิง ร้อยละ 54

ในอดีต โครงการพัฒนาโดยดูๆ ประสบปัญหาดินกล่มบ่อยครั้ง เนื่องจากการก่อสร้างถนน โครงการจึงได้มองหาวิธีแก้ไขปัญหาย่างตรงจุด สมเด็จพระยาทรงได้ขอคำปรึกษาจากพระราชโอรสในพระองค์ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ซึ่งทรงแนะนำว่า ให้ปลูกหญ้าแฝกเพื่อช่วยป้องกันการกัดเซาะของดิน รากของหญ้าแฝกยาวประมาณ 5 - 10 เมตร สามารถช่วยยึดพุงดินเอาไว้ โครงการพัฒนาโดยดูๆ ได้ตั้งศูนย์ศึกษาและพัฒนาหญ้าแฝกขึ้นเพื่อวิจัยและพัฒนาพันธุ์หญ้าแฝกให้เหมาะสมกับพื้นที่เพื่อช่วยป้องกันดินกล่ม

ในช่วงแรกของการปลูกป่า มีการใช้ถุงเพาะต้นไม้ที่ทำจากพลาสติกเป็นจำนวนมากและถุงเหล่านี้ก็มีราคาแพง เพื่อสร้างความยั่งยืนในการทำงาน โครงการพัฒนาโดยดูๆ จึงได้ให้โรงงานเครื่องปั้นปั้นกระถางดินที่มีส่วนผสมของหญ้าแฝกในปริมาณมาก เพื่อใช้แทนถุงเพาะพลาสติกในการปลูกป่าทั้งพื้นที่ นอกจากนี้ เพื่อให้ต้นหญ้าแฝกเจริญเติบโตดีจะต้องตัดใบแฝกออกเป็นระยะ ๆ การนำใบแฝกมาผสมกับดินจนกลายเป็นส่วนผสมใหม่ จึงถือเป็นความคิดสร้างสรรค์อย่างมากในการออกแบบภาชนะดินเผาและเครื่องปั้น ซึ่งนำไปสู่การต่อยอดกลายเป็นโรงงานเซรามิกที่สร้างงานให้กับคนรุ่นหนุ่มสาว และด้วยการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการทำงานร่วมกับบริษัทระดับโลกและผู้เชี่ยวชาญด้านเซรามิกจากญี่ปุ่น ผลิตภัณฑ์เซรามิกของโรงงานจึงมีรายละเอียดและความปราณีตมากขึ้น ปัจจุบันนี้พนักงานหลายคนได้พัฒนาขึ้นมาเป็นช่างฝีมือ

เมื่อผู้คนและธรรมชาติคือแรงบันดาลใจ
จึงรังสรรค์เป็นผลงานที่เป็นเอกลักษณ์

เผาดิน

5

เผาเคลือบ

7

8

ตรวจสอบ
คุณภาพ

ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป

เคลือบ

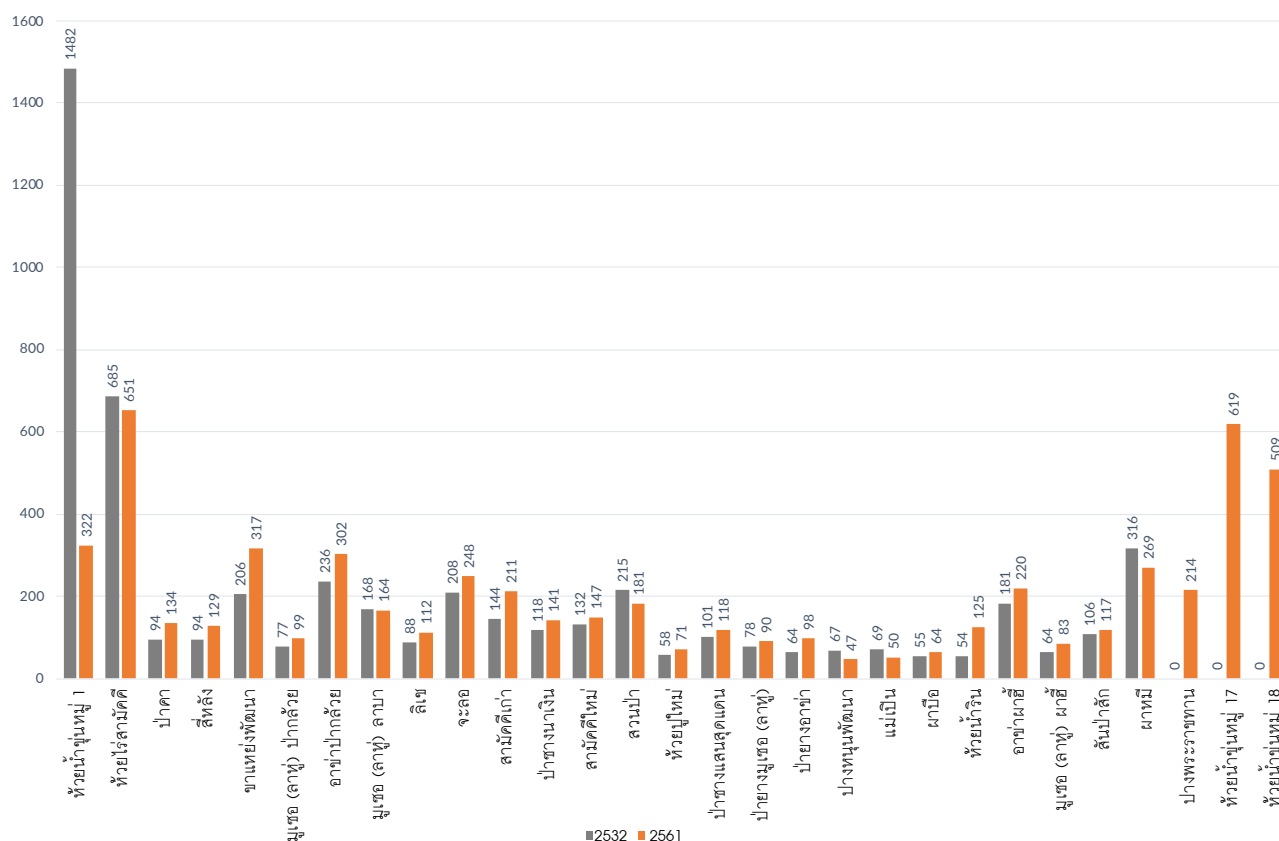
การพัฒนาที่ยั่งยืน :
การให้โอกาสและเสริมพลังสตรีบนคอยตุง

ผลกระทบต่อผู้หญิง ในโครงการพัฒนา คอยตุง ฯ

ประชากรหญิงใน คอยตุง

ประชากรหญิงในพื้นที่โครงการพัฒนาคอยตุงฯ ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา (ปี 2532 - 2561) เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.41 ในปี 2561 พื้นที่โครงการทั้ง 29 หมู่บ้าน มีประชากรหญิง 5,852 คน โดยหมู่บ้านห้วยไร่สามัคคี มีประชากรหญิงมากที่สุด คือ 651 คน และหมู่บ้านปางหนูพัฒนา มีประชากรหญิงน้อยที่สุด คือ 47 คน

ภาพ 4 : จำนวนประชากรหญิงที่เพิ่มขึ้นจากปี 2532 ถึง 2561

จำนวนประชากรหญิงลดลงอย่างมากในหมู่บ้านห้วยน้ำขุนหมู 1 ตั้งแต่ปี 2536 จาก 1,532 คน เหลือ 418 คน และคงเหลือ 322 คน ในปี 2561 โดยมีสาเหตุมาจากการแพร่ระบาดของเชื้อ HIV ซึ่งเป็นผลจากการค้ามนุษย์ตั้งแต่ก่อนโครงการเริ่มดำเนินการ ประกอบกับขนาดของครัวเรือนที่ลดลง

และที่สำคัญ หมู่บ้านห้วยน้ำขุน แยกตัวออกเป็น 3 หมู่บ้านในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ในปี 2545 มีการตั้งหมู่บ้านใหม่ชื่อ หมู่บ้านปางพระราชทาน เช่นเดียวกับหมู่บ้านห้วยน้ำขุนหมู 17 และหมู่บ้านห้วยน้ำขุนหมู 18 ซึ่งแยกตัวออกมาจากหมู่บ้านห้วยน้ำขุนหมู 1 ในปี 2547 ข้อมูลปี 2561 ระบุว่าหมู่บ้านเกิดใหม่เหล่านี้มีจำนวนประชากรหญิงมากกว่าหมู่บ้านอื่น โดยมีจำนวนประชากรหญิง 214 คน 619 คน และ 509 คน ตามลำดับ

หมู่บ้านห้วยไร่สามัคคี มีจำนวนประชากรหญิงมากที่สุด หรือ 651 คน คิดเป็นร้อยละ 63 ของประชากรทั้งหมด (1,028 คน) โดยมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 141 ครัวเรือน

หมู่บ้านปางหนูพัฒนา มีจำนวนประชากรหญิงน้อยที่สุด หรือ 47 คน คิดเป็นร้อยละ 52 ของประชากรทั้งหมด (90 คน) โดยมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 15 ครัวเรือน

จำนวนผู้หญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี ที่แต่งงานแล้ว ลดลงในช่วงหลาย 10 ปี ที่ผ่านมา ในปี 2536 มีผู้หญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี ที่แต่งงานแล้วจำนวน 113 คน และมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 149 คน ในปี 2545 แต่ลดลงเหลือ 41 คน ในปี 2559 และเหลือ 28 คน ในปี 2563

ตารางที่ 7 : จำนวนผู้หญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี ที่แต่งงานแล้ว

2536	2545	2559	2563
			
113 คน	149 คน	41 คน	28 คน

ผลการสำรวจ และข้ออภิปราย

การสำรวจข้อมูลนี้มีกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้หญิงในกลุ่มชาติพันธุ์หลักในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุงฯ นอกเหนือไปจากตัวชี้วัดแล้ว ยังเน้นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพในระดับชุมชนเพื่อศึกษาเรื่องการจัดการด้านการเงินในระดับครัวเรือนและผลกระทบด้านสังคมและเศรษฐกิจของรายได้จากกิจกรรมในระดับชุมชนอย่างใกล้ชิด

การสำรวจนี้ครอบคลุมผู้หญิงจาก 6 กลุ่มชาติพันธุ์หลักในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุงฯ จำนวน 332 คน ได้แก่ อาข่า ลาหู่ ไทใหญ่ จินยูนนาน ลัวะ และลื้อ

กลุ่มชาติพันธุ์	จำนวนผู้หญิงที่ตอบคำถาม (คน)	ช่วงอายุ (ปี)	ขนาดครัวเรือน (คน)	จำนวนผู้หญิงเป็นหัวหน้าครัวเรือน (คน)
อาข่า	65	19 - 69	2 - 10	1
ลาหู่	53	23 - 71	2 - 11	3
ไทใหญ่	62	16 - 59	1 - 9	6
จินยูนนาน	51	13 - 68	2 - 15	8
ลัวะ	59	15 - 67	1 - 11	12
ลื้อ	42	14 - 65	1 - 9	4
รวม	332	13 - 71	1 - 15	34

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน (คน)
0 - 12	0
13 - 21	32
22 - 30	61
31 - 40	95
41 - 50	61
51 - 60	66
61 - 71	17

การวิเคราะห์นี้ใช้กรอบการศึกษาจากตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ สังคมและ
สิ่งแวดล้อม

เศรษฐกิจ	สังคม	สิ่งแวดล้อม
<ol style="list-style-type: none"> 1. การศึกษาของผู้หญิงและเด็กผู้หญิง 2. ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศที่ไม่เท่าเทียมกัน 3. ค่าจ้างของผู้หญิงน้อยกว่าผู้ชาย 4. การมีส่วนร่วมของผู้หญิงในตลาดแรงงาน/การจ้างงานนอกกระบวน และการจ้างงานที่ไม่มั่นคง 5. การทำงานดูแลที่ไม่ได้รับค่าจ้างและงานบ้านของผู้หญิง 6. การมีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือตนเอง (SHGs) 7. การมีบัญชีธนาคาร 8. การมีเงินออมต่อเดือน 9. การกู้ยืมเงิน (ถ้ามี) 10. รายได้ต่อเดือน 11. รายได้ของครอบครัวจากแหล่งอื่น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การขาดแคลนพลังงานที่ปลอดภัยจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ราคาเยียมเยา และเป็นพลังงานสะอาด 2. ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อผู้หญิงที่ไม่เท่าเทียมกันต่อผู้หญิง 3. สาเหตุการอพยพเข้าเมืองของผู้หญิง <ul style="list-style-type: none"> • การศึกษา • ทำงานบริการและค้าปลีก • ทำงานรับจ้างทั่วไป • ทำงานฝีมือและค้าขายที่เกี่ยวข้อง • ทำงานด้านวิชาชีพ • ทำงานเสมียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงสร้างพื้นฐานและนโยบายความคุ้มครองทางสังคม 2. โอกาสในการเป็นผู้ประกอบการของผู้หญิง 3. การแบ่งความรับผิดชอบภายในครัวเรือน (บทบาทและความคาดหวัง) 4. สิทธิที่เท่าเทียมกันของผู้หญิงต่อทรัพยากรด้านเศรษฐกิจ การเข้าถึง การเป็นเจ้าของ 5. การเข้าถึงความเป็นเจ้าของ และการมีอำนาจควบคุมดูแลที่ดิน และบริการทางการเงิน 6. บทบาทและความคาดหวังที่ผู้หญิงและสมาชิกในครอบครัวมีต่อการเป็นแรงงานภายในบ้าน และการทำงานได้รับค่าจ้างนอกบ้าน 7. การมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการตัดสินใจด้านการเงินในครัวเรือน 8. ตำแหน่งผู้นำ/หัวหน้าครัวเรือน 9. แนวปฏิบัติที่ดี การอบรมเพิ่มทักษะ และการเข้าถึงองค์ความรู้

การวิเคราะห์ในมิติเศรษฐกิจ

การวิเคราะห์ในมิติเศรษฐกิจพิจารณาจากตัวชี้วัดต่าง ๆ เช่น การศึกษาของผู้หญิง การจ้างงาน ช่องว่างทางดิจิทัลระหว่างเพศ ช่องว่างค่าจ้างระหว่างเพศ การรับรู้ของผู้หญิงเกี่ยวกับงานดูแลที่ไม่ได้รับค่าจ้างและงานบ้าน การมีส่วนร่วมของผู้หญิงต่อกลุ่มช่วยเหลือตัวเอง (Self-Help Groups : SHGs) การเป็นเจ้าของบัญชีธนาคาร และการมีส่วนร่วมต่อเงินออมรายเดือน เหตุผลและการเข้าถึงเงินกู้และแหล่งรายได้อื่น ๆ

การศึกษาและการจ้างงานผู้หญิง

ตารางที่ 8 : การศึกษาในโครงการพัฒนาโดยตุงฯ

ตัวชี้วัด	ระดับการศึกษา	อายุต่ำกว่า 35 ปี (คน)	อายุมากกว่า 35 ปี (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
การศึกษา	ปริญญาตรี	28	8	36/332	10.9
	อนุปริญญา/นักศึกษามหาวิทยาลัย	20	1	21/332	6.3
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา	48	20	68/332	20.5
	มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า	40	53	93/332	28
	ไม่ได้รับการศึกษา/ไม่รู้หนังสือ	9	105	114/332	34.3

ตารางที่ 9 : อาชีพและการจ้างงานในโครงการพัฒนาอยตุงฯ

หน่วยวัด	กลุ่มอาชีพ	จำนวน (คน)	รายได้เดือนที่ผ่านมา (บาทต่อปี)	อาชีพเสริม	รายได้จากอาชีพเสริม (บาทต่อปี)	รายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ย (บาทต่อปี)	รายได้ที่มาจากผลผลิตหรือกิจกรรมทางการเกษตร	รายได้ของครอบครัว (นอกเหนือจากการเกษตร)	มีส่วนร่วมกับกลุ่มช่วยเหลือตนเองหรือไม่
อาชีพ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	1	14,700 (176,400)	เกษตรกร ทัศนกรรรม	12,000	633,400	นาข้าว	604,900 บาท	มี
	ข้าราชการ	5	5,000 - 25,000 (60,000 - 300,000)	-	-	352,800 - 727,800	มีรายได้จากกิจกรรมทางการเกษตร 2 คน	ทุกคนมีรายได้เสริมนอกภาคการเกษตร	ทุกคนมีส่วนร่วมกับกลุ่มช่วยเหลือตนเอง
	เกษตรกร	28	300 - 17,000 (3,600 - 204,000)	ค้าขาย รับจ้างรายวัน และอื่น ๆ	6,000 - 120,000	26,000 - 380,000	-	มีรายได้ 1.29 ล้านบาท จากสมาชิกคนอื่นในครอบครัว	ร้อยละ 42.8 ไม่มีส่วนร่วมกับกลุ่มช่วยเหลือตนเอง
	พนักงาน/ลูกจ้างของกิจการ	96	3,000 - 26,000 (36,000 - 312,000)	ทัศนกรรรม ครูสอนพิเศษ เกษตรกร และอื่น ๆ	4,800 - 600,000	96,000 - 943,000	ร้อยละ 39.5 มีรายได้จากกิจกรรมทางการเกษตร	เกือบร้อยละ 94 ของผู้ประกอบการอาชีพรับจ้างมีรายได้เสริมนอกภาคการเกษตร	ร้อยละ 47.9 ไม่มีส่วนร่วมกับกลุ่มช่วยเหลือตนเอง
	เป็นเจ้าของกิจการ/ค้าขาย	67	200 - 42,000 (2,400 - 504,000)	เกษตรกร ร้านขายของชำ ปลูก รับจ้าง และอื่น ๆ	60,000 - 240,000	30,000 - 1.05 ล้าน	ร้อยละ 53.7 มีรายได้จากกิจกรรมทางการเกษตร	ร้อยละ 49.2 ไม่มีส่วนร่วมกับกลุ่มช่วยเหลือตนเอง	
	แม่บ้าน	52	2,000 — 45,000 (24,000 - 540,000)	มีแปลงเกษตรของตัวเอง ทัศนกรรรม ค้าขาย ลูกจ้างรายวัน และอื่น ๆ	9,600 - 156,000	5,000 - 821,200	ร้อยละ 19.2 มีรายได้จากกิจกรรมทางการเกษตร	80,000 บาท จากการขายสินค้า หรือให้บริการทางออนไลน์	ร้อยละ 34.6 ไม่มีส่วนร่วมกับกลุ่มช่วยเหลือตนเอง
	ลูกจ้างรายวัน	37	1,000 - 30,000 (12,000 - 360,000)	เกษตรกร อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)	<60,000	65,000 - 840,000	3.7 ล้านบาท จากการปลูกสับปะรด	-	ร้อยละ 29.7 ไม่มีส่วนร่วมกับกลุ่มช่วยเหลือตนเอง
	ว่างงาน	10	0	-	-	144,000 - 620,000	-	ส่วนมากมาจาก รายได้นอกภาคเกษตร	-
	อื่น ๆ	36	200 - 8,000 (2,400 - 96,000)	ทัศนกรรรม เกษตรกร ค้าขาย รับจ้างรายวัน และอื่น ๆ	2,400 - 96,000	30,000 - 1.8 ล้าน	ประมาณร้อยละ 22.2 มีรายได้จากกิจกรรมทางการเกษตร	ร้อยละ 77 มีรายได้เสริมนอกภาคเกษตร	ร้อยละ 75 ไม่มีส่วนร่วมกับกลุ่มช่วยเหลือตนเอง

การเข้าถึงการเงิน

ผู้หญิงร้อยละ 96.3 ให้ความสำคัญกับเงินออมและเงินลงทุน ร้อยละ 81.6 มีบัญชีธนาคาร ร้อยละ 69.2 กันเงินบางส่วนไว้สมทบกับเงินออมในเดือนที่ผ่านมา ตั้งแต่ 100 - 50,000 บาท ร้อยละ 28 กู้เงินตั้งแต่ 2,600 - 300,000 บาท จากแหล่งเงินกู้หลากหลาย เช่น ครอบครัวยุทธ กองทุนหมู่บ้าน กองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (กยศ.) และสินเชื่อส่วนบุคคล ส่วนใหญ่ใช้เงินที่กู้มาไปใช้จ่ายในครอบครัว รถยนต์ ที่ดิน ทำกิน และการศึกษา ผู้หญิงร้อยละ 48.1 เคยยืมเงินหรือกู้เงิน โดยมีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมหลากหลาย เช่น ร้อยละ 4.2 เพื่อการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ร้อยละ 6.9 เพื่อการศึกษา ร้อยละ 9.9 เพื่อซื้อที่ดินและสินทรัพย์ ร้อยละ 11.4 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ร้อยละ 17.4 เพื่อการต่อยอดธุรกิจ และอีกเล็กน้อยสำหรับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น งานเทศกาล งานศพ และการชำระหนี้เงินกู้ที่มีอยู่เดิม

ช่องว่างทางดิจิทัลระหว่างเพศ

เมื่อกล่าวถึงช่องว่างทางดิจิทัล ผู้หญิงร้อยละ 40 ระบุว่าไม่มีช่องว่างทางดิจิทัลระหว่างเพศในชุมชน จากแบบสำรวจพบว่า ผู้หญิงร้อยละ 3 กล่าวถึงการเลือกปฏิบัติทางเพศ โดยระบุว่า ภายในบ้านเด็กผู้ชายจะได้รับการให้คุณค่าสูงกว่า รวมถึงเข้าถึงการศึกษาได้มากกว่า ผู้หญิงร้อยละ 4.8 กล่าวถึงการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ผู้หญิงร้อยละ 12.3 เชื่อว่าผู้ชายมีอิสระและได้รับการผ่อนปรนมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้หญิง เนื่องจากความเชื่อตามวิถีดั้งเดิม และผู้หญิงร้อยละ 17.1 ระบุว่าผู้ชายไม่รับผิดชอบงานบ้าน ในหลายครอบครัวผู้ชายเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจ และได้รับการผ่อนปรนให้แต่งงานใหม่หรือมีภรรยาหลายคนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคนรุ่นเก่า

อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีข้อยกเว้นว่าในพื้นที่นี้มีผู้หญิงดำรงตำแหน่งผู้นำของหมู่บ้าน เช่น หมู่บ้านห้วยน้ำขุ่น หมู่บ้านเขาแห่พัฒนา หมู่บ้านห้วยน้ำริน และหมู่บ้านห้วยไร่สามัคคี อดีตผู้ใหญ่บ้านห้วยน้ำขุ่นหมู่ 17 ซึ่งเป็นผู้หญิง ถือเป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจให้กับผู้หญิงคนอื่น ๆ ในพื้นที่

จากข้อมูลแบบสำรวจ ยังพบว่า ผู้หญิงร้อยละ 93 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อหลายวัตถุประสงค์ เช่น ร้อยละ 46.6 เพื่อการซื้อขายสินค้า ร้อยละ 25.6 เพื่อชำระเงิน ร้อยละ 12.9 เพื่อทำการตลาดและส่งเสริมการขายสินค้า แต่ยังมีจำนวนน้อยที่ใช้เพื่อการเรียนรู้และความบันเทิง และส่วนใหญ่ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร

ผู้หญิงร้อยละ 68.3 ยืนยันว่า ผู้หญิงในชุมชนทำงานดูแลที่ไม่ได้รับค่าจ้างและงานบ้านมากกว่าผู้ชาย ผู้หญิงร้อยละ 19.2 เชื่อว่าผู้หญิงได้รับค่าจ้างน้อยกว่าผู้ชายในงานที่ต้องอาศัยความแข็งแรงทางกายภาพหรืองานที่ใช้แรงงาน (ตามที่ระบุในตารางที่ 10 ด้านล่าง) ในขณะที่ผู้หญิงและผู้ชายได้รับค่าจ้างเท่ากันในงานประเภทอื่น

ตารางที่ 10 : ช่องว่างค่าจ้างระหว่างเพศในโครงการพัฒนาอ้อยตุงฯ

ประเภทงาน	ค่าจ้างสำหรับผู้ชาย (บาท)	ค่าจ้างสำหรับผู้หญิง (บาท)
ก่อสร้าง	12,000/เดือน	9,000/เดือน
	300 - 500/วัน	200 - 350/วัน
เก็บกาแฟ	320/วัน	300/วัน
เก็บลิ้นจี่	350/วัน	300/วัน
ทาสีบ้าน	300/วัน	250/วัน
รับจ้างในแปลงเกษตร	250	200
รับจ้างทำนา	300	250
รับจ้างในโรงฆ่าสัตว์	300	250
รับจ้างปลูกกระเบื้องพื้น	300	250

ช่องว่างค่าจ้างระหว่างเพศในประเทศไทยลดลง ณ ช่วงเวลาหนึ่งจากร้อยละ 14 ในปี 2539 เหลือร้อยละ 10 ในปี 2549 และเหลือร้อยละ 1 ในปี 2556 (Bui & Permpoonwiwat, 2015)²⁸ แม้ว่าการเลือกปฏิบัติที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ชายซึ่งเป็นช่องว่างค่าจ้างที่ยังอธิบายไม่ได้จะเพิ่มขึ้นในปี 2546 หลังจากทีลดลงเล็กน้อยในปี 2549 ทั้งนี้ระดับการเลือกปฏิบัติจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม

²⁸ Bui, M. T., & Permpoonwiwat, C. K. (2015). Gender Wage Inequality in Thailand : A Sectoral Perspective Gender Wage Inequality in Thailand : A Sectoral Perspective, (January 2015). <https://doi.org/10.14456/ijbs.2015.40>

รายงานการศึกษาทั้งในระดับชุมชนและระดับภูมิภาคหลายฉบับ ชี้ให้เห็นว่าช่องว่างด้านค่าจ้างกว้างมากในอุตสาหกรรมโรงแรมและร้านอาหาร (ร้อยละ 22.2) อุตสาหกรรมการผลิต (ร้อยละ 18) ก่อสร้าง (ร้อยละ 17.2) เกษตร ประมง และป่าไม้ (ร้อยละ 17) ในปี 2556 แม้ว่าอุตสาหกรรมเหล่านี้จะมีจำนวนผู้หญิงและผู้ชายทำงานเท่า ๆ กัน แต่ก็พบการเลือกปฏิบัติในระดับสูง ยุทธศาสตร์และนโยบายสร้างความเข้าใจและลดการเลือกปฏิบัติขึ้นอยู่กับว่าในอุตสาหกรรมนั้นผู้ชายหรือผู้หญิงมีอำนาจมากกว่ากัน

ในปี 2561 สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ระบุว่าผู้ชายและผู้หญิงที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีเท่ากันแต่ได้รับเงินเดือนต่างกันประมาณร้อยละ 30 (ประมาณ 5,000 บาท)²⁹ ความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านค่าจ้างยังคงมีให้เห็นเนื่องจากหลายเหตุผล เช่น ค่านิยมทางสังคม แนวคิดแบบปิตาธิปไตยในสังคม ทักษะคน การสร้างภาพจำแบบเหมารวมต่ออาชีพ และปัจจัยด้านวัฒนธรรมอื่น ๆ

การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุงฯ ช่วยในการระบุทางเลือกของแต่ละบุคคล ปัจจัยด้านจิตวิทยา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการออกแบบนโยบายที่เกี่ยวข้องและสร้างยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาในภูมิภาคได้

การวิเคราะห์ในมิติสังคม

งานและการย้ายถิ่นฐาน

ผู้หญิงร้อยละ 82.5 ระบุว่าพวกเขารู้สึกเลือกที่จะทำงาน และมีเพียงร้อยละ 2.1 ที่ทำงานเพราะถูกบังคับ ผู้หญิงร้อยละ 44.2 มีประสบการณ์การย้ายถิ่นฐานเข้าไปในเมืองเพื่อการศึกษา เพื่อประกอบอาชีพขั้นพื้นฐาน และเพื่อทำธุรกิจ ส่วนใหญ่เชื่อว่า จะย้ายกลับมาทำงานหรือช่วยงานในหมู่บ้าน หากค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำมีอัตราเท่ากันทั่วประเทศไม่ว่าจะอยู่ที่ใด ซึ่งหมายความว่าปัจจุบันนี้ผู้หญิงกลับมาทำงานที่ตอยตุง เพราะค่าจ้างแรงงานเท่ากันกับอัตราค่าจ้างระดับประเทศ

²⁹ Thailand Development Research Institute. (2018). 3 ทศวรรษ ของการเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงานไทย. TDRI. <https://tdri.or.th/2018/03/3decade-thai-labour-market/>

การเข้าถึงพลังงานและน้ำ

จากผลสำรวจในเรื่องการเข้าถึงพลังงานและน้ำ พบว่า ผู้หญิงร้อยละ 40.3 สามารถเข้าถึงพลังงานที่ปลอดภัย เชื่อถือได้ ในราคาที่ย่อมเยา และผู้หญิงในพื้นที่ร้อยละ 51.5 เข้าถึงพลังงาน เช่น ไฟฟ้า แก๊ส และ ฟืน นอกจากนี้พวกเธอยังเข้าถึงแหล่งน้ำของหมู่บ้านและน้ำบาดาล แต่มีร้อยละ 34.6 ที่ระบุว่ายังต้องซื้อน้ำเพื่อการบริโภค ผู้หญิงร้อยละ 3.9 ไม่สามารถเข้าถึงพลังงานในราคาที่ซื้อขายได้ โดยเฉพาะไฟฟ้าซึ่งมีราคาแพง และพบว่ายังมีปัญหาคาราคาซังน้ำในช่วงฤดูแล้งและน้ำขุ่นในฤดูฝนอยู่บ้าง และมีบางส่วนพูดถึงประสบการณ์เรื่องไฟฟ้าดับเมื่อฝนตก

ผลกระทบจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและ ความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่มีต่อผู้หญิง

จากผลสำรวจพบว่า ผู้หญิงร้อยละ 47.2 เชื่อว่า ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศได้สร้างผลกระทบทางลบต่อผู้หญิงในพื้นที่ เช่น ภัยแล้งและปริมาณน้ำที่ลดลงทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง อุณหภูมิที่เพิ่มขึ้นและการเกิดพายุบ่อยครั้งทำให้เจ็บป่วยง่ายขึ้น เช่น หวัด ไอ และตาอักเสบ พายุและฝนที่ตกหนักทำให้เกิดดินถล่ม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเดินทางภายในและภายนอกชุมชน ไฟป่าซึ่งเป็นสาเหตุของมลพิษทางอากาศและ PM 2.5 ทำให้เกิดความกังวลด้านสุขภาพ การจัดการขยะก็เป็นอีกเรื่องสำคัญที่บางหมู่บ้านรู้สึกกังวล

เมื่อถามว่าความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศมีผลกระทบต่อผู้หญิงหรือผู้ชายมากกว่ากัน ผู้หญิงร้อยละ 71.38 คิดว่ามีผลกระทบเท่ากันทั้งผู้ชายและผู้หญิง ในขณะที่ร้อยละ 21.38 คิดว่าผู้หญิงได้รับผลกระทบมากกว่าผู้ชาย

ผลกระทบ	จำนวน (คน)
เท่ากัน	237
ผู้หญิง > ผู้ชาย	71
ผู้ชาย > ผู้หญิง	12
ไม่ได้รับผลกระทบ	9
ไม่ระบุ	3

โครงการอาสาทำดี

“โครงการอาสาทำดี” เป็นโครงการสำหรับผู้ติดยาเสพติดที่ริเริ่มโดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในปี 2562 ภายใต้โครงการนี้ ผู้ใช้ยาเสพติดอย่างผิดกฎหมายจะได้รับเชิญให้เข้าร่วมโครงการโดยสมัครใจ ผู้เข้าร่วมจะได้รับการฟื้นฟูและบำบัด 1,000 วัน โดยช่วง 60 วันแรกจะอยู่ในความดูแลอย่างใกล้ชิดจากบุคลากรทางการแพทย์และเจ้าหน้าที่ทหาร จากนั้นอีก 940 วันจะเป็นช่วงติดตาม การฝึกอาชีพ และการเตรียมความพร้อมชุมชน

รายละเอียดโครงการ

กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้ชาย (คน)	ผู้หญิง (คน)	รวม (คน)
อาสาทำดี รุ่นที่ 3 (ครั้งแรกที่โครงการพัฒนาโดยตุงฯ)	16 พ.ค. - 16 ก.ค.	34	11	45
อาสาทำดี รุ่นที่ 4 (ครั้งที่ 2 ที่โครงการพัฒนาโดยตุงฯ)	16 ก.ค. - 16 ก.ย.	56	7	63

เป้าหมายสูงสุด คือ การให้อาสาทำดีได้รับโอกาสที่สองในการใช้ชีวิตปกติได้อย่างภาคภูมิใจ มีศักดิ์ศรีและได้รับการยอมรับจากชุมชน โดยอาสาทำดีจะได้รับโอกาสให้เข้าร่วมการฝึกอาชีพซึ่งจะช่วยให้เขาเหล่านี้มีงานทำกับโครงการ มีรายได้ที่สุจริต เงื่อนไขเพียงอย่างเดียวสำหรับอาสาทำดีที่ทำงานกับโครงการ คือ ระยะเวลาที่ทำงานจะต้องมีผลทดสอบยาเสพติดเป็นลบ

การวิเคราะห์ในมิติ สวัสดิภาพ

จากการพูดคุยกับผู้หญิงถึงความสมัครใจหรือการถูกบังคับให้ทำงาน พบว่า ร้อยละ 82.8 สมัครใจทำงาน และร้อยละ 83.4 ระบุว่า ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในรูปแบบประกันสังคม และเงินช่วยเหลือเด็กและผู้สูงอายุ ผู้หญิงอีกร้อยละ 55.7 ระบุชัดเจนว่า มีสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) และร้อยละ 24.6 ได้รับเงินเยียวยาจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19

สถานการณ์ที่ไม่ คาดฝัน

ผู้หญิงร้อยละ 48.4 ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ไม่คาดฝันในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งนำไปสู่การว่างงาน การกู้เงินเพิ่มขึ้น ความเจ็บป่วย และเรื่องส่วนตัวอื่น ๆ ผู้หญิงร้อยละ 29 ระบุชัดเจนว่า ผลกระทบบางประการมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งนำไปสู่การว่างงาน ธุรกิจต้องเที่ยวหัดตัว รายได้ลดลง และมีผู้หญิง 2 คน จาก 332 คน ล้มละลาย

การพัฒนาที่ยั่งยืน :
การให้โอกาสและเสริมพลังสตรีบนคอตุง

ผลกระทบจาก สถานการณ์การ แพร่ระบาดของ โรคโควิด 19

ผู้หญิงที่ทำงานรับจ้างนอกระบบ ผู้อพยพ และกลุ่มชาติพันธุ์ที่ส่วนใหญ่ยังชีพด้วยค่าแรงรายวัน เป็นกลุ่มคนที่เปราะบางที่สุดในวิกฤตโควิด 19³⁰ แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จะไม่เลือกปฏิบัติกับใคร แต่ผู้หญิงในพื้นที่ชนบทและกลุ่มชาติพันธุ์ก็มักประสบความยากลำบากเนื่องจากรายได้ที่ลดลง และการจำกัดการเคลื่อนย้ายเดินทาง ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องทำความเข้าใจผลกระทบและการตอบสนองต่อวิกฤตดังกล่าวในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดูๆ

โครงการพัฒนาโดยดูๆ ปราศจากเคสผู้ติดเชื้อโควิดถึง 2 ปี ผลกระทบในแต่ละชุมชนได้รับการบันทึกข้อมูลโดยรวบรวมจากข้อมูลรายบุคคล และการสนทนากลุ่ม โดยพูดคุยถึงผลกระทบจากโควิด 19 การตอบสนองต่อวิกฤตและการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อการฟื้นตัว และเสริมพลังเพื่อรับมือกับสถานการณ์แบบเดียวกันที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต จากการเก็บข้อมูลพบว่า เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญเนื่องจากหลายคนเริ่มซื้อขายสินค้าในตลาดออนไลน์ และใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยชุมชนมีวิธีการตอบสนองต่อสถานการณ์โควิด 19 ที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 : ผลกระทบและการตอบสนองต่อสถานการณ์โควิด 19

กลุ่มชาติพันธุ์	ผลกระทบที่ได้รับจากโควิด 19 (ระดับบุคคลและระดับครอบครัว)	การตอบสนองต่อวิกฤต
อาข่า	<ul style="list-style-type: none"> • ระดับรายได้ลดลง • การว่างงาน • จำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง มีผลต่อบางอาชีพ • เครียดและรู้สึกอึดอัดใจ เนื่องจากถูกจำกัดการเดินทางในช่วงโควิด 	<ul style="list-style-type: none"> • ให้ความสำคัญอย่างมากกับเรื่องการรักษา ระยะห่างทางสังคมและสุขอนามัย • ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น • นำแนวคิดเศรษฐกิจเพื่อสังคมมาใช้โดยการปลูกผักเพื่อบริโภคเอง บริหารจัดการอาชีพโดยการรับออเดอร์เย็บผ้าทางโทรศัพท์ • เปลี่ยนไปซื้อสินค้าทางออนไลน์ • หารายได้เสริมและออมเงินมากขึ้น • ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโควิด 19 เพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม
ลาหู่	<ul style="list-style-type: none"> • จำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง ส่งผลกระทบต่อรายได้ • มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อป้องกันโควิด 19 เช่น หน้ากาก เจลฆ่าเชื้อ ฯลฯ • การเว้นระยะห่างทางสังคมทำให้เกิดความเครียด 	<ul style="list-style-type: none"> • ให้ความสำคัญอย่างมากกับเรื่องการรักษา ระยะห่างทางสังคมและสุขอนามัย • เปลี่ยนมาใช้ตลาดออนไลน์ในการขายสินค้าเกษตร เช่น สมุนไพร น้ำผึ้ง ขา อะโวคาโด • ลงทะเบียนขอรับเงินช่วยเหลือจากภาครัฐ • ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโควิด 19 เพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

³⁰ United Nations Thailand, <https://thailand.un.org/index.php/en/51835-against-odds-stories-women-thailand-during-covid-19>

กลุ่มชาติพันธุ์	ผลกระทบที่ได้รับจากโควิด 19 (ระดับบุคคลและระดับครอบครัว)	การตอบสนองต่อวิกฤต
ไทใหญ่	<ul style="list-style-type: none"> • ตกงานและกลัวว่าจะถูกให้ออกจากงาน • มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อการป้องกันโควิด 19 เช่น หน้ากาก เจลฆ่าเชื้อ และอื่น ๆ • เรียนออนไลน์ซึ่งยากต่อการติดตามและทำความเข้าใจ • อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต้องทำงานหนักขึ้น • เครียดและรู้สึกอึดอัดใจ เนื่องจากถูกจำกัดการเดินทางในช่วงโควิด 	<ul style="list-style-type: none"> • ใช้เท่าที่จำเป็นและประหยัดค่าใช้จ่าย เก็บไว้ใช้เมื่อถึงคราวจำเป็นฉุกเฉิน • นำแนวคิดเศรษฐกิจเพื่อสังคมมาใช้โดยการปลูกผักและเลี้ยงสัตว์เอง • ทำงานปัจจุบันต่อไป ไม่ได้มองหาความเปลี่ยนแปลงในภาวะวิกฤตเช่นนี้ นอกเหนือไปจากการทำกิจกรรมเสริมด้านธุรกิจออนไลน์และกิจกรรมในหมู่บ้าน
ลื้อ	มีปัญหาเหมือนกับชุมชนอื่น (ไม่มีความคิดเห็นเฉพาะเจาะจง)	<ul style="list-style-type: none"> • ให้ความสำคัญอย่างมากกับเรื่องการรักษา ระยะห่างทางสังคมและสุขอนามัย • ออมเงินและควบคุมค่าใช้จ่าย • นำแนวคิดเศรษฐกิจเพื่อสังคม มาใช้โดยการปลูกผักเอง • ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ในการศึกษา
ลัวะ	<ul style="list-style-type: none"> • รายได้ลดลงหรือไม่มีรายได้เพราะความต้องการของตลาดลดลง • ค่าครองชีพสูง ราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น • สถานการณ์บีบบังคับให้ลดค่าครองชีพด้วยการปลูกผักในครัวเรือนและบริหารจัดการค่าใช้จ่ายอื่น ๆ • การเว้นระยะห่างทางสังคมทำให้เครียดและมีปัญหาสุขภาพจิต 	<ul style="list-style-type: none"> • ใช้แอปพลิเคชันไทยชนะเพื่อบริหารจัดการและเฝ้าระวังการเว้นระยะห่างทางสังคมและรักษาสุขอนามัย • ตื่นตัวและไม่หวาดกลัวโดยติดตามข่าวที่เกี่ยวข้องกับโควิดทางออนไลน์อยู่เสมอ • ออมเงินและควบคุมค่าใช้จ่าย • วางแผนการเกษตรตามความต้องการของตลาดออนไลน์ รวมถึงมองหาตลาดใหม่ ๆ และการส่งเสริมการขาย
จีนยูนนาน	มีปัญหาเหมือนกับชุมชนอื่น (ไม่มีความคิดเห็นเฉพาะเจาะจง)	<ul style="list-style-type: none"> • ออมเงินและลดค่าใช้จ่ายตามแนวทางเศรษฐกิจเพื่อสังคม • หารายได้เสริมโดยการขายผักที่ปลูกเองและสัตว์ที่เลี้ยงเองในครัวเรือนทางออนไลน์ • หาดตลาดทางเลือก/สำรอง พัฒนากลยุทธ์การตลาดและการโฆษณา • ทำหน้ากากอนามัยและผักอาชีพ • รักษาสุขภาพให้แข็งแรงคิดในเชิงบวก ออกกำลังกายและรักษาสุขอนามัย • ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโควิด 19 เพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

การฟื้นฟูและเสริมพลังเพื่ออนาคต

ภาพรวมการรับรู้ของชุมชนต่อเรื่องการฟื้นฟูและเสริมพลังเป็นไปในทางบวกและมีความเข้มแข็ง แม้ว่าชุมชนจะอยู่ในพื้นที่ชนบท แต่แนวคิดเรื่องสุขภาพและสุขอนามัยถือว่าพัฒนาไปค่อนข้างมาก ผู้หญิงเชื่อในเทคโนโลยีทางการแพทย์และดูแลตนเอง ตื่นตัวและบริหารจัดการเชิงรุก ในด้านการเงินของตนเองและลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง นอกจากนี้ กลุ่มผู้หญิงยังตระหนักดีถึงการนำแนวคิดเศรษฐกิจเพื่อสังคม ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน กลุ่มผู้หญิงไทใหญ่ ลื้อ และลัวะ มีความศรัทธาอย่างใหญ่หลวงต่อพิธีกรรมความเชื่อของชนเผ่าและเข้าร่วมพิธีทางศาสนาพุทธ ท่ามกลางความไม่แน่นอนซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งสังคมและเศรษฐกิจ ผู้หญิงในชุมชนพยายามสร้างและหาหลักประกันเพื่อให้สามารถฟื้นตัวได้ โดยการทำงานเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชน และจากการทำงานร่วมกับชุมชน กลุ่มผู้หญิงสะท้อนและเชื่อว่า ชุมชนของพวกเขามีภูมิคุ้มกันและสามารถจัดการชีวิตความเป็นอยู่ได้ โดยการปรับใช้กลยุทธ์การสร้างทางเลือกเพื่อสร้างรายได้และเลี้ยงตนเองในช่วงวิกฤต สมาชิกบางคนในครอบครัวที่เคยทำงานอยู่จังหวัดอื่นที่ย้ายกลับมาใช้ชีวิตในชุมชนเนื่องจากสถานการณ์โควิด 19 ก็ได้รับการดูแลเป็นอย่างดีจากครอบครัวที่ดอยตุง เนื่องจากมีความมั่นคงทางอาหาร สามารถปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เพื่อเลี้ยงตนเองได้

การพัฒนาที่ยั่งยืน :
การให้โอกาสและเสริมพลังสตรีบนคอยตุง

การสนทนากลุ่ม กับ 6 กลุ่มชาติพันธุ์ ในโครงการพัฒนาคอยตุง ฯ

การสนทนากลุ่มจัดขึ้นเพื่อทำความเข้าใจการพัฒนาและขอบเขตว่าในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา เกษตรกร/ผู้ผลิตหญิงเป็นผู้รับผิดชอบด้านการเงินของตนเองอย่างไร การสนทนากลุ่มจัดขึ้น 16 ครั้ง กับ 6 กลุ่มชาติพันธุ์ (อาข่า ลาหู่ ไทยใหญ่ จินยูนนาน ลัวะ และลื้อ) โดยมีผู้หญิงเข้าร่วมทั้งหมด 240 - 300 คน

ในการสนทนากลุ่มได้พูดคุยถึงการแทรกแซงที่สำคัญในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ครอบคลุมถึงประโยชน์ และความท้าทายที่พบ

ตารางที่ 13 : การแทรกแซง ประโยชน์ และความท้าทายที่ได้รับการกล่าวถึงในการสนทนากลุ่ม

เศรษฐกิจ	สังคม	สวัสดิภาพ
<p>การศึกษา:</p> <ul style="list-style-type: none"> คุณภาพการศึกษาดีขึ้นจากการปรับปรุงหลักสูตร โรงเรียนที่อยู่ใกล้พื้นที่ทำให้เข้าถึงได้มากขึ้น และมีจำนวนผู้จบการศึกษามากขึ้น การให้ทุนการศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพช่วยเพิ่มรายได้ พื้นที่เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ เช่น ศูนย์เด็กเฝ้าดี และค่ายเด็กและเยาวชน <p>ความท้าทาย:</p> <ul style="list-style-type: none"> คนรุ่นใหม่สนใจเรื่องการหารายได้มากกว่าเรียนหนังสือ บางครั้งเยาวชนเรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับ เนื่องจากปัญหาครอบครัว การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ฯลฯ เยาวชนติดโทรศัพท์มือถือ ติดเกม ชาวบ้านไม่มีวุฒิบัตรรับรองการศึกษา เนื่องจากไม่มีบัตรประชาชนจึงยากต่อการสมัครงาน ขาดแคลนครูในหมู่บ้าน โดยเฉพาะครูสอนภาษาจีน 	<p>สิ่งแวดล้อม:</p> <ul style="list-style-type: none"> พื้นที่สีเขียวและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การปลูกป่า ป่าเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางอาหาร การรณรงค์ให้ใช้ถุงผ้า <p>ความท้าทาย:</p> <ul style="list-style-type: none"> ความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมรวมถึงเรื่องดินถล่ม น้ำขุ่น ภัยแล้งที่ยาวนานกว่าในอดีต มลพิษทางอากาศ เนื่องจากไฟฟ้า มีขยะ/ของเสียในปริมาณมาก ไม่มีการจัดการบ่อฝังกลบ ขาดแนวทางในการจัดการขยะ น้ำท่วมฉับพลันในปี 2558 กระทบต่อหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ใกล้คูคลอง 	<p>การปกป้องตนเอง:</p> <ul style="list-style-type: none"> เข้าถึงสิทธิ มีบัตรประจำตัวโครงการพัฒนาโดยดุงฯ มีบ้านที่แม้ว่าโดยทั่วไปแล้วจะมีชื่อหัวหน้าครอบครัวเป็นเจ้าของ แต่คนในบ้านล้วนมีสิทธิเป็นเจ้าของร่วมกัน มีอำนาจการตัดสินใจร่วมกัน ในบ้านผู้หญิงมักเป็นคนบริหารจัดการด้านการเงิน <p>ความท้าทาย:</p> <ul style="list-style-type: none"> ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัย เป็นที่สังเกตได้ว่า ชุมชนอาข่าเป็นชุมชนที่ผู้ชายเป็นใหญ่ และส่วนใหญ่แล้วผู้ชายจะมีอำนาจในการตัดสินใจ

เศรษฐกิจ	สังคม	สวัสดิภาพ
<p>อาชีพและรายได้:</p> <ul style="list-style-type: none"> โอกาสในการทำงานในพื้นที่มากกว่าและดีกว่า มีงานและรายได้มั่นคงจากโรงงาน (โรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย โรงงานกระดาษ โรงงานทอผ้า โรงงานเซรามิก) งานในภาคเกษตร ปลูกป่า ป่าเศรษฐกิจ ทางเลือกในการเปลี่ยนงานจากงานใช้แรงงานเป็นงานที่สบายขึ้น ความเป็นไปได้ในการประกอบธุรกิจหรือเป็นเจ้าของกิจการ มีงานสำหรับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย <p>ความท้าทาย:</p> <ul style="list-style-type: none"> ประชากรวัยทำงานอพยพย้ายถิ่นฐานเข้าเมือง คงเหลือแต่ผู้สูงอายุและเด็กอยู่ในหมู่บ้าน ผลผลิตกาแฟเสียหาย พ่อค้าคนกลางสร้างผลกระทบต่อราคาสินค้าเกษตร การเข้าถึงตลาดสำหรับสินค้าเกษตรยังมีข้อจำกัด เช่น ลั่นจี่ ลำไย 	<p>การพัฒนา:</p> <ul style="list-style-type: none"> กฎระเบียบเรื่องยาเสพติดและอาชญากรรมที่มีอยู่แล้ว แบ่งปันความรู้และมาตรการป้องกันยาเสพติด โครงการพัฒนาโดยตุงฯ มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา 	<p>โครงสร้างพื้นฐาน:</p> <ul style="list-style-type: none"> มีถนน ไฟฟ้า น้ำบริโภค และชลประทานที่เข้าถึงได้ง่าย <p>ความท้าทาย:</p> <ul style="list-style-type: none"> ไฟฟ้าดับเมื่อฝนตกหนัก บางครั้งต้องซื้อน้ำบริโภคเพราะน้ำสกปรกในช่วงฤดูฝน
<p>การท่องเที่ยว:</p> <ul style="list-style-type: none"> สถานที่ท่องเที่ยว เช่น พระตำหนักดอยตุง และสวนแม่ฟ้าหลวง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาโดยตุงฯ ช่วยให้ชุมชนมีรายได้ <p>ความท้าทาย:</p> <ul style="list-style-type: none"> จำนวนนักท่องเที่ยวที่หายไปในช่วงสถานการณ์ระบาดของโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อรายได้และธุรกิจ 		<p>เทคโนโลยี:</p> <ul style="list-style-type: none"> เข้าถึงเทคโนโลยีและการสื่อสารได้ดีขึ้น สามารถซื้อขายสินค้าทางออนไลน์ได้ <p>ความท้าทาย:</p> <ul style="list-style-type: none"> เยาวชนติดโทรศัพท์มือถือและเกม
<p>รายได้ที่ได้รับจากโครงการพัฒนาโดยตุงฯ:</p> <ul style="list-style-type: none"> การจัดสรรพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยตามกฎหมายและระเบียบของโครงการพัฒนาโดยตุงฯ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาโดยตุงฯ และการขายกาแฟเซอร์รี่ให้กับโครงการ องค์ความรู้และข้อมูลของโครงการ เช่น การปลูกชา กาแฟ แมคคาเดเมีย ประวัติความเป็นมาของการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมที่มีในพื้นที่เพื่อสร้างรายได้ เทศกาลสีสันแห่งดอยตุงช่วยให้ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ได้ลองสำรวจตลาดและเปิดโอกาสในการสร้างรายได้ การฝึกอบรมด้านการเกษตร เช่น เวลาในการเพาะปลูก ปริมาณปุ๋ยที่ใช้ มีประโยชน์มากต่อการปรับปรุงผลผลิตและการจัดการพืชผล ความช่วยเหลือเพิ่มเติมในภาวะวิกฤต 		<p>สภาพความเป็นอยู่ สุขภาพและสวัสดิภาพ:</p> <ul style="list-style-type: none"> มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และสถานตำรวจที่ชุมชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก มีประกันสังคมและกองทุนสำรองเลี้ยงชีพผ่านสหกรณ์ดอยตุง <p>ความท้าทาย:</p> <ul style="list-style-type: none"> ไฟป่าทำให้เกิดควันและมลพิษส่งผลต่อสุขภาพ มีอาการไอ ตาอักเสบ และปัญหาสุขภาพอื่น ๆ โรคที่พบบ่อย ได้แก่ ไข้หวัดใหญ่ ไข้เลือดออก ความดันสูง และเบาหวาน ขาดแคลนพื้นที่อยู่อาศัยเนื่องจากมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น

การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาและการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน สำหรับผู้หญิงในโครงการพัฒนาคอยตุงฯ

เมื่อสอบถามถึงโอกาสในอนาคตสำหรับการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้หญิงในชุมชน ผู้หญิงส่วนใหญ่เน้นประเด็นต่อไปนี้

- การฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรม
 - การตลาดออนไลน์จะเป็นประโยชน์อย่างมาก เนื่องจากในปัจจุบันผู้หญิงจำนวนมากเข้าถึงได้เพียงโซเชียลมีเดีย เช่น เฟซบุ๊ก เท่านั้น
 - ธุรกิจออนไลน์ (E-Commerce)
 - การสร้างแอปพลิเคชัน
 - การเก็บข้อมูล
 - การสำรวจข้อมูลตลาดและความต้องการ
 - การทำข้อมูลรายรับรายจ่าย
- การอบรมภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ เกาหลี
- ทักษะทางสังคม (Soft skills) และการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อให้พึ่งพาตนเองได้ มั่นใจ และสามารถตัดสินใจได้ดีขึ้น รวมถึงการตัดสินใจเพื่อบุตรได้
- ศูนย์ฝึกอาชีพเพื่อส่งเสริมงานฝีมือ การเย็บปักถักร้อย การทอผ้า และการแปรรูปอาหาร จะเป็นประโยชน์ต่อผู้หญิงหลายคนที่กำลังมองหาโอกาสในการสร้างรายได้
- จัดตั้งโครงการอาสาสมัครเพื่อส่งเสริมให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการจัดการขยะและเศรษฐกิจพอเพียง
- การฝึกอบรมให้สามารถบริหารจัดการตนเองได้ดีขึ้น ทำงานหลายอย่างพร้อมกันได้ ทั้งทำงานดูแลบ้านและดูแลครอบครัว
- การฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจิตและการจัดการความเครียดจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้หญิงในการจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อกำหนดเพิ่มเติมสำหรับการเสริมพลังสตรีในโครงการพัฒนาคอยตุงฯ

- เพิ่มสิทธิสตรี
- กองทุนสำหรับผู้ประกอบการหน้าใหม่
- ตั้งกลุ่มผู้หญิงเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้สำหรับทุกช่วงวัย
- สร้างช่องทางการเข้าถึงสิทธิพิเศษของภาครัฐ เช่น บัตรประชาชนไทย
- สร้างโอกาสให้ผู้หญิงมีรายได้รายเดือนแทนรายได้รายวัน

การพัฒนาที่ยั่งยืน :
การให้โอกาสและเสริมพลังสตรีบนคอยตุง

เรื่องราวความสำเร็จ ของผู้หญิงใน โครงการพัฒนาคอยตุง ฯ

เรื่องราวความสำเร็จ ของคุณอรรณญา อภิเสถียรพงศ์ (พิม)

อายุ	36 ปี
หมู่บ้าน	ลาบา
ชาติพันธุ์	ลาหู่
อาชีพ	นักวิเคราะห์และจัดการองค์ความรู้ โครงการพัฒนาออยตุงฯ
สมาชิกครอบครัว	7 คน

“ผู้หญิงย้ายออกไปเพื่อเรียนหนังสือแต่ก็กลับมาและ
เต็มใจจะทำงานเพื่อหมู่บ้าน เราอยากรู้จักโลก อยาก
ไปยังที่ต่าง ๆ อยากเรียนรู้และนำมาปรับใช้เพื่อสร้าง
อนาคตที่ดีขึ้น”

เมื่อตอนพิมอายุประมาณ 4 ปี ตอนนั้นโครงการพัฒนาออยตุงฯ เข้ามา
เริ่มดำเนินโครงการในหมู่บ้านของเธอ ขณะนั้นยังไม่มีถนน ยังใช้ตะเกียง
ส่องสว่างเพราะไม่มีไฟฟ้า ชาวบ้านต้องเดินเท้าลงเขาไปประมาณ 20
นาที เพื่อไปอาบน้ำ และหามน้ำกลับมาบ้านเพื่อใช้บริโภค ในวัยเด็ก
พิมตื่นเต้นมากที่ได้เห็นการก่อสร้างถนน และเมื่อโครงการเริ่มมีโรงเรียน

ขึ้นในหมู่บ้านสำหรับคนทุพพลภาพ โดยจำกัดชั้นเรียนไว้เพียงประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 เท่านั้น เธอหัวเราะเมื่อนึกถึงความหลังที่ต้องเรียนซ้ำชั้นเดิมไปมาหลายต่อหลายครั้ง

ในที่สุดเมื่องานของโครงการพัฒนาโดยดุษฎีฯ เริ่มขึ้น โครงการได้ชักชวนให้เด็กที่มีอายุ 8 ปีขึ้นไป สมัครเป็นอาสาพัฒนา เพื่อเรียนรู้ สนับสนุนโครงการและพืชมก็เข้าร่วมโครงการดังกล่าว พืชมมีโอกาสได้ไปโรงเรียนในละแวกใกล้เคียง โดยโรงเรียนนี้เริ่มแรกสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และต่อมาได้ขยายไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังเธอได้ย้ายไปเรียนต่อสายอาชีพใน จ.เชียงราย และจบการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาการบัญชี ในตอนนั้นที่โรงงานไม่มีตำแหน่งพนักงานบัญชีว่าง เธอจึงร่วมงานกับทีมปฏิบัติการภาคสนามในตำแหน่งพนักงานรายวัน โครงการก่อสร้างระบบไฟฟ้าและถนนเป็นเวลา 2 - 3 เดือน หลังจากนั้นเธอรับงานเป็นอาสาสมัครนักวิจัยท้องถิ่น ทำงานโดยไม่รับค่าจ้างให้กับโครงการที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยมหิดลในการระบุปัญหาของชุมชน พืชมเลือกหัวข้อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ น้ำ โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากความยากลำบากของตัวเธอเองในอดีต

ในระหว่างที่ทำงานเป็นอาสาสมัครเธอได้รับข้อเสนอให้ทำงานในตำแหน่งนักบัญชีของโรงงาน และต่อมาในปี 2551 เธอจึงได้ร่วมงานกับศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ที่โครงการพัฒนาโดยดุษฎีฯ ในตำแหน่งนักวิเคราะห์และจัดการองค์ความรู้

ก่อนโครงการพัฒนาโดยดุษฎีฯ เข้ามา ครอบครัวของเธอมิรายได้ไม่มากนัก ปลูกข้าว ปลูกผัก และเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ มีเพียงแม่ของเธอ (ปัจจุบันอายุ 71 ปี) ที่มีรายได้จากการขายอาหารให้กับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงเท่านั้น

หลังจากโครงการเริ่มดำเนินการ สมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ก็เริ่มทำงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยเฉพาะเมื่อประเทศไทยมีนโยบายปรับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำขึ้นเป็น 300 บาท/วัน เมื่อปี 2553 ยิ่งเป็น

สิ่งจูงใจให้คนย้ายกลับเข้ามาที่หมู่บ้าน และมีประมาณ 70 ครัวเรือนในหมู่บ้านที่นอกจากจะทำงานที่โรงงานแล้ว ทุกครัวเรือนยังมีแปลงกาแฟเป็นรายได้เสริมต่อเดือนด้วย

พิมเรียกครอบครัวของเธอว่า เป็นครอบครัวขยาย ประกอบด้วยสมาชิก 7 คน ได้แก่ ตัวเธอเองและหลานชายที่ทำงานเต็มเวลา แม่ของเธอที่ทำงานหัตถกรรมและสำนักงานในพื้นที่เป็นครั้งคราว เด็ก 3 คนที่กำลังเรียนหนังสือในพื้นที่ และอีกหนึ่งคนกำลังเรียนอยู่ใน จ.เชียงใหม่

เมื่อพูดถึงเรื่องค่าใช้จ่ายและสิ่งอำนวยความสะดวก พิมยืนยันว่า นโยบายค่าเล่าเรียนฟรีและรักษาพยาบาลฟรีทั่วประเทศมีประโยชน์มาก

	รายจ่าย/สิ่งอำนวยความสะดวก	ความท้าทาย/อื่น ๆ
บัญชีธนาคาร	เป็นเจ้าของบัญชีธนาคาร รัฐบาล มีกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ทุกหมู่บ้านให้ชุมชนดูแล	
ไฟฟ้า	ฟรี จ่ายค่าไฟฟ้าเมื่อใช้เกิน 150 หน่วยเท่านั้น	
น้ำ	ฟรี	
การศึกษา	ค่าเล่าเรียนฟรี ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 50 หรือเพียง 250 บาทต่อเด็ก 1 คน	กังวลเกี่ยวกับการศึกษาของลูกในอนาคต และ การหารายได้เพิ่มเพื่อให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย
สุขภาพ	ฟรี รวมถึงค่าทันตกรรม มีโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลอยู่ใกล้ และมีบุคลากรทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ	มีอาสาสมัครสาธารณสุข 1 คนต่อ 15 ครัวเรือน

พิมตระหนักว่า หมู่บ้านของเธอเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดดินถล่มและความท้าทายในเรื่องการจัดการขยะ

เมื่อพูดถึงการลงทุน พิมเล่าให้ฟังว่า ผู้หญิงที่มีฐานะทางการเงินดีมักซื้อที่ดินเพื่อการลงทุนหรือให้คนอื่นกู้ยืมเงิน เธอเล่าอย่างภาคภูมิใจว่าเมื่อ 7 ปีที่แล้ว ตนเองได้กู้เงิน 50,000 บาท จากชุมชนเพื่อปรับปรุงบ้านและได้ชำระเงินกู้คืนครบถ้วนแล้ว เธอรู้สึกตัวเธอเองมีพลังในฐานะผู้มีอำนาจตัดสินใจในบ้านและเป็นผู้นำของครัวเรือน ส่วนครัวเรือนอื่น ๆ ในชุมชน การตัดสินใจเป็นเรื่องที่พูดคุยตกลงร่วมกัน

โดยรวมแล้ว เธอได้สัมผัสประสบการณ์เกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศ ที่สมดุลในชุมชน เนื่องจาก “ตามหลักแล้วในหมู่บ้านนี้ ผู้ชายจะมีส่วนร่วม กับกิจกรรมของชุมชนมากกว่า ส่วนผู้หญิงจะเป็นผู้ถือเงิน อย่างไรก็ตาม ไม่มีความแตกต่างระหว่างเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง เช่นเดียวกับ เรื่องการแบ่งทรัพย์สินซึ่งจะขึ้นอยู่กับว่าใครจะเป็นผู้อยู่ดูแลพ่อแม่ที่ แก่ชรา”

เรื่องราวความสำเร็จ ของคุณมยุรา ศิลปินสร้างสรรค์กุล

อายุ	56 ปี
หมู่บ้าน	เขาแห่งพัฒนา
ชาติพันธุ์	ลาหู่
อาชีพ	กรรมการหมู่บ้าน

มยุราเกิดในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า และแต่งงานกับชาวลาหู่สามีของ เธอเสียชีวิตไปเมื่อ 10 ปีก่อน เธอ มีหลาน 4 คน จากประสบการณ์ ของมยุรา ชาวลาหู่ยอมรับเรื่อง ความเป็นกลางทางเพศและให้ โอกาสกับผู้หญิงมากกว่าเมื่อ เปรียบเทียบกับอาข่า

ในอดีตเธอมีประสบการณ์เกี่ยวกับ ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศใน ด้านศักยภาพและโอกาสในการ พัฒนาของผู้ชายและผู้หญิงใน ชุมชน

การใช้ชีวิตในวัยเด็กของเธอใน ชุมชนอาข่า มยุราเล่าว่า “มีความ ทำทายมากมายสำหรับผู้หญิงใน ชุมชนอาข่าในช่วงที่ฉันเติบโตมา

มีผู้หญิงถูกบังคับให้ค้าประเวณีด้วยเหตุผลเพื่อความอยู่รอด ผู้หญิงแต่งงานตั้งแต่อายุน้อย และไม่มีอำนาจตัดสินใจในครัวเรือน ผู้หญิงทำงานมากกว่าผู้ชาย และอาชีพมีการปกครองแบบปิตุลาธิปไตยและความเชื่อดั้งเดิมยังอนุญาตให้ผู้ชายมีภรรยาได้หลายคน ซึ่งสร้างความกดดันอย่างมากต่อผู้หญิงในการดำรงตน” เธอบอกว่าสิ่งต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้กำลังเปลี่ยนแปลงไปตามคนรุ่นใหม่ มยุราแต่งงานเมื่ออายุ 17 ปี ลูกสาวของเธอแต่งงานเมื่ออายุ 24 ปี และไม่นานมานี้เจ้าสาวในหมู่บ้านมีอายุ 30 ปี

นอกจากนี้ชุมชนลาหู่ยังเปิดกว้างกว่าชุมชนอาข่า ทุกวันนี้ผู้หญิงมีทางเลือกมากขึ้นในการดำรงชีวิตและเข้าถึงแหล่งรายได้อื่น ๆ การเปิดรับโลกภายนอกยังเป็นประโยชน์ต่อผู้หญิง โดยการช่วยให้พวกเธอได้มีบทบาทเป็นผู้ตัดสินใจในครอบครัวและสามารถผลิตสินค้าพื้นเมืองและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อเป็นรายได้เสริม เธอมีรายได้ 12,000 บาทต่อเดือน จากการเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน และมีรายได้จากแหล่งอื่นอีก 3,000 บาทต่อเดือน เธอออมเงินประมาณร้อยละ 20 ของเงินได้ทั้งหมดต่อเดือน และมีบัญชีธนาคาร (ธนาคารกสิกรไทย) แม้ว่ามยุราจะไม่เคยขอกู้ยืมเงินเนื่องจากครอบครัวของเธอถือว่าค่อนข้างมีฐานะในชุมชน เธอยืนยันว่าเรื่องการกู้ยืมเงินเป็นเรื่องปกติธรรมดาในชุมชน ชาวบ้านสามารถขอกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ที่รัฐบาลจัดสรรให้ทุกปีเพื่อการพัฒนาอาชีพ และการต่อยอดด้านการเกษตรและปศุสัตว์ ธุรกิจงานหัตถกรรม ฯลฯ มยุราไม่เคยเห็นผู้หญิงในหมู่บ้านย้ายเข้าไปอยู่ในเมือง และยังกล่าวว่ารายได้ที่ได้รับภายในหมู่บ้านนั้นก็เพียงพอต่อการดำรงชีพได้อย่างมีความสุขแล้ว

เมื่อกล่าวถึงความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อม เธอเน้นว่าการบริหารจัดการน้ำเป็นปัญหาในพื้นที่ มีเหตุไฟป่าเล็กน้อยและน้ำท่วมฉับพลัน แต่ไม่ได้สร้างความเสียหายมากนัก และไม่มีพืชผลทางการเกษตรถูกทำลาย

มยุราใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัวและเพื่อประกอบอาชีพ เธอใช้ไลน์ (แอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือ) เพื่อการสื่อสารและเฟซบุ๊กเพื่อขายสินค้า

เธอมีบัตรเครดิตแต่ไม่เคยใช้ทำธุรกรรมทางออนไลน์ การทำธุรกรรมทางธนาคารส่วนใหญ่เป็นการโอนเงินด้วยแอปพลิเคชันของธนาคารโดยตรง เธอทราบถึงประโยชน์และตระหนักว่าเทคโนโลยีเหล่านี้ทำให้ชีวิตของเธอง่ายขึ้น

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ใช่
เทคโนโลยี/แอปพลิเคชัน	เฟซบุ๊ก ไลน์ แอปพลิเคชันธนาคาร
การตลาด	ใช่
การส่งเสริมการขาย	ใช่
การชำระเงิน	ใช่
การซื้อขาย	ไม่ใช่
การสื่อสาร	ใช่

บางครั้งเธอมีรายได้เสริมจากการให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวจากเมียนมา มาท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ เธอช่วยให้บริการเรื่องยานยนต์ การเดินทาง และเป็นล่ามแปลภาษาให้ โดยให้บริการ 3 วัน ได้รับค่าตอบแทน 6,000 บาท แต่ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมา เธอจึงเลี้ยงไก่ขาย เพื่อบรรเทาผลกระทบด้านรายได้เสริมที่เคยได้รับ

ในช่วงแรก มีเฉพาะผู้ชายที่เข้าร่วมการประชุมของหมู่บ้าน แต่ตั้งแต่ 10 ปีที่ผ่านมา ผู้หญิงก็มีส่วนร่วมมากขึ้น “สิ่งต่าง ๆ กำลังพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น แต่ทุกวันนี้ชุมชนลาหู่ก็ยังมีผู้นำเป็นผู้ชาย ผู้ชายไม่ได้รังเกียจที่ผู้หญิงจะมีตำแหน่งผู้นำหากมีความสามารถและมีผลงาน แต่การสร้างโอกาสที่มากขึ้นให้กับผู้หญิงก็เป็นประโยชน์” เธอเน้นเป็นพิเศษเกี่ยวกับเรื่องงานหัตถกรรมและทักษะ/ภูมิปัญญาท้องถิ่นจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างแรงบันดาลใจและถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น

เรื่องราวความสำเร็จ ของคุณปิยภรณ์

อายุ	40 ปี
หมู่บ้าน	อาข่าปากกล้วย
ชาติพันธุ์	อาข่า
อาชีพ	ครู

ปิยภรณ์เล่าถึงความท้าทายที่ต้องเผชิญก่อนปี 2532 ว่า “เดิมหมู่บ้านมีโรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 เท่านั้น ไม่มีถนน ชาวบ้านต้องเดินเท้า ระยะทางประมาณ 10 กม. เพื่อไปซื้ออาหาร ใช้เวลาประมาณ 30 นาที เดินลงเขาไปและใช้เวลาประมาณ 1 ชม. เพื่อเดินกลับ” รายได้หลักในสมัยนั้นมาจากฝิ่น พ่อแม่ก็สูบฝิ่น ถนน ไฟฟ้า โทรศัพท์ รถยนต์ เริ่มมีเข้ามาในพื้นที่หลังจากที่โครงการพัฒนาอยตุงฯ เริ่มดำเนินการ และให้โอกาสชาวบ้านในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการปลูกกาแฟและปลูกป่า โรงเรียนหลังใหม่ในหมู่บ้าน ปัจจุบันเปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 เธอเล่าว่า เคยทำงานร้องเพลงในร้านอาหารในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ได้เงินชั่วโมงละ 100 บาท เพื่อนำมาสมทบทุนค่าอาหาร เนื่องจากโรงเรียนของเธอได้รับการสนับสนุนจากชุมชนอาข่าจึง

มีผู้หญิงจำนวนน้อยที่ได้โอกาสไปโรงเรียนในสมัยนั้น เธอจำได้ว่า ก่อนหน้านี้เธอเคยถูกครูดุว่า ผลการเรียนไม่ดี แต่เธอก็พยายามอย่างหนักและพัฒนาตัวเองตลอดหลายปีที่ผ่านมา หลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาเธอก็ย้ายไปเรียนสายอาชีพเพื่อหาเลี้ยงชีพ และพึ่งพาตนเองเพราะต้องเลี้ยงดูน้องสาวอีก 2 คน

เธอเริ่มทำงานเป็นครูในโรงเรียนรัฐบาลเมื่ออายุ 25 ปี แต่ยังคงพบกับความท้าทายในสังคม เธอไม่เคยได้รับการสนับสนุนให้เรียนหนังสือเพื่อให้มีงานทำ ครอบครัวของเธอและชุมชนไม่เชื่อในการลงทุนด้านการศึกษากับเด็กผู้หญิง พวกเขาเชื่อว่า ทำยที่สุดแล้วเด็กผู้หญิงก็ต้องแต่งงานมีครอบครัวและย้ายออกจากบ้านไป ถึงแม้ว่าผู้คนจะชื่นชมเธอในฐานะต้นแบบและต้องการส่งลูกสาวไปโรงเรียนเพื่อให้พึ่งพาตนเองได้ แต่น่าเสียดายที่วัฒนธรรมในหมู่บ้านยังคงไม่เปลี่ยนแปลงและไม่ส่งเสริมการลงทุนในเด็กผู้หญิง

ปิยภรณ์ทำงานในหมู่บ้านอาข่าปากกล้วยและแต่งงานนอกหมู่บ้าน หมู่บ้านอาข่าปากกล้วยเป็นหมู่บ้านที่มี 90 หลังคาเรือน มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และปฏิบัติตามวัฒนธรรมที่ให้สิทธิ์เด็กผู้ชายเป็นผู้สืบทอดทรัพย์สินทั้งหมด ตรงกันข้ามกับหมู่บ้านอื่น ๆ ในพื้นที่โครงการพัฒนา ดอยตุงฯ ที่สิทธิของเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงที่เท่าเทียมกัน สิ่งนี้กลายเป็นความซับซ้อนสำหรับเธอเพราะตัวเธอเองไม่ถือว่าเป็นคนในหมู่บ้านอีกต่อไปเมื่อแต่งงานออกไปแล้ว เธอจะเสียสิทธิ์ในทรัพย์สินทั้งหมดหากย้ายออกจากหมู่บ้าน ปิยภรณ์และผู้หญิงคนอื่น ๆ ในหมู่บ้านเชื่อว่าไม่ควรมีการเลือกปฏิบัติระหว่างผู้ชายและผู้หญิง พวกเขาควรมีอิสระและโอกาสในการพัฒนา

ครอบครัวของเธอมีสมาชิก 8 คน ประกอบด้วย พ่อแม่ของเธอ สามมีลูกสาว และหลานสาว แม้ว่าจะมีรายได้จากหลายทาง ตัวเธอประกอบอาชีพครู น้องสาวสองคนทำงานที่กรุงเทพฯ และเกาหลี ครอบครัวมี

ไร่กาแฟและธุรกิจโฮมสเตย์ สามีของเธอเป็นเจ้าของร้านอาหารแต่ต้องปิดกิจการชั่วคราวเนื่องจากสถานการณ์โควิด 19

เธอมีความพร้อมด้านเทคโนโลยี ใช้โน้ตบุ๊กคอมพิวเตอร์และทำงานด้วยไมโครซอฟต์ออฟฟิศได้คล่อง ใช้ยูทูป ใช้โซเชียลมีเดีย เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ใช้พินเทอเรสต์ ในการออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนและยังสามารถใช้แอปพลิเคชันธนาคารทำธุรกรรมทางการเงิน นอกจากนี้เธอยังมีหน้าเฟซบุ๊กสำหรับบริการโฮมสเตย์ของเธอ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจองห้องพักทางออนไลน์และให้บริการอื่น ๆ

เธอได้กู้ยืมเงินจากชุมชนสำหรับการปลูกกาแฟและได้ชำระคืนแล้ว สมาชิกคนอื่นในครอบครัวก็ได้กู้ยืมเงินเพื่อทำธุรกิจโฮมสเตย์ เธอหวังว่าในอนาคตจะมีทุนการศึกษามากขึ้นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี และยังเห็นว่าวัฒนธรรมความเชื่อในชุมชนควรได้รับการเปลี่ยนแปลง เธอค่อนข้างพอใจกับชีวิตและอยากให้หมู่บ้านพัฒนาเป็นชุมชนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

การพัฒนาที่ยั่งยืน :
การให้โอกาสและเสริมพลังสตรีบนคอตง

ข้อค้นพบที่สำคัญ

การสำรวจข้อมูลครัวเรือนในโครงการพัฒนาโดยตุงฯ สำรวจทั้งสิ้น 1,684 คน ร้อยละ 53.6 เป็นผู้หญิง ซึ่งรวมทั้งเด็กและวัยรุ่นหญิง ผู้หญิง 332 คนที่ตอบแบบสำรวจมีอายุ 13 - 71 ปี โดยมีขนาดครอบครัวระหว่าง 1 - 15 คน มีผู้หญิง 34 คนจาก 332 คน ที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน

มิติเศรษฐกิจ

“ผู้หญิงที่ไม่มีงานทำ มีแหล่งรายได้อื่นจนเจือครอบครัว แม่บ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เกษตรกรรม หัตถกรรม ซึ่งสร้างรายได้ทางเลือก นอกเหนือจากรายได้อื่นของครอบครัว การออมและการลงทุนถือเป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้หญิงร้อยละ 96.3 และผู้หญิงร้อยละ 81.6 มีบัญชีธนาคาร ผู้หญิงประมาณร้อยละ 28 ยืนยันว่ากู้ยืมเงินจากธนาคาร ตั้งแต่ 2,600 - 300,000 บาท ส่วนใหญ่เพื่อการขยายธุรกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และเพื่อซื้อที่ดินและสินทรัพย์”

กว่า 30 ปีที่ผ่านมา โครงการพัฒนาโดยตุงฯ ได้ให้การสนับสนุนประชากรหญิงในพื้นที่ผ่านโครงการริเริ่มต่าง ๆ แนวทางธุรกิจบางอย่าง เช่น โรงงานทอผ้า โรงงานกระดาษสา จ้างงานพนักงานหญิงร้อยละ 100 และร้อยละ 86 ตามลำดับ ผู้หญิงเหล่านี้หลายคนได้เห็นคน 3 รุ่นประสบความสำเร็จจากการมีส่วนร่วมและร่วมมือกับโครงการ นอกจากนี้โรงงานคั่วกาแฟและโรงงานเซรามิกซึ่งจ้างงานผู้หญิงร้อยละ 68 และร้อยละ 45 ตามลำดับ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการให้โอกาสที่เท่าเทียมกันของผู้หญิงในชุมชน การแต่งงานเมื่ออายุยังน้อยของผู้หญิงที่มีอายุไม่ถึง 20 ปี ลดลงในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา จาก 113 คน ในปี 2536 เหลือ 41 คน ในปี 2559 และคาดการณ์ว่าจะเห็นผลลัพธ์ทางสถิติในทางที่ดีขึ้นจากการสำรวจข้อมูลที่กำลังจะมาถึงในปี 2564 ตัวเลขที่ลดลงนี้อาจเป็นผลมาจากโอกาสที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้หญิงในชุมชน

การศึกษามีส่วนสนับสนุนความก้าวหน้าของผู้หญิงในชุมชน เนื่องจาก ร้อยละ 10.8 ของผู้หญิงที่ตอบแบบสำรวจทั้งหมดมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 6.3 มีวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย ร้อยละ 19.5 มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือสายอาชีพ ร้อยละ 29.9 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือต่ำกว่า และร้อยละ 34 ไม่รู้หนังสือ พบว่า ผู้หญิงที่ไม่ได้ทำงานมีแหล่งรายได้อื่นจนเจือจรรบครัว และพบว่า แม่บ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เกษตรกรรม หัตถกรรม (พวกเธอเรียกว่าอาชีพอิสระ) ซึ่งสร้างรายได้ทางเลือกนอกเหนือจากรายได้อื่นของครอบครัว ผู้หญิงที่มีงานทำได้รับเงินเดือนระหว่าง 3,000 - 26,000 บาท หลายคนมีรายได้ทางเลือกจากทักษะและรายได้เสริมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและผลผลิตทางการเกษตร ในกลุ่มผู้หญิงทั้งหมดที่ทำงานรับราชการ ลูกจ้างเกษตรกร และมีอาชีพอิสระกว่าร้อยละ 40 มีส่วนร่วมกับกลุ่มช่วยเหลือตนเอง (Self-Help Groups : SHGs)

การออมและการลงทุนถือเป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้หญิงร้อยละ 96.3 และผู้หญิงร้อยละ 81.6 มีบัญชีธนาคาร ผู้หญิงประมาณร้อยละ 28 ยืนยันว่ากู้ยืมเงินจากธนาคารตั้งแต่ 2,600 - 300,000 บาท ส่วนใหญ่เพื่อการขยายธุรกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และเพื่อซื้อที่ดินและสินทรัพย์

จากผลสำรวจ ผู้หญิงร้อยละ 40 ระบุว่ายังมีการแบ่งแยกทางเพศในชุมชน แต่ต่อมาเมื่อได้พูดคุยในการสนทนากลุ่มพวกเธอชี้ให้เห็นว่าเป็นการเลือกปฏิบัติทางเพศมากกว่า พบว่า ผู้หญิงประมาณร้อยละ 93 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในหลายวัตถุประสงค์ เช่น ร้อยละ 46.6 ใช้เพื่อซื้อขายสินค้า ร้อยละ 25.6 ใช้เพื่อชำระเงิน ร้อยละ 12.9 ใช้เพื่อการตลาดและส่งเสริมการขาย มีจำนวนน้อยที่ใช้เพื่อการเรียนรู้และความบันเทิง และเกือบทั้งหมดใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร

มิติสังคมและ สวัสดิภาพ

**“การศึกษา การมีงานทำ และอิสรภาพด้านเศรษฐกิจ
เมื่อเวลาผ่านไปได้นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงในมิติ
สังคม วัฒนธรรมและสวัสดิภาพในชุมชน เมื่อผู้หญิง
ส่วนใหญ่เลือกที่จะทำงาน”**

เป็นที่สังเกตได้ว่าการศึกษา การมีงานทำ และอิสรภาพด้านเศรษฐกิจ
เมื่อเวลาผ่านไปได้นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงในมิติสังคม วัฒนธรรมและ
สวัสดิภาพในชุมชน ผู้หญิงประมาณร้อยละ 82.5 ระบุว่าพวกเขเลือก
ที่จะทำงาน และมีเพียงร้อยละ 2.1 ที่ระบุว่าถูกบังคับให้ทำงาน สิ่งนี้
ยังกระตุ้นให้ผู้หญิงแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ โดยผู้หญิงร้อยละ 44.2 เคย
มีประสบการณ์การย้ายถิ่นฐานเข้าไปอยู่ในเมืองโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
การศึกษา ประกอบอาชีพพื้นฐาน และทำธุรกิจ ส่วนใหญ่เชื่อและมั่นใจ
ว่า พวกเขาจะสามารถกลับถิ่นฐานเพื่อทำงานและมีส่วนร่วมกับหมู่บ้าน
เนื่องจากค่าจ้างแรงงานพื้นฐานเท่ากันไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนในประเทศไทย

ผู้หญิงประมาณร้อยละ 83.4 ระบุว่าได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐใน
รูปแบบประกันสังคม และเงินช่วยเหลือเด็กและผู้สูงอายุ ผู้หญิงร้อยละ
55.7 ระบุชัดเจนว่าเข้าถึงหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง)
นอกจากนี้ จากการสนทนายังพบว่า ผู้หญิงร้อยละ 24.6 ได้รับเงิน
เยียวยาจากสถานการณ์โควิด 19 ในปี 2563

เกี่ยวกับเรื่องความยากลำบากและสถานการณ์ไม่คาดฝัน พบว่า ผู้หญิง
ร้อยละ 48.4 เคยได้รับผลกระทบบางประการในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ที่นำ
ไปสู่การว่างงาน กู้ยืมเงินเพิ่มขึ้น และความเจ็บป่วยด้วยสาเหตุส่วนตัว
เมื่อก้าวถึงผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ผู้หญิงร้อยละ 29 ระบุ
ชัดเจนว่าได้รับผลกระทบบางอย่างจากสถานการณ์โควิด 19 ที่นำ
ไปสู่การว่างงาน เสียรายได้จากการท่องเที่ยว รายได้ลดลงและเกิด
ความเครียด กลัวว่าจะตกงานและล้มละลาย ค่าครองชีพสูงขึ้นเพราะมี
รายจ่ายเพิ่มขึ้น พวกเขาถูกสถานการณ์บีบบังคับให้ลดค่าใช้จ่ายในการ
ดำรงชีวิตลงและหาทางรับมือกับปัญหา จะสังเกตได้ว่า แม้ว่าการรับมือ
กับวิกฤตนั้นแตกต่างกันไปในแต่ละชุมชน แต่การรับรู้ของชุมชนในด้าน
การฟื้นตัวและการเสริมพลังยังเป็นไปในทางบวกและเข้มแข็ง

โครงการและความคิดริเริ่มต่าง ๆ ดำเนินการโดยโครงการพัฒนา ดอยตุงฯ เพื่อพัฒนาในมิติสังคมและสวัสดิภาพในชุมชน ประกอบ ด้วยโครงการอาสาทำดี โครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับคนทุกวัย กิจกรรมเยาวชนดอยตุง และค่ายเด็กที่จัดขึ้นเป็นประจำ

ปัญหาและความ ทำหาย

ปัญหาและความท้าทายบางประการที่พบจากการสำรวจและการสนทนา กลุ่ม ได้แก่

การเลือกปฏิบัติทางเพศ ได้รับการกล่าวถึงโดยผู้หญิงในชุมชน ผู้หญิง ร้อยละ 17.1 ระบุว่า ผู้ชายไม่รับผิดชอบงานบ้าน ร้อยละ 3 ระบุชัดเจน ว่าเด็กผู้ชายได้รับการให้คุณค่าจากครอบครัวมากกว่า รวมถึงการได้รับการ ศึกษา ผู้หญิง ร้อยละ 12.3 เชื่อว่าผู้ชายมีอิสระและได้รับความ ยึดหยุ่นมากกว่าผู้หญิง เนื่องจากธรรมเนียมปฏิบัติดั้งเดิม ผู้หญิงร้อยละ 4.8 ระบุถึงเรื่องความรุนแรงในครอบครัว นอกจากนี้ยังกล่าวว่า ในหลาย ครอบครัวผู้ชายเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจ ได้รับความยึดหยุ่นให้แต่งงาน ใหม่หรือมีภรรยาหลายคนได้ โดยเฉพาะในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า และมี เฉพาะผู้ชายเท่านั้นที่สามารถดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการได้

ถึงแม้ว่าจะมีกรณีข้อยกเว้นที่ผู้หญิงสามารถดำรงตำแหน่งรองผู้ใหญ่บ้านได้ เช่น หมู่บ้านห้วยน้ำขุ่น หมู่บ้านขาเหย้งพัฒนา หมู่บ้านห้วยน้ำริน และ หมู่บ้านห้วยไร่สามัคคี อดีตผู้ใหญ่บ้านห้วยน้ำขุ่นหมู่ 17 ที่เป็นผู้หญิง ถือเป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจให้กับผู้หญิงคนอื่น ๆ ในพื้นที่

งานดูแลที่ไม่ได้รับค่าจ้างและงานบ้าน เป็นสิ่งที่ผู้หญิงร้อยละ 68.3 กล่าวถึง พวกเขาเชื่อว่า ผู้หญิงในชุมชนทำงานดูแลที่ไม่ได้รับค่าจ้างและ งานบ้านมากกว่าผู้ชาย

ช่องว่างค่าจ้างระหว่างเพศ เป็นสิ่งที่ผู้หญิงร้อยละ 19.2 เน้นย้ำ พวกเขา เชื่อว่าผู้หญิงได้รับค่าจ้างน้อยกว่าผู้ชายในชุมชน และยกตัวอย่างค่าแรง ของผู้ชายและผู้หญิงในหลายสายงาน (โดยเฉพาะงานที่ต้องใช้แรงงาน และความแข็งแรงทางกายภาพ) ว่ามีความแตกต่างทั้งค่าจ้างรายเดือน และรายวันอยู่ที่ 3,000 บาท และ 50 บาท ตามลำดับ

การเข้าถึงพลังงานและน้ำ ยังคงเป็นปัญหาสำหรับผู้หญิงบางคน จากการสำรวจพบว่า ผู้หญิงร้อยละ 40.3 ระบุว่าเข้าถึงพลังงานที่ปลอดภัย เชื่อถือได้ ในราคาย่อมเยา ผู้หญิงร้อยละ 51.5 ระบุว่าเข้าถึงไฟฟ้า แก๊ส และพื้น นอกจากนี้พวกเขายังเข้าถึงแหล่งน้ำเพื่อบริโภคของหมู่บ้านและ น้ำบาดาล แต่มีปริมาณร้อยละ 34.6 ที่ยังต้องซื้อน้ำเพื่อบริโภค และ ผู้หญิงประมาณร้อยละ 3.9 ระบุว่าเข้าไม่ถึงพลังงานในราคาที่ซื้อขายได้ โดยเฉพาะไฟฟ้าซึ่งมีราคาแพง และยังมีปัญหาขาดแคลนน้ำในฤดูร้อน และน้ำขุ่นในฤดูฝนอยู่บ้าง

ผลกระทบจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของ สภาพภูมิอากาศ เป็นข้อกังวลของผู้หญิงร้อยละ 47.2 ซึ่งเชื่อว่าความ เสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ได้สร้างผลกระทบเชิงลบต่อผู้หญิงในพื้นที่ เช่น ภัยแล้งและปริมาณ น้ำที่ลดลงส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง อุณหภูมิที่เพิ่มขึ้นและ การเกิดพายุบ่อยครั้งทำให้มีแนวโน้มที่จะป่วย เช่น ไข้หวัด อาการไอ และตาอักเสบ พายุและฝนที่ตกหนักมีผลต่อการเกิดดินถล่มและส่งผล กระทบต่อการเดินทางภายในและภายนอกชุมชน ไฟป่าทำให้เกิดปัญหา มลภาวะทางอากาศและฝุ่น PM 2.5 ได้สร้างความกังวลต่อเรื่องสุขภาพ นอกจากนี้ การจัดการขยะก็เป็นสิ่งที่น่ากังวลมากขึ้นในหลายหมู่บ้าน

ความต้องการพัฒนาทักษะเพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ รวมถึงเทคโนโลยี ที่เป็นนวัตกรรม (การตลาดออนไลน์ ธุรกิจออนไลน์ การพัฒนา แอปพลิเคชัน การรวบรวมข้อมูล การสำรวจตลาดและความต้องการ ฯลฯ) การฝึกอบรมภาษา ทักษะทางสังคม และการพัฒนาภาวะผู้นำ การ ปรับปรุงการฝึกอบรมอาชีพที่มีอยู่เดิม โครงการส่งเสริมให้ผู้หญิงมี ส่วนร่วมในการจัดการขยะและเศรษฐกิจพอเพียง โดยสมัครใจ การ บริหารจัดการตนเอง การจัดการสุขภาพและความเครียด

การพัฒนาที่ยั่งยืน :
การให้โอกาสและเสริมพลังสตรีบนคอตง

ข้อเสนอแนะและ แนวทางในอนาคต

การเสริมพลังสตรีและความเท่าเทียมกันทางเพศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายามสร้างภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิตที่ยั่งยืน ผู้หญิงทั่วโลกถูกมองว่า มีความอ่อนไหวต่อผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 มากกว่า อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ดูเหมือนว่าผู้หญิงในโครงการพัฒนาโดยดุงฯ จะมีความพร้อมต่อความท้าทายนี้และมีวิธีการปรับตัวเพื่อรับมือกับปัญหาที่แตกต่างไป นอกเหนือไปจากการพัฒนาศักยภาพเฉพาะด้านแล้ว ยังมีบางประเด็นที่ต้องให้ความสนใจอย่างมาก เช่น การเพิ่มเรื่องสิทธิสตรี ความต้องการเงินทุนสำหรับผู้ประกอบการหญิง การตั้งกลุ่มผู้หญิงเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้สำหรับทุกวัย การเข้าถึงสิทธิพิเศษจากภาครัฐ ตัวอย่างเช่น บัตรประจำตัวประชาชนไทย และการสร้างโอกาสในการทำงานสำหรับผู้หญิงให้มีรายได้รายเดือนแทนรายวัน การแก้ไขปัญหาและความท้าทายตามที่ได้ระบุข้างต้นจะช่วยเสริมพลังสตรีและสร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้กับพวกเธอด้วยงานที่มีคุณค่า รายได้ที่มั่นคง และอิสรภาพทางเศรษฐกิจ

ความท้าทาย ผลลัพธ์ที่คาดหวัง และข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์เพื่อเสริมพลังสตรี ได้แก่

ตารางที่ 14 : ความท้าทาย ผลลัพธ์ที่คาดหวัง และข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์

ความท้าทาย	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง	ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์
การเลือกปฏิบัติทางเพศ	<p>สร้างความเท่าเทียมทางเพศและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม (Inclusive Growth)</p> <p>เพิ่มอิสระและความคล่องตัวของผู้หญิงในการย้ายถิ่นฐาน</p> <p>เพิ่มความเคารพต่อผู้หญิงและศักดิ์ศรีของผู้หญิง</p>	<p>สร้างโอกาสให้ผู้หญิงมีบทบาทเป็นผู้นำ จะส่งเสริมให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมมากขึ้น</p> <p>กระตุ้นให้ครอบครัวให้ความสำคัญกับเรื่องความเท่าเทียมทางเพศเพื่อเสริมพลังให้ผู้หญิงมีอำนาจในการตัดสินใจ</p> <p>กระตุ้นเรื่องสิทธิสตรีเพื่อสร้างความเป็นเจ้าของต่อกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อสร้างความเท่าเทียม</p> <p>สร้างแนวคิด “เพื่อนหญิง” และส่งเสริมให้ลงทะเบียนเข้าร่วมกลุ่มช่วยเหลือตัวเอง</p> <p>กลุ่มสตรีต่อต้านความรุนแรง</p> <p>จัดกระบวนการสัมมนาและประเมินทักษะอย่างมีมาตรฐานในการสรรหา/จ้างงานที่เป็นกลางทางเพศ</p>

ความท้าทาย	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง	ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์
งานดูแลที่ไม่ได้รับค่าจ้างและงานบ้าน	<p>ลดและจัดสรรภาระงานในบ้านใหม่</p> <p>ควบคุมภาระงานและการใช้ทรัพยากรในบ้านให้ดีขึ้น</p> <p>ตระหนักถึงคุณค่าของงานที่ผู้หญิงทำโดยไม่ได้รับค่าจ้างมากขึ้น</p>	<p>สนับสนุนการทำงานร่วมกันกับสมาชิกและต้นแบบในชุมชน</p> <p>ตั้งกลุ่มผู้หญิงเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้สำหรับคนทุกวัย</p> <p>ส่งเสริมให้เกิดความยืดหยุ่นในการทำงาน โดยอนุญาตให้ดูแลบุตรหลานและทำหน้าที่อื่น ๆ ได้ด้วย</p> <p>พิจารณาเพิ่มงบประมาณด้านการดูแลเด็กเพื่อสนับสนุนให้ผู้หญิงสามารถทำงานได้มากขึ้น</p> <p>เพิ่มการเข้าถึงบริการสาธารณะ การดูแลเด็กและผู้สูงอายุ</p> <p>สนับสนุนการอภิปรายอย่างเปิดเผยเกี่ยวกับเรื่องบรรทัดฐานและการเหมารวมทางเพศ</p> <p>วัดผลทางเศรษฐกิจของงานดูแลที่ไม่ได้รับค่าจ้าง จากการสำรวจงบประมาณด้านเวลาของครัวเรือนเพื่อให้เกิดการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพในระดับชุมชน</p> <p>รณรงค์โดยใช้กลยุทธ์สื่อภาพและเสียง ผ่านกิจกรรมเยาวชนและค่ายเด็กเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่องานดูแลที่ไม่ได้รับค่าจ้างอย่างมีประสิทธิภาพ</p>
ช่องว่างค่าจ้างระหว่างเพศ	<p>เพิ่มอัตรภาพทางการเงิน</p> <p>พัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น</p> <p>เพิ่มความมั่นใจให้กับผู้หญิง</p>	<p>ปิดช่องว่างระหว่างกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรและการปฏิบัติจริง (นิตินัยและพฤตินัย) โดยสื่อสารพันธกิจเพื่อขจัดอคติทางเพศและสร้างความเท่าเทียมกันในทุกระดับ</p> <p>ผู้หญิงมีโอกาสในการต่อรองเงินเดือนน้อยกว่า ดังนั้นนายจ้างควรสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสและการทำงานที่ยืดหยุ่น เพื่อลดช่องว่างค่าจ้างระหว่างเพศ</p> <p>เพิ่มความมั่นคงในการจ้างงาน โดยจ้างงานรายเดือนแทนรายวัน</p> <p>กระบอกค่าจ้าง (ช่วงเงินเดือน) มีผลต่อความคาดหวังสำหรับบทบาทการทำงานเฉพาะด้านและสร้างแรงจูงใจต่อพนักงานหญิง</p> <p>พบว่า ช่องว่างค่าจ้างระหว่างเพศจะมากขึ้นหลังจากที่ผู้หญิงมีบุตร การออกนโยบายให้พ่อและแม่ลางานเพื่อเลี้ยงดูบุตรจะช่วยให้ทั้งพ่อและแม่สามารถช่วยกันเลี้ยงดูบุตรได้อย่างเท่าเทียม</p>

ความท้าทาย	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง	ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์
การเข้าถึงพลังงานและน้ำ	การเข้าถึงพลังงานและน้ำ ช่วยลดทอนการเสียเวลาและการทำงานหนักที่จำของผู้หญิง	มุ่งเน้นการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานซึ่งจะช่วยลดปริมาณการทำงานที่ไม่ได้รับค่าจ้าง (ที่ไม่เป็นทางการ) เช่น การจัดหาและเตรียมอาหาร การหาเชื้อเพลิงและน้ำ ตลอดจนพลังงานอื่น ๆ รวมถึงการใช้แรงงานคนในครอบครัวเพื่อการเกษตร ฯลฯ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้หญิงในชุมชน ส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ สนับสนุนเครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ให้กับเจ้าของบ่อน้ำบาดาล และส่งเสริมการใช้เทคนิคในการกักเก็บน้ำ
ผลกระทบจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	เพิ่มกำไรและอาชีพ ปรับปรุงการเข้าถึงน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคของชุมชนและสำหรับการเกษตรและการเลี้ยงสัตว์	มุ่งเน้นนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสภาพภูมิอากาศโดยตั้งโครงการ <ul style="list-style-type: none"> ศึกษาและวิเคราะห์การขาดแคลนน้ำจากปริมาณน้ำที่ต้องการใช้ของชุมชน สัตว์ และเกษตรกรรม (งบประมาณค่าน้ำและการบำบัดน้ำ) ส่งเสริมให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการจัดการขยะและโครงการอื่น ๆ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีกองทุนสำหรับผู้ประกอบการหญิง ศึกษาและวิเคราะห์การดูแลและพัฒนาเส้นทางระบายน้ำทั้งระบบ รวมถึงแนวทางการกักเก็บน้ำ
ความต้องการเสริมสร้างทักษะในด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม	พัฒนาทักษะใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับรูปแบบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เพิ่มความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและความสามารถในการตัดสินใจที่ดีขึ้น เพิ่มอำนาจการเจรจาต่อรอง โอกาสและการเข้าถึงตลาดใหม่ ๆ การเพิ่มผลกำไร	ปรับปรุงโครงการฝึกอบรมที่มีอยู่แล้วให้ครอบคลุมประเด็นใหม่ ๆ เช่น การอบรมภาษา เทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรม การพัฒนาทักษะทางสังคมและภาวะผู้นำ การจัดการตนเองและบริหารจัดการสุขภาพและความเครียด ประเมินทักษะที่จำเป็นทุก ๆ 2 ปี เพื่อปรับและออกแบบโครงการฝึกอบรมใหม่ ๆ เสริมสร้างศักยภาพด้วยการให้การศึกษาและองค์ความรู้ <ul style="list-style-type: none"> การสร้างความตระหนักรู้ ทักษะด้านเทคนิคและวิชาชีพ ทัศนคติและพฤติกรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หาความเชื่อมโยงระหว่างผู้ให้การฝึกอบรมที่มีอยู่กับสถาบันทางวิชาการและองค์กรที่ทำงานวิจัย พัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนทางออนไลน์

รายงาน Women, Business and the Law ประจำปี 2564 ของธนาคารโลก ระบุว่า จากค่าเฉลี่ยทั่วโลกผู้หญิงมีสิทธิตามกฎหมายเพียง 3 ใน 4 ของผู้ชาย³¹ ดังนั้นผู้หญิงในทางธุรกิจ และกฎหมายยังวิเคราะห์ว่า สิทธิทางเศรษฐกิจและกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อผู้หญิงตลอดชีวิตของพวกเธอเริ่มตั้งแต่สิทธิในการยืมเงิน ที่ทำงาน ค่าจ้าง การแต่งงาน การเป็นพ่อแม่ การเป็นผู้ประกอบการ ทรัพย์สินและเงินบำนาญ

ประเทศไทยมีมาตรการ การเข้าถึงการศึกษาถ้วนหน้า การเข้าถึงเงินกู้ และสินเชื่ออย่างเท่าเทียม สินเชื่อขนาดเล็กสำหรับผู้ประกอบการหญิงเพื่อเพิ่มการเข้าถึงเงินทุนให้กับผู้หญิง โครงการพัฒนาโดยต่างๆ สนับสนุนนโยบายข้างต้นและยังประสบความสำเร็จในการจัดหาพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ พัฒนาและสร้างคุณค่าให้กับผู้หญิงในระดับชุมชน สิ่งเหล่านี้เป็นก้าวแห่งความหวังไปสู่การบรรลุความเท่าเทียมกันทางเพศ โดยการขจัดความยากจน สร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ กระตุ้นการเติบโตของธุรกิจ และรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของผู้หญิงในกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เพียงพัฒนาทักษะของพวกเธอแต่ยังเพิ่มความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และมีการตัดสินใจที่ดีขึ้น ซึ่งจะช่วยขยายโอกาสไปยังตลาดใหม่ ๆ เพิ่มอิสรภาพทางการเงินและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเธออย่างยั่งยืน

³¹ <https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/women-business-and-law-2021-womens-economic-empowerment-critical-resilient-recovery>

เกี่ยวกับผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. Shweta Sinha (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, วิศวกรรมบัณฑิต)

วิทยาลัยนานาชาติปรีดี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อีเมล: shweta.s@pbic.tu.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. Shweta Sinha ปัจจุบันเป็นอาจารย์วิทยาลัยนานาชาติปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผศ.ดร. Shweta มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีในการดำเนินงานโครงการต่างประเทศ งานวิจัยการให้คำปรึกษา และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเสริมสร้างขีดความสามารถในพื้นที่ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการความเสี่ยงในธุรกิจเกษตร เกษตรดิจิทัล การประกันภัยที่อ้างอิงดัชนี (Parametric Insurance) ชุมชนเข้มแข็ง (Community Resilience) การบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยและเพศสภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืน ผศ.ดร. Shweta จบปริญญาเอกจาก คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาการสำรวจระยะไกลและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) ประเทศไทย ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการเกษตรและการเงิน จบปริญญาโท สาขาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ และปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา เคยทำงานที่องค์การสหประชาชาติ (UNESCAP) สถาบันวิชาการ บริษัท Siemens IT Solutions and Services ประเทศไทย (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นบริษัท ATOS) เกี่ยวกับการเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building) การบริหารจัดการบริการ และการสนับสนุนแอปพลิเคชันระบบและผลิตภัณฑ์ในการประมวลผลข้อมูล (SAP) และยังคงทำงานให้กับ TCIL Bellsouth Ltd. ประเทศอินเดียเกี่ยวกับการพัฒนาซอฟต์แวร์โทรคมนาคม

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

ISBN (e-book) 978-616-7681-84-9

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

พิมพ์ครั้งที่ 1 : มีนาคม 2567

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2567 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

จัดทำโดย : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

1875/1 ถนนพระราม 4 แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทร. 0-2252-7114

www.maefahluang.org

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage